Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 75. évfolyam, 27. szám ■ 2010. július 4. ■ Szentháromság ünnepe után 5. vasárnap Ára: 250 Ft

„Magyarországot sportnemzetnek tartjuk, de ez ironikus állítás, hiszen a lakosság hét-kilenc százaléka végez valamilyen sporttevékenységet. Tehát nem sportolók vagyunk, hanem szurkolók."
Interjú Novotny Zoltánnal *10. oldal*

„Ha valaki azt kérdezné tőlem, hogy lehet-e Magyarországon istentiszteletet tartani könnyűzenével, akkor azt válaszolnám, hogy igen, lehet, de akkor az nem evangélikus istentisztelet."
Vitaindító gondolatok a gyülekezeti énekről *8–9. oldal*

„Azok a tagállamok, amelyeknek saját hazájukban is van takargatnivalójuk, uniós szinten is a szőnyeg alá söprik a kérdést."
Európa felé félúton *5. oldal*

Jubilál az Izsóp *7. oldal*
Mesélő naplók *8. oldal*
Aki lutheránusként a pápa programját szervezte *13. oldal*
Pusztuló gyülekezetek, kedvetlen lelkészek – épülő gyülekezetek, jókedvű lelkészek *9. oldal*
Valaki vár a kezdőkörben *3. oldal*

FOTÓ: KISS TAMÁS

Húszéves a siófoki templom

1990 júniusának utolsó szombatján szentelték fel a siófoki evangélikus gyülekezet templomát, amelyet *Makovecz Imre* tervei alapján nagy összefogással és Siófok finn testvérvárosa, Oulu dómtemplomi gyülekezetének a segítségével épített meg a maroknyi, de hitben bátor közösség. Erre a csodára, Isten templomépítő szeretetére emlékeztek az ünnepi hálaadó istentiszteleten, június utolsó szombatján a finn és német testvérgyülekezetekből érkezettekkel, valamint a városok meghívott vendégeivel.

Dr. Fabiny Tamás püspök Lk 21,28 alapján tartott igehirdetésében a szent idő és a szent tér Istentől rendelt és fontos céllal adott ajándékát ragyogtatta fel. Emlékeztetett arra, hogy nemcsak egykor volt, hanem ma is működő ereje van a szent térben szent időt eltölteni kész ember életében Isten építő szeretetének.

Folytatás a 3. oldalon

Az Urat keressük, és élünk

Évzáró az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

Tanévzárás, jubilálók köszöntése, oklevelek átadása, rektorbúcsúztatás – röviden ennek jegyében zajlott június 25-én délután az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) tanévzáró alkalma. Az istentiszteleten az egyetem lelkésze, *Zsiros András* szolgált igehirdetéssel, a liturgus *Szabóné Mátrai Marianna,* a Gyakorlati Intézet vezetője volt.

Ámósz próféta szavai – *„disrúni vihjú"* (*„Engem keressetek, és éltek",* Ám 5,4) – álltak *dr. Csepregi Zoltán* rektor beszédének középpontjában, mellyel hivatalosan is bezárta az Evangélikus Hittudományi Egyetem 117. tanévét. Kiemelte, milyen sok okuk van a hálaadásra, mennyi jubileumot ünnepelhettek ebben az évben – az EHE évzárójával egy időben ülték meg a Magyarországi Evangélikus Egyház megalapításának tekintett zsolnai zsinat négyszázadik évfordulóját, négyszáznyolcvan éve az évzáróval egy napon, június 25-én olvasták fel Augsburgban az *Ágostai hitvallást,* valamint egy hete emlékeztek meg a teológián a hatodéves képzés tizedik születésnapjáról.

Hálaadásra adott okot az is, hogy a tanév során a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság 2014-ig, illetve 2017-ig akkreditálta az EHE doktori iskoláját és az egyetem képzéseit, továbbá sikerült akkreditáltatni a teológus mesterszakot.

Folytatás a 3. oldalon

SEMPER REFORMANDA

„Mert ha a világ a házasságot üdvösnek és tisztességesnek tartaná, nem kerülné azt, és nem ragaszkodnék a nőtlenséghez, hanem, miként egyébként is, amit szépnek és jónak ismernek el, azt óhajtják, úgy szíves örömmel lépnének házasságra is, és nem rugódoznának kézzel-lábbal ellene, mint midőn az üldözött vad az ebek ellen védi magát. Midőn ugyanis a világ annyira szegődik-szabódik, majd itt, majd ott talál nehézséget, ezzel azt bizonyítja, hogy Istennek a házasságról szóló igéjét nem ismeri és nem hiszi, mert különben azzal szemben más álláspontot foglalna el. Hogy a világ e vonakodásának mi az oka, részben már fentebb jeleztük; egyik sem köti le magát szívesen, és azon aggódik, hogy rosszul üthet ki a dolog. Szükséges tehát, hogy e részben is vizsgáljuk az okokat, miért dicséri és magasztalja a Szentírás oly fennen a házasságot. A keresztyének pedig gondolkodjanak behatóan ezen okok felett, hogy a világgal szembeszállhassanak, és annak lealacsonyítása ellen a házasságot megvédelmezhessék és nagyra becsülhessék."

Luther Márton prédikációja a házasságról Zsid 13,4 alapján (Zábrák Dénes fordítása)

Burka

■ Lupták György

Gondolom, a burka viselése körüli vita, amely egyes nyugat-európai országok közvéleményét mostanában foglalkoztatja, érintettség hiányában el sem jut a magyar olvasóhoz, és az egész ügy hidegen hagy bennünket. Érthető, hiszen nem él kis hazánkban több millió török és más, az iszlám vallást követő vendégmunkás. Nekünk itt vannak a kínaiak, ők is kevesen ahhoz, hogy másságukkal átlépjék az ingerküszöbünket.

Hallottam a minap a rádióban egy interjút, amely mégis érdekessé tette számomra ezt a jellegzetes mohamedán női ruhadarabot.

Azt írja a *Wikipédia* nevű internetes enciklopédia: „A burka egy egész testet elfedő muzulmán női külső viselet, amelyet a legtöbb afganisztáni nő hord, de láthatjuk ezt a ruhát a pakisztáni és észak-indiai nőkön is. Általában a hétköznapi ruhák fölött viselik, és miután a nők hazaérnek otthonukba, leveszik… A teljes afgán burka betakarja a viselője egész arcát, a szemek környékét kivéve, amelyet egyfajta háló fed. A pakisztáni és indiai burkák viszont szabadon hagyhatják a szemeket vagy akár az egész arcot is. Általában könnyű, kék színű (legkedveltebb) anyagokból készítik. Megvarrásához több méternyi ruhaanyag szükséges. A kalaprészét díszítheti hímzés." A gondot tehát az okozza, hogy a burkát viselő nőből valójában a két szembogarán kívül semmi sem látható. És e bő ruhadarab lehetőséget ad fegyverek, esetleg testre erősített robbanószerkezetek elrejtésére is. A terrorizmustól való félelem áll valójában az európaiak burkaellenessége mögött.

Abban a bizonyos rádióműsorban a riporter egy magyar hölggyel beszélgetett, aki Törökországban él, oda ment férjhez. Felvette férje vallását, férje kívánságára viseli is a burkát. Törökké vált honfitársnőnk elmondta, hogy az iszlám világban a nők az utcán, a nyilvánosság előtt elrejtik magukat az idegen és kíváncsi férfipillantások elől. Otthon viszont azonnal levetik a burkát, és magukat kicsinosítva, felékszerezve, illatszerekkel felkészítve várják haza a férjüket.

Távol álljon tőlem az iszlám nőférfi kapcsolat eszményítése, bizonyára ott sem minden fenékig tejfel. A hallottak azonban elgondolkodtatók. Mert nem takarnak mást, mint hogy a mohamedán feleség a testi szépségét kizárólagosan a férjének tartogatja. A nyilvánosság előtt elrejtőzik, otthon pedig kinyílik. Míg a mi asszonyaink-lányaink pont fordítva cselekszenek. Akkor öltöznek ki, amikor elmennek otthonról. Boltban, munkahelyen kisminkelt, divatosan öltözött, illatfelhőbe burkolózó hölgyekkel találkozunk.

A mi asszonyaink, ha úgy tetszik, hódítani indulnak – de legalábbis learatni a vágyakozó vagy elismerő pillantásokat. És még csak véletlenül sem gondolok arra, hogy ugyanezek az asszonyok otthon kibújnak az eleganciából, otthonkába öltöznek, és hajcsavarókkal a fejükön tevékenykednek a kelkáposztaszagú konyhában. Mondom: nem, mert e gyarló képzetet a kisördög sugdossa csak a fülembe, el is hessegetem magamtól gyorsan…

S akkor még nem is néztünk szét a nyári napfényben fürdő utcáinkon, tereinken. Egy szombat-vasárnap délután fel s alá sétálnak alig öltözött tinilányok a cukrászdák környékén. Szépségüket teszik közszemlére – hódítani akarnak? Bizonyára. S aztán egy „felszabadult" iskolai kirándulás alkalmával a tanárok és kísérők együttes erővel is nehezen tudják megfékezni a feltüzelt másik nemet – ahogyan azt már magam is átéltem olykor-olykor.

Messzire kóboroltam el? Lehet. Bár valójában csak egy fáj: miért megy tönkre körülöttünk annyi házasság? Azok fordítanak hátat egymásnak, rúgnak föl mindent, hagynak ott gyereket, maguk után pedig könnyeket és mélységes fájdalmat, akikről álmunkban sem hittük volna.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Magyarországon 2008-ban 25 155 házasság bomlott fel. További szomorú adatok: míg az 1980-as években ezer házasságkötésre 346 válás jutott, addig a 2000-es években 562. A válóperek 71 százalékát a feleségek kezdeményezik. A két legfőbb válóok a megcsalás, félrelépés, hűtlenség, illetve az alkoholizmusból eredő problémák.

Ha Isten a házasságban a testi-lelki szeretet és szerelem mérhetetlen szabadságával, teljességével és boldogságával ajándékozott meg bennünket, akkor miért tesszük azt tönkre? Az édenből való kiűzetésünk óta gyötör bennünket ez a „miért"…

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk, szent Fiad a világ világossága, aki arra tanít bennünket, hogy bizalommal forduljunk hozzád kéréseinkkel.

[Lektor:] Köszönjük, hogy apostolokat hívtál el az evangélium szolgálatára. Hálát adunk neked Péter és Pál apostolért, akikre az elmúlt héten emlékezhettünk. Hálát adunk azért, hogy ma is hívsz el szolgálókat az egyházba. Kérünk azokért a testvéreinkért, akik e napokban állnak oltárod elé, hogy Krisztus felszentelt küldöttei legyenek. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Könyörgünk, Istenünk, óvj meg minket attól, hogy megvessük és elutasítsuk követeidet. Őrizz meg minket a tévelygéstől, és tarts meg minket egyházad közösségében. Áraszd ránk Szentlelkedet, hogy legyőzze kétkedéseinket, és a gonosz mesterkedéseivel szemben felvértezzen. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Aratás Ura! Gondviselő Atyánk! Árvíz és jégkár pusztította földjeinket, mégis megkezdődhet az aratás. Minden próba és baj ellenére köszönjük neked a betakarításra váró terményt és élelmet. Adj jó időt és munkakedvet a földeken dolgozóknak. Kérünk a világon és hazánkban éhezőkért, felnőttekért és gyermekekért. Kérünk a te nevedben dolgozó segélyszervezetekért, hogy erőfeszítésük értelmet nyerjen, és elérje célját. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Mennyei Atyánk! Hálát adunk a nyári egyházi konferenciákért, táborokért és találkozókért. Köszönjük, hogy szabadon szervezhet egyházunk is ilyen programokat. Kérünk a szervezők munkájáért és a résztvevőkért. Légy az úton levőkkel és szabadságukat töltő embertársainkkal. Add, hogy egy percre se feledjük el, hogy életünk a te kezedben van. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Gyógyító Istenünk! Kérünk téged beteg és szenvedő, magányos és vigaszra váró embertársainkért. Kérünk a betegséggel küzdő egyházi munkásokért. Erősítsd, vigasztald és gyógyítsd meg őket, de legyen meg a te akaratod. A gyülekezeti közösségeket erősítsd az imádkozásban, és ébressz vágyat minél több emberben az oltáriszentség vételére. Adj jó lelkigondozókat, akik testvérként állnak a szenvedő mellé. Hívj el minél több önkéntes szolgálót, hogy épüljön és erősödjön egyházunk diakóniája. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lelkész:] Teremtő Isten! Kérünk a világért és hazánkért! Adj bölcsességet és alázatot a döntéshozóknak és a világot kormányzó erőknek. Áldd meg a becsületes munkát, és őrizd meg világodat a gonosz szándékoktól, kapzsiságtól és rosszakarattól. Add, hogy egyházad a megváltás hírét vigye a világba, és a keresztények aktívan vegyenek részt a világ és benne hazánk fenntartásában és óvásában a te szent Fiad, Jézus Krisztus dicsőséges megjelenéséig.

[Gyülekezet:] Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP – ÉZS 43,10–15

Furcsa szereposztás

Istent valaki perbe fogta, bizonygatnia kell a maga istenségét, egyedülállóságát, mindenek felett valóságát, szabadítását. Istent valaki perbe fogta, és tanúkat hív, hogy alátámasszák, bizonyítsák igazát. Furcsa szereposztás: a teremtő, a kiválasztó, a megváltó Isten a perelt – a választott nép (hívjuk most Embernek) a tanú. Mintha Istennek lenne szüksége arra, hogy Ember tanúskodjon mellette, róla. Mintha az Isten válna Ember lekötelezettjévé, ha Ember kegyeskedik elvállalni a tanúskodás terhét-nyűgét. Mintha a tanúskodás szükségessége eleve kérdésessé tenné annak a hitelét, akiről tanúskodni kell: ha önmagában nem meggyőző a perelt, ha tanúkra van szüksége, akkor nem nyilvánvaló, nem önmagában meggyőző az igazsága.

Tudjuk, hisszük, hogy mindez nem igaz. Tudjuk, valljuk, hogy Istennek nincs szüksége az ember semminemű tettére, szavára istensége sérthetetlenségének a védelmében. De ezt a furcsa szereposztást mégse dobjuk azonnal sutba. Már csak azért se, mert nyilvánvalóan Deutero-Ézsaiás sem véletlenül értette meg úgy Istent, hogy ilyen képet használt. És azért se, mert e kép, e furcsa szereposztás segítségével nagyon sokat tudhatunk meg Istenről, magunkról, az emberről.

Istennek fontos, hogy a választott nép, az ember felismerje az istenségét, mindenhatóságát, szabadítását. Mindent, amit Istenről tudunk, minden tettét, amelyről a Biblia beszámol, minden szavát, amelyet kimond, ezért teszi, ezért mondja. Ezernyi titok veszi körül őt, de amit tudhatunk róla, az azért van, hogy megismerjük, hogy kapcsolatban lehessünk vele, hogy ő kapcsolatban lehessen velünk.

Istennek fontos a velünk, az emberrel való kapcsolata. Olyannyira fontos, hogy vállalja még a „perelt" képét, sőt a vádlott szerepét is. Képes minden isteni méltóságot levetve odaállni az ítélők elé és vállalni az ítéletet éppen istenségéért, megváltó voltáért. A prófétánál még csak vizionált per valósággá válik, és Isten már nemcsak „furcsa képeket" enged meg festeni magáról, hanem valósággá lesz a „furcsa szereposztás": a mindenható Isten a perelt, a vádlott – Ember pedig nem is csak tanú, hanem maga a vádló. A végső vád pedig majd az lesz, hogy amikor a vádló rákérdez: *„te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia",* akkor ő nem tagad, csak annyit mond: *„Te mondtad. (…) meglátjátok az Emberfiát, amint a Hatalmas jobbján ül…"* Isten fia – Ember fia… furcsa szereposztás.

Különleges ez a per. A 8. versben elvileg megtudjuk, hol is zajlik, milyen „bíróságon". *„Gyűljön össze minden nép, gyülekezzenek össze a nemzetek!"* Látszólag egy nagy kozmikus per képe ez, amelyben végre a világ összes kérdése, kétsége nyugvópontra jut, ami után értelmét veszti minden további, a végső igazságra vonatkozó kérdés, és minden nép és nemzet megtudja: az Úr az egyedüli Isten, ő mindennek a kezdete és célja. Ami után minden bálványimádás, reménytelenség, istentelenség megszűnik, mert nyilvánvalóvá lesz mindenek előtt a végső igazság. Valójában viszont „csak" annyi történik, hogy az ókori világtörténelem színpadán egy oly jelentéktelen szereplő, mint Izrael, fogságba kerül, ahol elveszni látszik mindene, ami fontos volt számára: nyelve, kultúrája, identitása, közössége és legfőképpen hite Istenében. A per ténylegesen erről folyik: a hitről és a hit elvesztéséről, a kapcsolatról Isten és Ember között.

A VASÁRNAP IGÉJE

„Emberben" – bennünk zajlik a „per", ahol nem Istennek van szüksége arra, hogy egyedülálló istensége bizonyítást nyerjen, hanem nekünk, hogy Istent, magunkat, életünket, létünk reménységét, az egyedül fontosat valóságosan lássuk. Legfőképpen azt, hogy Isten velünk levő Isten, aki az emberhez köti magát, és képes megtenni a lehetetlennek tűnőt, a látszólag méltatlant is azért, hogy megismerjük őt, higgyünk benne, megértsük, hogy csak ő az élet reménysége. Képes vállalni azt is, hogy az emberi létezés reménytelenségének perében ő legyen az Fiában, aki elítélhetővé válik, és Isten fiaként az Emberfia reménytelenségében, életvesztésében is osztozzon. Hogy ott is ő legyen – a velünk lévő Isten.

Furcsa szereposztás – mintha Isten rohanna Ember kegyei után. És bármilyen méltatlannak tűnik is ez a kép, mégis igaz: Isten az embert keresi, bennünket, és nincs tekintettel határokra – méltó és méltatlan, illő és nem illő, isteni és emberi között –, amelyek gátolnák abban, hogy megtaláljon bennünket, megismertesse magát velünk, és szabadítását, az élet reménységét ajándékozza nekünk.

Nincs is más dolgunk, mint újra és újra rácsodálkoznunk arra, hogy Isten ilyen, hogy ilyen Istenünk van. Nincs is más dolgunk, mint a fogságban, a reménytelenségben, a kilátástalanságban vagy éppen a jólétben életünk egyedüli távlatának látnunk azt, hogy Isten hozzánk kötötte magát, és nincs semmilyen hatalom, semmilyen tragédia, semmilyen mélység, amely kiragadhatna a kezéből.

A mai vasárnap a tanúságra hív. Nincs más feladata a keresztény embernek, mint hogy a megismert, az emberért a „Lelkét kitevő" Istenről tanúskodjon – ugyanúgy nem számolva a határokkal méltó és méltatlan, illő és nem illő között, ahogy Isten sem számol. Azzal a meggyőződéssel, hogy az Isten megismerése, a benne való hit az élet páratlan ajándéka és távlata – a lét egyedüli értelme. Amit nem lehet kényszerként a másikra helyezni, nem lehet megkövetelni, csak ajándékba adni és elfogadni.

Ha minden tettünket, szavunkat, tervünket ez motiválná, és minden más valóban csak másodlagos lenne, akkor lennénk tanúkká, akkor töltenénk be azt a hivatásunkat, amelyre az értünk a „Lelkét kitevő" Isten elhívott.

■ Kendeh K. Péter

Jöjj le hozzánk, jer közénk

▶ **Heti énekünk, a *Jöjj le hozzánk, jer közénk* (EÉ 284) sok érdekes kérdést vet fel. Német dallamszerző, finn változat, svéd költő: mi ennek a magyarázata?**

CANTATE

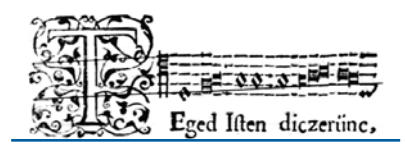

A finn ébredési mozgalmak előszeretettel használták a német korálokat úgy, hogy a saját dallamízlésük szerint alakították őket. Találkoztunk már ehhez hasonló jelenséggel: a *Kegyelemnek szép rózsája* (EÉ 456) például a *Mi Atyánk, ki vagy mennyekben* Luther-korál (EÉ 72) finn, népi változata. Ott szinte a felismerhetetlenségig átalakult a dallam, csak a zenetudósok vizsgálata mutatja ki a rokonságot.

Mostani énekünk eredeti dallama *Johann Crüger* (1598–1662) berlini kántor gazdag énektermésének része, 1653-ban jelent meg. Ezt ma már Németországban sem használják, talán túlzott egyszerűsége miatt. Strófaszerkezete megegyezik a *Jézus Krisztus, itt vagyunk* (EÉ 274) versformájával. Magyarországon a dallam – szintén kisebb változtatásokkal – református halottasénekként volt ismert a 18. században. A mai református énekeskönyvben istentiszteleti záróénekként szerepel (RÉ 195) az *Új zengedező mennyei karból* (1743) átemelt szöveggel.

Elfogulatlanul megállapíthatjuk, hogy a finn dallamváltozat – amelyet ma mi használunk – hajlékonyabb, emelkedettebb, a fülnek kedvesebb, mint az eredeti. (*Tauno Väinölä* finn himnológus arról is ír, hogy ébredési énekként még díszesebben, több melizmával használták e dallamot, s csak amikor 1938-ban a hivatalos finn énekeskönyvbe bekerült, akkor kapta a mostani formáját.)

A szöveg *Lars Nyberg* (1720–1792) svéd lelkész költeménye. Nyberg a *Zinzendorf* gróf nevével fémjelzett herrnhuti testvérközösség hatása alatt álló prédikátor volt, szolgált az Egyesült Államokban és Londonban is. Tervezett hazaköltözése helyett 1751-ben Hollandiába látogatott, ahol személyesen találkozhatott *Nicolaus Ludwig von Zinzendorffal.* Az ő hatására még évekig az angliai ébredés munkatársa volt, de végül 1776-ban kilépett a testvérközösségből, és hazájában, Svédországban lett ismét gyülekezeti vezető lelkész.

Fiatalkorában, még amerikai útja előtt és alatt írta verseit a *Sion énekei* (Sions sånger, Siionin virret) című ébredési énekeskönyv számára. Ez a kötet került át finn területre is, ahol finnre fordították a szövegeket. A vers egyik legszebb képe – „Add szívünkbe tüzedet" – fordítási hiba eredménye. Nyberg eredetileg a Lélek frissítő szelét kérte, s csak a finn nyelv sajátosságai (tuuli – szél; tuli – tűz) okozhatták a félreértést. Csak örülhetünk, hogy a magyar szövegváltozat a tűz képét őrizte meg nekünk.

Magyarra *Vietórisz József* nyíregyházi lelkész fordította a verset, hat versszakot használva a hosszabb énekből. Talán a magát modernnek tartó teológiai gondolkodás miatt vesztettük el Vietórisz versének zárógondolatait – 1982-es énekeskönyvünk csak négy versszakot közöl. A kimaradt két szakasz a sátán elleni védelemért imádkozik, és a világ barátságának értéktelenségét énekli meg.

■ Bence Gábor

Ziháló tüdővel

Valamikor könnyedén futottam föl ötemeletnyit a lépcsőházban, majd kis szusszanás után meg sem álltam a kilencedikig, ahogy ez a dallam is játékosan szalad, szinte gördül felfelé az ötödik, majd a kilencedik hangig. Ma már a másodiknál zihál a tüdőm, és vadul ver a szívem, s tudom, az igazi csúcsra fel nem érhetek. Ezért beállva a gyülekezet közös könyörgésébe én is éneklem: „Jöjj le hozzánk, jer közénk!", és az egek magasát, Isten közelségének frissítő fuvallatát hozd el nekünk.

Valamikor könnyedén futottam fel több emeletnyit, ma már tudom, milyen súlyos lehet minden lépés. Hiszen az a magasság, ahová ő emel, az ő dicsősége, ahol ő magasodik, a Golgota keresztje. Ezért zihál a tüdőnk, amikor Jézust szomjazva keresztjének titkát keressük, és vadul ver a szívünk, amikor igéjének tükrében vétkeink egyre élesebben kirajzolódnak előttünk.

Nem könnyed, játékos futam ez, ahogy a dallam első hallásra sugallaná, nem lelkünk gyönyörködtetésére énekelünk, hanem a sóhaj feltörése ez a mélységből, amikor magunkat, gyülekezetünket veszélyben érezzük: „Ha tehozzád nem jutunk, / Szomjan pusztul árva lelkünk". Nem könnyed séta vagy laza kocogás a gyülekezet éneke, hanem a hit lélegzetvételével – ezzel az imádsággal – szívjuk mélyen tüdőnkbe a levegőt, és hívjuk a Szentlelket, hogy az igehirdetésben ő maga jöjjön hozzánk.

Valamikor könnyedén futottam fel többemeletnyit. Ma gyakran azt nézem, hol lehet megállni, kapaszkodni, pihenni. Ma olykor többet törődöm az úttal, mint a céllal. Ma jobban figyelek arra, ami körülvesz, mint arra, aki elindulásra késztetett. Ezért a gyülekezettel együtt én is kérem: „Add szívünkbe tüzedet!" Mert őrá, Jézusra szeretnék nézni. S akkor nem a lépcső és nem a lépés, hanem ő, a cél lesz az út, aki hív és visz is egyben. Ahogy Péter a tengeren is tudott menni, míg Jézusra tekintett. „Add szívünkbe tüzedet", és akkor újra lendülettel, elszántan és lelkesen igyekszem betölteni hivatásomat.

Valamikor könnyedén futottam föl többemeletnyit, ma ziháló tüdővel érek fel a legfölső szintre, Jézus keresztjéhez. S amikor felérek, akkor döbbenek rá: hiszen egy csöppet sem vagyok feljebb, mint voltam, vagy mint mások vannak. Nem én jutottam feljebb, ő hozta el a mennyet hozzánk. Mégis: jelenlétében vagyunk. S ez mindennél jobb.

■ Bencze András

Húszéves a siófoki templom

Folytatás az 1. oldalról

Aki a siófoki templomba belép, fel kell, hogy emelje fejét a feltámadott Krisztust megformázó szoborra, de az élő Feltámadottra is, aki mind a helyi közösségnek, mind a finn testvéri segítségnek megáldója volt egykor, és az ma is.

Teleki Miklós orgonaművész játéka után *Matti Pikkarainen* oului dómtemplomi esperes, püspökhelyettes igében és imádságban kérte Isten áldását az ünneplő gyülekezetekre, hogy Péter apostol szavai szerint élő kövekként épülhessenek és növekedhessenek.

Az istentiszteletet ünnepi közgyűlés követte. Először Siófok városa nevében *dr. Balázs Árpád* polgármester köszöntötte a gyülekezetet és a vendégeket. (A város jelentős mértékben járult hozzá, hogy a kis evangélikus közösség méltóképpen ünnepelhessen, és láthassa vendégül finn testvéreit.) Ezután Matti Pikkarainen esperes mondott köszöntőt Oulu városa és a dómtemplomi gyülekezet nevében, majd átadták közös ajándékukat, egy utazó úrvacsorai készletet, hogy a szeretett templomba eljárni már nem tudó testvérek családjaik körében kapcsolódhassanak be a legnagyobb krisztusi közösségbe, az ő testének és vérének közösségébe.

A köszöntések végén a helyi lelkész, e sorok írója hívta fel a figyelmet arra, hogy az ünnep alkalmából a gyülekezet kis emléktáblát helyezett el, kifejezve templomépítő lelkésze, *Józsa Márton* iránti szeretetét. Végül Fabiny Tamás püspök nagy örömmel jelentette be, hogy a húsz évvel ezelőtt éppen a templomszentelés napjára megjelent *…hogy néki szent házat építs… – Józsa Márton és a siófoki templom* című könyve új kiadásban látott napvilágot a Luther Kiadónál, kibővítve, új képanyaggal, ezúttal éppen a huszadik évforduló napjára időzítve. *(A könyv recenziója lapunk 8. oldalán olvasható. – A szerk.)*

A jubileumi alkalom zárásaként a templom előtti Oulu parkban mindenkit szeretetvendégséggel várt a gyülekezet.

Este 19 órától a *nyitott templom estéjének* változatos programjával folytatódott az ünnep, melyen *Maija Tynkkynen,* a dómtemplomi gyülekezet orgonaművész kántora adott koncertet, valamint siófoki evangélikusok több gyülekezeti csoportja is szolgált. Az este 11 óráig tartó programot az ifjúság szolgálata zárta.

Vasárnap az istentiszteleten Matti Pikkarainen prédikált, valamint a waldheimi testvérgyülekezet kis kórusa énekelt *René Michael Röder* orgonaművész kántor vezényletével.

■ LAMPÉRT GÁBOR

Az Urat keressük, és élünk

Folytatás az 1. oldalról

Beszédének végén a rektor bejelentette, hogy megbízatása a tanév végével lejárt, s köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik az elmúlt négy évben támogatták, segítették. A fenntartó evangélikus egyház nevében *Gáncs Péter* püspök mondott köszönetet Csepregi Zoltán tevékenységéért.

Az ünnepi ülésen köszönték meg a munkáját a nyolcvanadik évét betöltött és az oktatástól visszavonuló *D. Takácsné Kovácsházi Zelmának,* Zelma néninek és a hetvenöt éves, az oktatás terhei alól szintén felszabaduló *Csorba Istvánnak.* Köszöntötték továbbá a szintén nyolcvanéves *dr. Cserháti Sándor* professzort, valamint az ötven-hatvanöt-hetven éve végzett jubilánsokat. Nevükben *Marschalkó Gyula* és *Szirmai Zoltán* mondott beszédet.

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Átadták a végzősök okleveleit, illetve az ehhez szükséges nyelvvizsgával még nem rendelkezőknek a sikeres záróvizsgáról szóló igazolásokat.

Teológus-lelkész szakon tizenketten kaptak oklevelet, ketten igazolást. Katekéta-lelkipásztori munkatárs BA-szakon ketten, kántor BA-szakon hárman végeztek. A nyíregyházi kihelyezett tagozat főiskolai szintű hittanár szakán ketten szereztek oklevelet, egy hallgató igazolást kapott, a győri tagozaton két hallgató kapott oklevelet.

Az ünnepi ülésen adták át a habilitációs okleveleket *dr. Egeresi Sándor Lászlónak,* a Károli Gáspár Református Egyetem docensének és *dr. Enghy Sándornak,* a Sárospataki Teológiai Akadémia tanszékvezető főiskolai tanárának.

A tanévzáró istentisztelet magyarországi árvízkárosultak megsegítésére felajánlott offertóriumát az egyetem százezer forintra egészítette ki.

■ DARVAS ANIKÓ

Hagyd az Úrra utadat!

Malik Péter Károly lelkésszé avatása Monoron

Az érettségi után az egyetemen a fizikus szakot megkezdve még nem sejtette, hogy két évvel később a teológiára fog jelentkezni, tizenhét évesen személyessé vált hite mégis ebbe az irányba vitte. Kihasználva a kreditrendszer adta lehetőségeket, párhuzamosan végezte el a Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karát és az Evangélikus Hittudományi Egyetemet. *Malik Péter Károlyt dr. Fabiny Tamás* püspök avatta lelkésszé június utolsó vasárnapján a monori evangélikus templomban.

Isten konkrét, igében megszólaló útmutatása nélkül biztosan nem vágott volna olyan merész és emberileg lehetetlennek tűnő feladatba, mint a két egyetem egyidejű végzése – mondta beszámolójában a frissen felavatott lelkész.

Fabiny Tamás püspök Zsolt 37,5 – *„Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik…”* – alapján végezte az igehirdetés szolgálatát. Ez a zsoltárvers végigkísérte Malik Péter Károly szolgálatra való készülését, a fontos döntések során időről időre – mintegy útmutatásként – elébe került.

Az ünnepi istentisztelet végén négy olyan lelkész köszöntötte őt, akik az elmúlt közel egy évtizedben sokat segítették, jelen voltak útjának egy-egy meghatározó mérföldkövénél. Elsőként a monori gyülekezet lelkésze, *Selmeczi Lajos Péter* – aki 2002-ben Pétert megkeresztelte – mondott köszöntő szavakat, majd az énekkarral közösen két énekkel indították további útjára az egykori – lelkes és sok szolgálatot vállaló – ifjúsági tagot.

A nyírteleki Filadelfia egyházközség nevében *Győrfi Mihály,* Péter hatodéves mentora – emellett apósa – köszöntött. Kiemelte Péter nyitottságát, mely megmutatkozott a gyülekezet által oly fontosnak tartott cigánymisszióban is, de különösképpen a görögszállási szórvány gondozásában. A gyülekezet jelen lévő népes csoportja – karon ülők és idősek – énekkel búcsúzott megkedvelt hatodévesétől.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemet a Péter által személyesen felkért *dr. Cserháti Sándor* professzor emeritus képviselte mind a liturgiában, mind pedig a köszöntések sorában. A tanár-diák kapcsolat mindkét félben tartós nyomokat hagyott; Péter nemcsak a görög nyelvet tanulta a nyugalmazott professzortól, hanem több szabadon választható újszövetségi tárgyat is hallgatott tőle. Cserháti professzor egyik legkedvesebb tanítványaként, elismeréssel szólt a frissen fölavatott lelkészről, és megjegyezte: ígéretes lelkészi szolgálat áll előtte.

A köszöntések sorát a püspök zárta, majd a kerület legfiatalabb lelkészének átadta az egyházkerület ajándékait: két könyvet, egy keresztet, illetve egy úgynevezett utazó úrvacsoráztató készletet.

Malik Péter Károly augusztustól – feleségével, *Malikné Győrfi Eszterrel* – a Nógrád megyei Lucfalván kezdheti meg szolgálatát; az idén nyugdíjba vonuló – az ünnepségen számos gyülekezeti tag élén megjelent – *Megyaszai László* lelkésztől veheti át a stafétabotot.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Valaki vár a kezdőkörben

Panaszkodnak a szakemberek, hogy az eddigi hűvös időjárás miatt jelentős az idegenforgalom vesztesége. Valóban elég riasztó, hogy június végén még a húsz fokot is alig éri el a magyar tenger vize. Egyes szakértők már azt is tudni vélik, hogy az idei nyár akár „el is maradhat”…

Persze bűnbak is akad: a kimondhatatlan nevű izlandi vulkántól kezdve egészen a részben általunk is előidézett klímaváltozásig. Tény, hogy az egyre szélsőségesebbé váló időjárás figyelmeztet: ha önző és felelőtlen módon belegázolunk a teremtett világ jó rendjébe, előbb-utóbb súlyos árat kell fizetnünk. Ideje újra meghallanunk és komolyan vennünk a magától a teremtő Istentől kapott megtisztelő mandátumunkat: műveljük és őrizzük a reánk bízott világot! Különben borul minden, és az egyensúlyát veszített világ maga alá temet minket. Ha a borsodi árvizek, a békési viharkárok döbbenetes katasztrófaképeit látjuk, már-már egyfajta nyomasztó világvége-hangulat telepszik ránk.

Szorongásunkat, félelmeinket enyhíti, ha belekapaszkodunk a Teremtő ígéretébe, aki az özönvíz után Nóéval kötött szövetségében garanciát adott arra, hogy megőrzi a teremtettség jó rendjét, az évszakok egészséges ritmusát: *„Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka.”* (1Móz 8,22) A világmindenség Ura ebben a gondviselő munkájában ránk is számít mint felelős teremtményekre, teremtménytársakra, sőt bizonyos területeken mint teremtőtársakra is. Ebben bízva remélem, hogy nem marad el az idei nyár sem, lesz még bőven napsütés, és az eddigi természeti csapások ellenére is lesz mit aratnunk és szüretelnünk.

De ugyanakkor megkockáztatom, hogy a nyár nem csak a jó időről, nem csak a napsütésről szól. A nyár „az év vasárnapja”, amikor nemcsak a teremtett világ ajándékait szeretnénk élvezni, hanem magával a Teremtővel is találkozhatunk! Ezt a néhány hónapot többek között arra kapjuk, hogy ne csak testileg, de lelkileg is feltöltődjünk, regenerálódjunk. Ennek lehetősége pedig független az időjárástól. Sőt talán éppen néhány hűvösebb, esős nap kínálhat remek lehetőséget arra, hogy kézbe vegyünk egy-egy lelki egészségünket

ÉGTÁJOLÓ

tápláló, erősítő könyvet. Köztük a könyvek könyvét, a Bibliát, melynek elmélyült olvasására máskor kevesebb idő jut. Ebből a szempontból remek intonáció volt az első nyári hónapnak, júniusnak a bibliaolvasó *Útmutató* szerinti havi vezérigéje, melyben Urunk így bátorított: *„Engem keressetek, és éltek!”* (Ám 5,4)

A nyaralás során nemcsak év közben elhanyagolt családtagjainkat fedezhetjük fel újra, hanem az Istennel való beszélgetés, az igeolvasás és az imádság ajándékát is. Mindezek a lehetőségek többé-kevésbé függetlenek az időjárási körülményektől. Lehet, hogy az idei nyáron kevesebb lesz a napsütéses órák száma, és alacsonyabb a tavak hőfoka. De a mi Napunk, Isten szeretetének Jézusban felénk forduló és reánk ragyogó fénye, szeretete változatlan intenzitással árad felénk. Ne húzódjunk előle fedezékbe, árnyékba! Éljünk vele, éljünk belőle!

Éljünk azokkal a lehetőségekkel is, amelyeket az egyházunk által felkínált különböző nyári konferenciák nyújtanak a testi, lelki rekreációra. Ezek közül kiemelkedik az év legnagyobb hazai evangélikus missziói rendezvénye, a 8. Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó, amely július 14–18-ig valóban az idei nyár szíve közepe lesz. Míg a dél-afrikai foci-világbajnokságon hazánkból csak *Kassai Viktor* játékvezető állhatott a kezdőkörbe, addig Szarvason bárki pályára léphet. Testben és lélekben fiatalok vagy fiatalodni vágyók felé hangzik a találkozó személyesen megszólító, bátorító mottója: *„Középkezdés Veled!”*

A *Veled* nagy kezdőbetűje több mint a szeretettel meghívott és várva várt vendégnek kijáró kedves udvariassági gesztus. A mottó szándékosan kétértelmű, hiszen alatta olvasható a feltámadott Jézusra utaló örömüzenet: *„…megállt középen”* (Jn 20, 26). Szarvason vele is találkozhatunk! Benne megtalálva életünk centrumát, újat kezdhetünk vele!

Azt még csak sejtjük, hogy július 11-én, vasárnap este, a vb-döntőn melyik két csapat középcsatára állhat majd a johannesburgi stadion kezdőkörébe. A győztesre is csak tippelni lehet. Azt viszont jó reménységgel tervezhetjük, hogy három nappal később, szerdán este találkozhatunk egymással a szarvasi kezdőkörben. Mi több, a legtöbb: találkozhatunk vele, a feltámadott Úrral! Egyik énekünkben így vallunk róla: „Veled mindig győzhetek!” (EÉ 208, 5)

Mi tehát nem az esélytelenek nyugalmával, hanem a győztes Úr tanítványainak élő reménységével készülünk a nyár középpontja felé, a szarvasi kezdőkörbe, ahol vár minket az Élet, az életünk igazi Játékvezetője.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Fébé-konferencia Piliscsabán

A Fébé Evangélikus Diakonissza-egyesület az 1990-ben történt újraindulása óta évente két alkalommal rendez hitébresztő konferenciát, nemcsak az egyesület, hanem evangélikus gyülekezeteink tagjai számára is. Ezekre a csütörtök délutántól vasárnap ebédig tartó alkalmakra a Fébé egykori első anyaházában, a piliscsabai Béthelben kerül sor, amely most a Magyarországi Evangélikus Egyház missziói otthona.

Az idei – június 24-én délután kezdődött és 27-én istentisztelettel zárult – konferencián a feltámadott Krisztusról szóltak az igehirdetések *János evangéliumának* 20. és 21. fejezete alapján. Jó volt megerősödni abban a hitben, hogy Jézus feltámadt, él és uralkodik örökkön-örökké.

FOTÓ: VÁSÁRI BARNÁNÉ

A felkért igehirdetők nagy erővel tettek bizonyságot a feltámadott Krisztusba vetett hitükről, s a szolgálatuk igazi lelki táplálék volt a résztvevők számára. A földiekről pedig ezúttal is – a már évek óta megszokott szeretettel és kifogástalan minőségben – *Varga Gábor* gondnok és felesége, *Zsuzsa* gondoskodott mindenki megelégedésére.

■ Veperdi Zoltán
Fébé-lelkész

Bogrács mellett együtt, avagy hol van az egyház?

Az Esztrád Színház egy érzékletes cigány mesét is magába foglaló, a cigánysorsot bemutató színi jelenetével ért véget Sárszentlőrincen június 26-án délután a Cigány ételek bemutatója *című hagyományos rendezvény.*

Természetesen jött az idén országszerte rengeteg rendezvényt szinte kötelezően meglátogató, megtépázó eső is, így az ételekből csak egy nagy, központi bográcsban készült ebéd lett. Azért így is jutott a mintegy száz résztvevőnek elég.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nyilván nem árulok el titkot, ha elmondom, hogy a főzés csak apropó, mint ahogy szép és fontos része életünknek még az ezt a napot is kitöltő zene, irodalom, tánc – jutott mindebből bőven a jelenlévőknek a cigány szerzők, előadók „torkából, tollából, lábából". De a lényeg a mindezt átjáró, mindezt helyére és az örökkévalóság dimenziójába emelő Isten igéje volt, amelyet Szeverényi János, *egyházunk országos missziói lelkésze hirdetett* Hóseás könyve *alapján: „Népem vagy, ő pedig ezt mondja: Én Istenem!"*

Estébe hajolva az idő, elmentem a gyülekezet lelkészéhez, Karl Jánosné Csepregi Erzsébethez, *hogy kiértékeljük a találkozót. A lelkésznőből fölszakadt egy sóhaj, majd azt mondta: „Ez a nap hozta ki belőlem a kérdést: hol van az egyház? Itt, ahol jókedvű, felszabadult emberek között lüktetett az élet, ahol ennyire különböző karakterű, iskolázottságú, származású emberek együtt voltak jézusi békében, örömben, gazdagságban – vagy a rutinszerű, elsősorban a vasárnapi istentiszteletre korlátozódott, sokszor szűkös, népegyházi keretek között?"*

És valóban: hol van az egyház?…

■ Bakay Péter,
a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense

Százhetven éve született Bachát Dániel

Szülőfalujából, a szlovákiai Ratkóról (Ratková) is érkeztek vendégek a százhetven évvel ezelőtt született *Bachát Dániel* evangélikus lelkészre és püspökre emlékező istentisztelete múlt vasárnap. A budapesti szlovák ajkú evangélikus gyülekezet ünnepi istentiszteletén *Dusan P. Hrivnák* hirdette Isten igéjét, a liturgiában részt vett felesége, *Adriana Hrivnáková,* illetve *Gulácsiné Fabulya Hilda,* a helyi gyülekezet lelkésze is.

A fővárosi szlovák evangélikus egyházközség élére 1873-ban hívták meg Bachát Dánielt. Harminchárom évig tartó lelkészi, majd püspöki szolgálatának idején a templom körüli telkek hasznosításával, illetve bérlakások felépítésével sikerült rendeznie az eladósodott szlovák egyházközség anyagi helyzetét. (Az elsőként elkészült épületben – amelyben ma a gyülekezet kápolnája található – eredetileg szlovák iskola kapott helyet.) A sors fintoraként azonban, mire a gyülekezet igazán gazdálkodhatott volna a bevételekből, ezek az épületek is áldozatul estek az 1950-es évek államosítási hullámának.

FOTÓ: BARTA IMRE

Gulácsiné Fabulya Hilda lelkész és Papucsek Gergely felügyelő tette le elsőként virágcsokrát Bachát Dániel sírjára

A gyülekezet a mai napig hálásan gondol néhai lelkészére, aki Krisztusba vetett hitével kitartóan építette a közösség lelki életét is. A múlt vasárnapi istentiszteleten Bachát pesti éveiről és jelentős irodalmi tevékenységéről *dr. Halász Iván* egyetemi docens – aki *Egyház, nemzet, állam* címmel szlovák nyelven könyvet írt a lelkészről – tartott előadást.

Az ünnepi megemlékezés a Kerepesi úti temetőben Bachát Dániel síremlékének megkoszorúzásával ért véget.

▶ *EvÉlet-infó*

Asztali beszélgetések a börtönben

Szvorák Katalin Liszt-díjas népdaléneknesnek, *Andrejszki Judit* énekművésznek és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem két hallgatójának koncertjére gyülekeztek össze június 23-án délután a fogvatartott testvérek a Váci Fegyház és Börtön kultúrtermében.

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány és a Magyar Testvéri Börtöntársaság által szervezett alkalmon mintegy hatvan fogvatartott vett részt, örömmel hallgatva a hetvenöt perces előadást, melyben óegyházi himnuszok, népdalok és *Assisi Szent Ferenc Naphimnusza* is elhangzott. A koncert egyben a nyári szünet előtti zárórendezvénye is volt a „benti" *asztali beszélgetéseknek.* A lélekemelő alkalom szépségét az is adta, hogy nemcsak a meghívott vendégek adták elő műveiket, hanem a fogvatartott testvérek is (a tőlük megszokott módon) elénekeltek több egyházi éneket, mindannyiuk épülésére.

■ Magyari Márton *felvétele*

Juju és voodoo a vében

A természeti vallások Afrikában a mindennapi élet részei. Varázslóik mindenféle varázsigével akarják az afrikai csapatokat a világbajnoki győzelemre segíteni.

Amikor a tanzániai nemzeti válogatott Brazília ellen hazai pályán 5 : 1-re veszített – a világbajnokság előtt barátságos mérkőzésen –, *Herbert* így fakadt ki: „Miért nem gondoskodott a futballszövetség a megfelelő varázslókról? Az ő segítségükkel hazai pályán simán megverhettük volna őket." És Tanzánia sok részén osztják is Herbert véleményét, még akkor is, ha a korábbi aktuális FIFA-ranglista szerinti 108. helyével a válogatott esélytelennek tűnt Brazíliával szemben.

De azóta a juju (kelet-afrikai tradicionális varázslás) szorosan kapcsolódik a válogatotthoz, méghozzá olyannyira, hogy a szövetség nem fizette ki a játékosokat – helyettük a varázslók kapták a pénzt. Persze ez erősen demoralizálta a tanzániai csapatot, nem volt meg a kellő motivációjuk, ezért a Kenya elleni meccsen már nem is harcoltak rendesen – ezt állította a tanzániai szövetség egykori főtitkára, *Mwina Kaduguda.* Mások szerint azonban a kenyaiaknak csak egyszerűen jobb varázslójuk volt…

Juju, gris-gris vagy voodoo: a természeti vallásokban gyökerező mágia Afrikában hozzátartozik a mindennapi élethez. A futball pedig a helyiek legkedveltebb játéka, a szerelem és az üzlet mellett legtöbbször emiatt fordulnak tanácsért varázslókhoz és papokhoz. „A mágia az afrikai élet része – magyarázta egy algériai futballmenedzser az Egyiptom elleni győzelmük után. – Csak azt kell tudni, hogy melyik mágiát hol kell alkalmazni."

Aki hisz tehát a természetben és a mágikus praktikákban, az lesz idén a világbajnok – állítják. „Ha az afrikai varázslóknak át kell kelniük a tengeren, akkor elveszítik az erejüket – mondja a ghánai *James.* – De ezúttal senki sem fog tudni ellenállni nekik: a serleg Afrikában marad, ez biztos."

A szurkolókkal együtt tehát a varázslók is megérkeztek Dél-Afrikába, hogy győzelemre segítsék a csapatukat. Vagy saját költségükön utaztak, vagy a csapat finanszírozásában, de ez utóbbit senki sem erősíti meg hivatalosan.

A voodoo varázslók néha címlapra is kerülnek. Az elmúlt hónapokban például egy futballkörökben ismert voodoo pap, a spanyol *Pepe* akarta tönkretenni a brazil *Cristiano Ronaldo* karrierjét, a játékos volt – portugál – barátnőjének a megbízásából. Ronaldo ezért aztán kért maga mellé egy másik varázslót, *Fernando Nogueirát.* Az egész történetet pedig hetekig tárgyalta a portugál sajtó. Az, hogy végül melyik varázsló lesz az erősebb, most derül ki, a világbajnokságon.

A spanyol Pepét 1990-ben állítólag Kamerun bízta meg, hogy győzelemre segítse őket. „Szent erdőkben gyűltünk össze, és közösen imádkoztunk az istenekhez" – állítja Pepe. Akkoriban legalább a negyeddöntőig eljutottak a kameruniak.

A varázslók egyébként nemigen beszélnek ilyen nyíltan a munkájukról, ám sokszor ez magától is nyilvánvalóvá lesz: 2007-ben egy benini varázsló futott be a játéktérre, és eltávolított egy fétist, úgynevezett togót, amely a kapura volt felakasztva. Ezután Benin három gólt is lőtt, míg addig mindig csak mellétrafáltak a játékosok. Benin végül az Afrika-kupában játszhatott.

Johannesburgban a nigériai pap, *Tchegun* azt hangoztatta, hogy ő a bátorság és erő istenségének, Shangónak köszönheti tudását. „Mindennek van valódi neve, ami tabu. Ez igaz a futballra és a stadionokra is. Hogyan nyerhetnének a fehérek, ha nem ismerik ezeket a neveket, és nem tudják, valójában ki ellen is játszanak?" Tchegun biztos volt abban, hogy ezen a világbajnokságon afrikai csapat lesz a győztes.

▶ *Forrás: evangelisch.de, evangelikus.hu*

TRIANON ÉVFORDULÓJA UTÁN

Európa felé félúton

Strasbourgi gondolatok a kisebbségekről

A kelet-európai németek és magyarok meghurcolása között sok a hasonló vonás, általában a vétlenek szenvedtek és váltak a győztesek áldozatává. Az atrocitások ma már finomabbak, de a kisebbségi jogok a nagy európai kohóban még elolvadnak. A Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre határon túli szervezetekkel közösen jószolgálati utat szervezett Strasbourgba. Petíciójukat átadták az Intergroup kisebbségvédelmi frakcióközi munkacsoportnak. Az alábbiakban – egyúttal felidézve a hely szellemét – az elhangzott gondolatokból adunk rövid ízelítőt.

Dr. Csermák Zoltán

„Egy érdekes tapasztalatomat osztom meg Önökkel: Elzász, ahol vagyunk, a történelem során hol német, hol francia kézben volt. Amikor a városházán érdeklődtünk kisebbségi politikájukról, akkor a leghatározottabban kijelentették, hogy az alkotmány szerint Franciaországban nincs kisebbség." (*Bauer Edit* szlovákiai magyar európai parlamenti képviselő)

* * *

Sokat beszélnek a francia–német megbékélésről, példaként hozzák fel a két nép felhőtlen viszonyát. A küldöttség közvetlenül a határ mellett – német oldalon – egy Neumühl nevű falucska takaros fogadójában szállt meg. Amikor már oldottabbá vált a hangulat, a tulajdonos is odatelepedett asztalunkhoz, és megismerve küldetésünk célját csak dőlt belőle a panasz. Mesélt a második világháború végének értelmetlen pusztításairól, amikor a bosszútól vezérelt francia katonák találomra romboltak le házakat, s bántalmazták a lakosságot. Noha csupán néhány kilométer választja el a határtól, de évtizedek óta nem járt a szomszédban. Az elhangzottakból arra következtethettünk, hogy a szomszéd kertje sem zöldebb.

* * *

„Mi is az Európai Unió? A tagállamok összessége. Vannak olyan országok, amelyek a kisebbségi kérdést otthon is korrektül rendezték – Finnországra, Olaszországra és Ausztriára gondolok –, így véleményüket Brüsszelben is bátran vállalják. Azok a tagállamok, amelyeknek saját hazájukban is van takargatnivalójuk, uniós szinten is a szőnyeg alá söprik a kérdést. Ezen országok képviselőinek sikerült elérniük, hogy a hagyományos kisebbségek problémáit tagállami hatáskörben hagyja az unió. Ebben némi módosulást a lisszaboni szerződés életbelépése hozott, az okmány némi jogi alapot biztosít a változáshoz. Munkám elején döbbenten tapasztaltam, hogy az Európa sorsát irányító elit előtt számos történelmi kérdés sötét folt, s a kisebbségek története sem egyértelmű számukra. Mi 2004 óta türelmesen hangsúlyozzuk a különbséget az őshonos kisebbség és a bevándorlók között. Mindkét kérdést fontosnak tekintem, de tisztán kell látni, hogy a megoldások alapvetően különböznek." (*Gál Kinga* magyar európai parlamenti képviselő)

* * *

A 2009. évi lisszaboni szerződés preambuluma a jogászok többségének véleménye szerint is rendkívül vitatott. Értékeket, elveket szögez le, s nem használható vitás kérdések megoldására. Szankciók nélkül a törvények sem működnek. Az Európai Parlamenttől azt remélni, hogy a kisebbségek érdekében hathatós lépéseket tegyen, túlzott várakozásnak tekinthető, általános vélemény szerint a kis lépések taktikájának van jövője.

* * *

„A magyar pártok összefogása a szlovák nyelvtörvény esetében példás volt. A Fidesz kiemelkedően, az MSZP és a Jobbik is felszólalások sorozatában világosította fel az Európai Unió vezetőit, hogy az uniós elvekkel szemben álló jogszabály született. A »nem eszik olyan forrón a kását« elv alapján akkor azzal hitegettek minket, hogy a végrehajtási utasítástól függ a törvény ereje. Porhintés volt, a rendelet megszületett, s fenntartotta a törvény által sugallt fenyegetést. Nézetünk szerint ameddig e törvény hatályos, addig nem beszélhetünk az Európai Unió kisebbségi jogvédelméről. Felszólalásainkat sokan pozitívan fogadták, az identitás megőrzéséért tett erőfeszítéseinket különösen a belga képviselők tartották példaértékűnek." (*Balczó Zoltán* korábban magyar európai parlamenti képviselő, jelenleg országgyűlési képviselő)

* * *

Strasbourg a francia befolyásnak köszönhetően működik Brüsszel mellett. Az Európai Parlament plenáris üléseit általában Strasbourgban tartja. Ilyenkor a képviselők és az apparátus egy hétre átköltöznek Brüsszelből. A hurcolkodást technikailag utazóládák segítik, minden képviselő irodája előtt tornyokban állnak a hajóládára emlékeztető csomagok.

* * *

„Azokkal a képviselőkkel könnyebb szót érteni, akik maguk is kisebbségben élnek: van dél-tiroli, baszk, skót és walesi kollégánk, akikkel megoszthatjuk gondjainkat, s nagyon örülünk, hogy három országból vannak magyar képviselők. Kuriózumnak számít közöttünk egy második generációs, de magyarul kiválóan beszélő holland munkatárs. Ők értik felvetéseinket, de a képviselők többsége a *kisebbség* szó hallatán migránsokra gondol." (Bauer Edit)

* * *

Németországi szállásunkon lakott *Piet Rohaert* belga mérnök, aki a parlament technikai berendezéseiért felel. A négy nyelven tökéletesen beszélő szakember kérésünkre megmutatta munkahelyét, amely egy űrhajó irányítókabinjára emlékeztet. Az ülésterem makettjére hasonlító kapcsolótáblán kezelik a mikrofonokat, a szomszédos számítógépteremben a fordításokat koordinálják. A 736 képviselő kiszolgálása nagy felelősséget jelent. Az általános szabály szerint az esetleges hibát tizenöt percen belül meg kell javítani, e felett a csapat anyagilag is felel a mulasztásért.

A strasbourgi parlament épülete

* * *

„Németország nagy ország, s a felületes szemlélő gyakran elköveti a hibát, hogy a németül beszélők népes táborát egy kalap alá veszi. A családom példája is tipikus: én ugyan Bajorországban élek, de családom egyik része szudétanémet, a másik része pedig Stájerországból származik. Akik az Osztrák–Magyar Monarchia területéről érkeztek, azokat minden kisebbségi kérdés jobban érdekli, mint mondjuk egy hamburgit. Ez az aktivitás, illetve más oldalról közöny a képviselőkről is elmondható. Akit valamilyen módon megérintett a kisebbségi sors, az a kisebbségek érdekeinek védelme érdekében is bátrabban síkraszáll.

Christoph Bergner belügyi államtitkár kinevezésével új korszak kezdődhet a német kisebbségi politikában. Jelenleg ő foglalkozik a határon túl élő német kisebbségek ügyével és egyben a németországi bevándorlók kérdésével is. Ő talán már különbséget tud tenni az őshonos kisebbségek és a bevándorlók problémái között. Ez nóvum a német politikában." (*Berndt Posselt* német európai parlamenti képviselő)

* * *

Más vélemények szerint a németek nem érdekeltek a szudétanémet kérdés napirenden tartásában. Az egykori német területen ma német állampolgárok ezrei vesznek félig legális zsebszerződésekkel hatalmas földterületeket. (Nem ismeretlen e térségben a németországi szállásunkon lakott *Piet Rohaert* belga mérnök, aki a parlament technikai berendezéseiért felel. A négy nyelven tökéletesen beszélő szakember kérésünkre megmutatta munkahelyét, amely egy űrhajó irányítókabinjára emlékeztet. Az ülésterem makettjére hasonlító kapcsolótáblán kezelik a mikrofonokat, a szomszédos számítógépteremben a fordításokat koordinálják. A 736 képviselő kiszolgálása nagy felelősséget jelent. Az általános szabály szerint az esetleges hibát tizenöt percen belül meg kell javítani, e felett a csapat anyagilag is felel a mulasztásért.

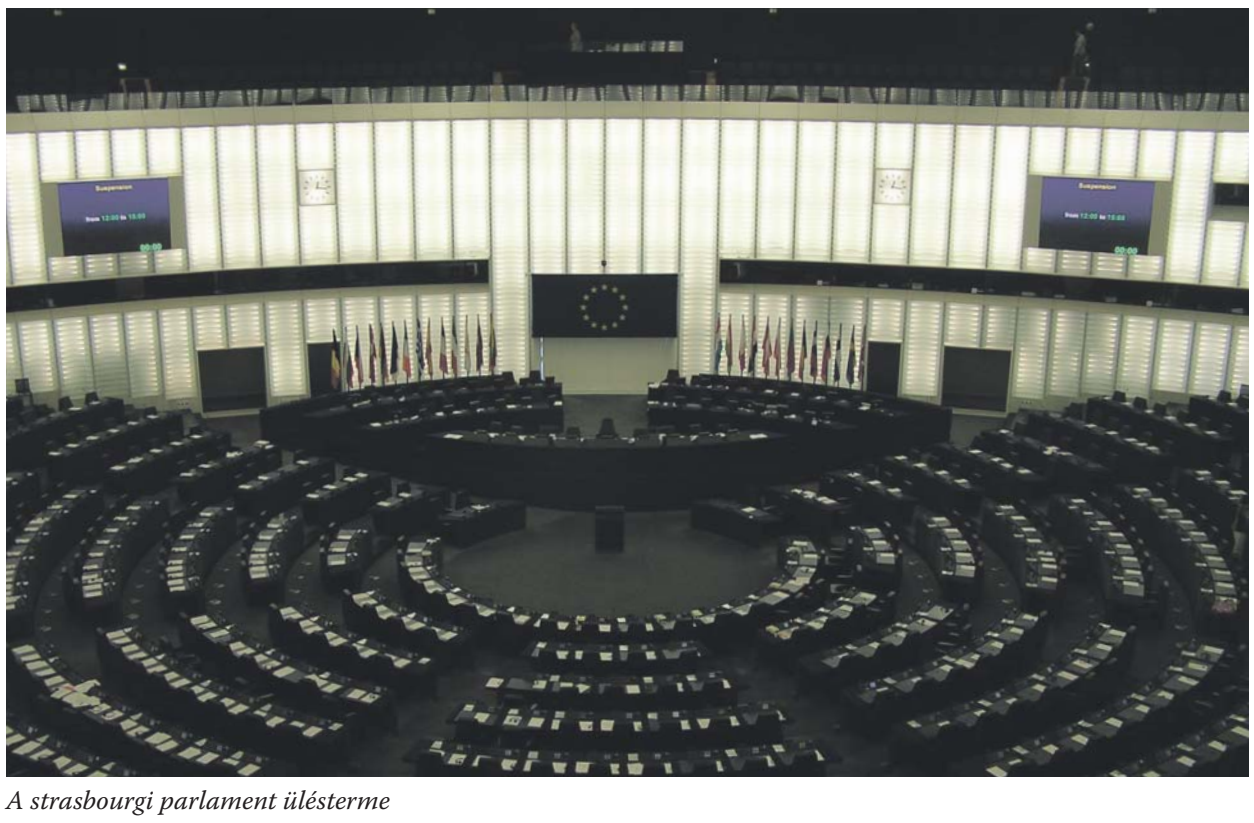

A strasbourgi parlament ülésterme

nyerés Nyugat-Magyarországon sem.) E megegyezések felett szemet hunynak a hatóságok, így a hallgatólagos békét egyik fél sem rúgja fel.

* * *

„A brüsszeli parlamentben sokat lehet tenni azért, hogy az adott kérdést otthon is értsék. A székely népmese jut eszembe: amikor az asszonyt büntetni akarta a férj, a macskát verte el a hátán. Ilyen tipikus macskaverés volt a szlovák nyelvtörvény elleni összefogás. A Kisebbségi Intergroup szerepe is nagyon fontos: ez nem bizottság, itt nem pártok és frakciók vannak, itt politikai és nemzeti hovatartozástól függetlenül folytatunk szakmai vitákat.

Bátran hirdetjük, hogy nemcsak azért kell a kisebbségeknek jogokat adni, mert megilleti őket, hanem gazdasági érdeke is a többségnek, hogy a kisebbséggel békében éljen. Erre jó példa Dél-Tirol, amely Európa egyik leggazdagabb régiójává fejlődött.

Nagy a bejutottak felelőssége a csatlakozni kívánó országok felvételének elbírálásánál. Úgy kell meghatározni a kritériumokat, hogy a felvétel után számon lehessen kérni tőlük az ígéreteket. Meg kell változtatni azt a szemléletmódot, hogy akik már bekerültek a klubba, azok levehetik a nyakkendőjüket, sőt duhajkodhatnak is." (*Sógor Csaba* romániai magyar európai parlamenti képviselő)

* * *

A parlamentben az ülésszak alatt több kiállítás is várja a látogatókat. Általában egy lobbikör szervezi ezeket, s jelentős reklámmal csábítják a látogatókat. Ottlétünkkor a *Tudomány a képzelet felett* címet viselő kiállítás megnyitóján tolongtak a látogatók. A rendezvényt *Jerzy Buzek*, az Európai Parlament elnöke nyitotta meg. A kiállítás sokak érdeklődését felkeltette, másokat inkább a francia pezsgő és a lazacos, kaviáros szendvics vonzott.

* * *

„2004-ben hangzott el először a mondás: »Brüsszel nem Moszkva.« Ez a *bon mot* a közép-európai országok belépésével vált közkedveltté. Brüsszel valóban nem a szovjet főváros, itt nem mondják meg, hogy mit kell gondolni, merre kell menni, hanem keretet biztosítanak az országok boldogulásához. Minden nemzetnek a saját felelőssége, hogyan él ezzel, és hogyan tudja az Európai Unió által biztosított lehetőségeket kiaknázni. Tisztában kell lenni azzal, hogy a közép-európai szemlélettől eltérően a múlt nemigen érdekli a politikusokat. Nem könnyű feladat a történelmet is érintő problémákat az európai közélet színpadára behozni. Számolni kell azzal, hogy a nyugat-európai politikusok tájékozatlanok, nagy türelem kell, hogy a minket foglalkoztató gondolatokat elfogadják." (*Hölvényi György*, a Robert Schuman Alapítvány főtitkára)

A szerző a Magyar Televízió Közéleti Szerkesztőségének kiemelt szerkesztője

Az országban elsőként indul egyháztörténeti mesterszak Szegeden

Magyarországon elsőként a szegedi Gál Ferenc Hittudományi Főiskolán indul egyháztörténeti mesterszak – tájékoztatta *Bartucz Katalin,* a Szeged–Csanádi Egyházmegye sajtóreferense a Magyar Távirati Irodát.

A 2010 szeptemberében induló keresztény egyház- és művelődéstörténet mesterképzési szak egyedülálló lehetőség egyetemi diploma megszerzésére azoknak, akik régebbi osztatlan főiskolai, illetve az újabb, bachelor-, azaz alapképzésben vettek részt – áll az intézmény közleményében.

A hallgatók megismerhetik a keresztény egyházak alapvető teológiai gondolkodását, irodalmát, ember- és társadalomszemléletét, valamint a legfontosabb etikai értékeit, elsajátítják a forrásolvasás és -elemzés módszereit, a historiográfiai ismeretanyagot.

A négy féléves képzésre bármely államilag elismert egyetemi vagy főiskolai diplomával rendelkező hallgató jelentkezhet, aki korábban nem hitéleti diplomát szerzett. A képzés során további 50 kreditnyi teológiai alapozó ismeretanyagot is el kell sajátítani.

A hallgatók a nappali, illetve levelező képzésen ókor-középkor és újkor-legújabb kor szakirány közül választhatnak.

▶ *MTI*

Hívő íjászat

Íjászgyakorlatra hívta össze híveit egy brit lelkésznő egy régi, ám még mindig érvényes törvény adta jogán. *Mary Edwards,* Collingbourne Ducis falu tiszteletese szabadtéri hússütéssel, itallal és zenével vendégelte meg a felhívásának engedelmeskedő, az ősi törvényt tisztelő híveit. A középkori „paragrafus” felhatalmazza minden település egyházi elöljáróját arra, hogy íjászgyakorlatra hívja össze a falu férfijait.

„A törvényt soha nem érvénytelenítették, én pedig kiterjesztettem mindenkire” – idézte a BBC brit sajtóorgánum a lelkésznőt, aki hozzátette, hogy egyébként is van ok az ünneplésre, mert megépült a templom új vécéje, és végre van folyóvíz az épületben.

Az íjászatot *III. Edward* király tette össznépi sporttá a 14. században, amivel jócskán hozzájárult ahhoz, hogy félelmetes hírük legyen az angol íjászoknak francia földön a százéves háborúban.

A crécyi csata korabeli ábrázolása

▶ *MTI*

Villám semmisített meg egy gigantikus Jézus-szobrot

Hatalmas, tizenkilenc méteres Jézusszobrot semmisített meg egy villám az Egyesült Államokban, az Ohio állambeli Monroe-ban. A kitárt karú Jézus-alak helyén most csupán két elszenesedett acélgerenda meredezik az ég felé – adta hírül június 16-án az amerikai sajtó.

A még a vallásosak között is sokat vitatott, „Királyok királya” címet viselő, fehér műanyagból készült szobrot 2004-ben emelték a kisváros temploma előtt, egy autópálya mellett. A 250 ezer dollárba (57 millió forintba) kerülő szobrot gyakran „Touchdown Jézusnak” is nevezték, mivel a karjait felfelé nyújtó alak az amerikai futball bíróira emlékeztet.

Néhány médiumban már elhangzanak olyan vélemények, melyek szerint a villámot isteni jelzésként kell értelmezni. A *Washington Post* című lap szerint „úgy tűnik, Isten feláldozta egyetlen fiát. Megint.”

A lap úgy tudja, három évvel korábban már történt hasonló eset: akkor szintén villám tett tönkre egy tíz méter magas Jézus-szobrot a coloradói Goldenben.

▶ *MTI*

Három Miatyánkot ér egy kávé Zágrábban

Imádsággal fizethetnek italukért a vendégek egy zágrábi kávéházban.

A horvát főváros turizmusszövetsége honlapján ajánlja a városba látogatóknak a Jarun városrészben lévő Jedro (Vitorla) elnevezésű kávéházat, amely közvetlenül a Sveti Duh (Szentlélek) plébániához tartozó templom mellett található. Itt egy cafe latte csupán három *Miatyánkba* kerül, a kóla viszont drágább: azért öt *Üdvöz légy, Máriával* kell „fizetniük” a szomjas híveknek.

A *Tportal.hr* internetes lap szerint a kávéház ötlete papnövendékektől származik, akik a szentmise után szerettek volna egy kicsit még együtt maradni.

Az első vallásos horvát kávéházban – ahol az alkohol és a cigaretta tiltott termék – négy-öt önkéntes pincér dolgozik, a hely üzemeltetésének költségeit szponzorok és a plébánia állja.

A kávézó csak vasárnaponként, a szentmise után 13 és 14 óra között fogad vendégeket, de az üzemeltetők már a nyitvatartási idő kiterjesztésén gondolkodnak, akkora az érdeklődés. Az eredeti hat helyett már harminc asztalon szolgálnak fel, így hatvan–nyolcvan embernek jut hely.

▶ *MTI*

Jótékonysági est a Deák téri evangélikus templomban

▶ **Segélykoncertet hirdetett a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet *Mága Zoltán* hegedűművész közreműködésével június 23-án este hét órára a Deák téri evangélikus templomba az árvízkárosultak megsegítésére. A templomban állóhely is alig maradt, annyian jöttek el, hogy meghallgassák a művészt és sztárvendégeit, és hogy adományaikkal segítsenek a rászorulókon.**

A jótékonysági esten *Bach, Schubert, Vivaldi, Albinoni, Verdi, Puccini, Beethoven, Mozart* egyházi és klasszikus művei csendültek fel.

Az egybegyűlteket levélben köszöntötte *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes.

Fellépett – többek között – *Frankó Tünde, Pándy Piroska* és *Csonka Zsuzsa,* a Magyar Állami Operaház magánénekesnői, *Kalocsai Zsuzsa,* az Operettszínház primadonnája, valamint *Boncsér Gergely,* a Magyar Állami Operaház magánénekese, *Vadász Zsolt,* az Operettszínház művésze, *Ádok Zoli* énekes és *Fodor Zsóka* színésznő. Közreműködött a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, a Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus és a Szená-Torok, a Magyar Országgyűlés képviselőinek énekkara.

Mága Zoltán egy mesterhegedűjét is árverésre bocsátotta egymillió forintos kikiáltási áron.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az ünnepi istentiszteleten a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet részéről *Lehel László* evangélikus lelkész, a szervezet igazgatója volt jelen, a Magyarországi Evangélikus Egyházat pedig *Gáncs Péter* püspök képviselte.

Áhítatában Gáncs püspök az 1838-as pesti árvíz elmúltával készült úgynevezett árvízi kehely üzenetére hívta fel a hallgatóság figyelmét. A kehelyre vésett bibliai héber idézet – *„…erőssége a szegénynek a nyomorúságban, oltalom a zivatarban…” (Ézs 25,4)* – máig arra emlékeztet, hogy a Deák téri templom, mint Insula Lutherana, annak idején valóban sziget volt, barátságos és biztos menedéke a bajba jutottaknak. „Ma pedig – folytatta gondolatait a püspök – az együttműködő emberek szigetévé vált, hogy az itt egybegyűltek közösen segíthessenek az árvíz károsultjain.”

■ Horváth-Bolla Zsuzsanna
(Forrás: www.evangelikus.hu)

A HÓNAP KÖNYVE

Kossuth és az egyházak

Az *Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok* első kötete *Kossuth és az egyházak* címmel 2004-ben látott napvilágot *Kertész Botond* szerkesztésében. A művelődéstörténeti könyvsorozatot az az igény hívta életre – amint a borító hátlapján olvashatjuk –, hogy az evangélikus múlttal foglalkozó tudományos munkáknak helyet adjon.

A kötetben a Kossuth Lajos születésének kétszázadik évfordulóján megrendezett konferencia előadásainak szerkesztett változatát veheti kézbe az olvasó. A kiadvány tanulmányai főként Kossuth egyházpolitikai munkásságát tárgyalják, de helyet kaptak világi kérdések is. A könyvben való tájékozódást külön személynév- és helységnévmutató segíti.

Id. dr. Fabiny Tibor nyitó dolgozatában részletes képet kapunk Kossuth pályájáról. Az evangélikus Kossuthot szülei toleráns nevelésben részesítették. Iskolaéveit Sátoraljaújhelyen, a piaristáknál kezdte, majd az eperjesi evangélikus kollégium következett. Jogi tanulmányait már a sárospataki református kollégiumban folytatta. Egyházának életében tevékenyen részt vett. Ifjú ügyvédként Sátoraljaújhely evangélikus egyházközségének jegyzői, majd ügyészi tisztét töltötte be. Anyagilag is segítette a szegedi árvíz sújtotta evangélikusokat és a tállyai gyülekezetet, ahol keresztelték. Kossuth istenhite sajátos volt – írja Fabiny –, amely eltért egyháza irányvonalától, és megfért erőteljes hazafiságával.

E sajátos egyházpolitikai nézetet helyezi tanulmánya középpontjába *Zakar Péter.* A nemzeti egység kialakításának szerves része volt – írja Zakar – a felekezeti kötöttségektől való elszakadás. Kossuth szerint a vallási hovatartozás nem lehet meghatározó tényező a politikai jogok kiterjesztésénél.

Ezt a gondolatot viszi tovább *Sarnyai Csaba Máté,* aki a katolikus autonómia kérdését tárgyalja. Kossuth a gyakorlati megvalósítás akadályait abban látta, hogy a katolikus egyház Rómától függ. Akkor támogatta volna az autonómiát, ha a Szentszék rendelkezései elé helyezik az országgyűlés által hozott törvényeket. Másrészt – Kossuth szerint – az egyház az egy hitet vallók összessége, tehát a rendelkezési jog a hívőké is. Kossuth házasságkötése a katolikus *Meszlényi Teréziával* külön helyet kapott a tanulmányok sorában.

Fazekas Csaba tanulmányában hangsúlyozza, hogy nem Kossuth indította el azt a lavinát, amely a vegyes házasságok kapcsán keletkezett. Pest megyében több házaspár is bejelentést tett, hogy reverzális nélkül nem áldották meg házasságukat.

A hónap könyve júliusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Kossuth és az egyházak – Tanulmányok
Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1240 forint.
http://bolt.lutheran.hu • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

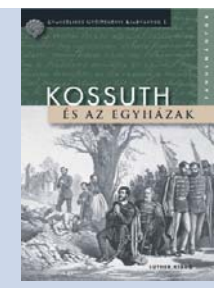

(A reverzális azt jelenti, hogy a protestáns fél nyilatkozik arról, gyermekeit katolikus hit szerint neveli.) Parázs vita kerekedett – írja Fazekas –, melyben a katolikusok azzal vágtak vissza, hogy az egyházi rendtartásba akarnak beavatkozni állami szinten. A papi eljárásokat végül 1845-ben törölte el Pest megye törvényszéke.

Gáborjáni Szabó Botond cikkében Debrecen város Kossuth-kultuszát mutatja be. Kossuth eszméinek terjesztési központjaként tekintett a településre. Ezt a munkát segítette elő a népes diákság, amely legátusként járta a környéket.

Berényi Zsuzsanna Ágnes tanulmánya a szabadkőművesség és Kossuth viszonyát mutatja be. 1852-ben, amerikai útja során lett Kossuth páholytag. Tagsága vitatott volt, hiszen politikus léte az ellen szólt. A tagok végül támogatták, mert a szabadságért, az ország függetlenségéért vívott harca felülírta aggodalmaikat. Ezt a tagságot Kossuth arra is használta, hogy a magyar ügynek anyagilag is megnyerje a páholytagokat.

A kötet második, jóval kisebb egysége tartalmazza a Kossuth világi munkásságát tárgyaló cikkeket. *Erdmann Gyula* a hírlapírót ábrázolja, aki életre hívta a modern *Pesti Hírlapot. Závodszky Géza* a nemzetiség terminológiai kérdéseivel foglalkozik Kossuth egy munkája nyomán. *Szabad György* a newarki beszéd bibliai műveltségű szerzőjét jellemzi. Zárásként *Miskolczy Ambrus* tárja elénk Kossuth személyiségét egy eddig ismeretlen napló alapján. Írója, *Gyulay Lajos* véleménye is sokszor változott, benyomásai szerint. Miskolczy összegzése szerint Kossuth a szabad magyarok vezére, aki olyan, mint Álmos vezér: nem léphetett az ígéret földjére, ahová a népet vezette.

■ Széchenyi Magdolna

Kossuth és az egyházak. Tanulmányok. Szerkesztette Kertész Botond. Luther Kiadó, Budapest, 2004. (Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok 1.) Eredeti ára: 1240 forint.

Jubilál az Izsóp

Színpadot ácsoltak június 27-én, vasárnap délután a pilisi templomkertben. Hangfalak és erősítők, mikrofonok és kottatartók kerültek a helyükre, a nézőtérre székeket hoztak az ifisek. Közben mindenki az eget kémlelte, mert a meteorológusok szerint nyolcvan százalék volt az esélye annak, hogy esni fog. De eljött a hat óra, és nem esett, sőt néha már a nap is előbukkant. A koncertet a Szélrózsa Band nyitotta meg, *Huszák Zsolt* vezetésével. A két énekkar a július 14–18. között Szarvason rendezendő Szélrózsa találkozó záró istentiszteletén is együtt fog majd szolgálni.

Az Izsóp énekkar tíz évvel ezelőtt adta ki első CD-felvételét. Sokan hallgatták, hallgatják azóta is szívesen ezeket az énekeket, és talán sokan őriznek az emlékeik között egy-egy

Izsóp-koncertet. Tíz év hosszú idő, ezalatt felnőtt egy újabb generáció az énekkarban, az akkori fiatalok pedig családot alapítottak.

Ezen a napon együtt énekelt több nemzedék. Szívből jött az ének, mert mindenki újra érezni akarta azt, amit régen átélt egy-egy ilyen koncert alkalmával. Közel ötszáz hallgató

tapsolt lelkesen az énekkarnak. Megteltek a székek, sokan a fűben telepedtek le. Azok pedig, akik majd tíz év múlva lesznek tagok, most még vidáman fogócskáztak, kergetőztek a színpad körül. A koncert során az

FOTÓK: KRÁMER GYÖRGY

énekkar vezetője, *Jansik Ildikó* egyenként sorolta fel azoknak a nevét, akik énekeltek a kórusban. Mindenki hazavihetett egy oklevelet, hogy emlékezzen erre a napra.

Az elmúlt tíz-egynéhány évben többünk személyes életét és gyülekezetünk életét is alapjaiban határozta meg az Izsóp ének- és zenekar. Ezért egy ilyen különleges alkalomra, mint az Izsóp jubileumi koncertje, az igehirdetés is a hitünkben és a szívünkben legmélyebben gyökerező gondolatról szólt: nincs más alapja az életünknek, csak Jézus Krisztus. Pál apostol a *Korinthusiakhoz írt első levelében* ezt így fogalmazza meg: *„Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus.”* (3,11)

Az életünk megannyi területe tanúskodik erről az alapról, hiszen minden kudarcunk, minden problémánk ide, ehhez a felismeréshez vezet vissza. Ha visszagondolunk arra, hogy mit, mikor, hogyan és hol rontottunk el, fájó szívvel látjuk, hogy ha Isten tanításához és útmutatásához ragaszkodtunk volna, kevesebb baj történt volna velünk. Ezért mindig jó érzés visszatérni ehhez az alaphoz. Visszaemlékezni azokra a pillanatokra, amikor éreztük, hogy Isten tartja kezében az életünket, és végre biztonságban, békességben lehettünk.

Ez a koncert ilyen hálaadó pillanat volt, alkalom arra, hogy mindenkivel megosszuk az emlékeinket a tíz évvel ezelőtti első CD-ről. Pilisen akkoriban nagyon különleges alkalomnak számított egy lemezfelvétel. Utána jött a koncertek, a fellépések sokasága, meghívások, a többi CD – valódi sikertörténetet éltünk meg.

De ez a jubileum is bizonysága annak, hogy az Izsóp sikere sokkal mélyebben gyökerezik: az emberi éneklés spirituális örömében. Az Isten szeretetébe való belefeledkezést, a lelkünk magasba emelkedését és az életünk alapjához való visszatérést jelenti.

Persze bárki fogalmazhat meg kritikát arról, hogy azért ez nem mindig ilyen rózsaszín – és tényleg nem az. Az Izsópot is sodorja magával emberi életünk és sorsunk változása – tagok jönnek-mennek, maradnak vagy elköltöznek, van felszálló vagy éppen leszálló ág. De személyes életünkben és az Izsóp sorsában is döntő az, hogy rátalálunk-e az életünket formáló, bűnbocsánatot adó, szeretetével körbeölelő alapra. Rátalálunk-e a meglévő, bennünk, a mindenben és mindenhol jelen lévő Jézus Krisztusra.

Imádságunk így szólt ezen a napon: „Urunk, hálaadással álltunk meg előtted, hiszen hosszú évek során megtapasztaltuk szeretetedet, kegyelmedet és vezetésedet. Hálát adunk neked az Izsóp elmúlt tíz évéért, minden tagjáért, az ének és a zene evangéliumközvetítő szolgálatáért. Kérünk téged, hogy ahogyan a múltban velünk voltál, úgy a jelenben és a jövőben is hadd számítsunk rád. Te légy mindannyiunkkal személyes, családi, gyülekezeti és egyházi életünkben. Te segíts nekünk helytállni a mindennapok kihívásai között, te vigyázd testi és lelki épségünket, hogy énekkel, zenével, szóval, munkával és a pihenés áldásával is szolgálni tudjunk téged és embertársainkat. Bocsásd meg hibáinkat és bűneinket az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.”

■ Pángyánszky Ágnes

Jegyzetlapok

(Napló, 2010)

„Hála Istennek.” Régen a családunkban sokat hallottam. Apám többhetes nehéz aratás után, könnyek között mondta az új kenyér megszegésekor: „Hála Istennek! Van mit ennünk!” Anyám is gyakran emlegette, ha hosszú útról valaki megérkezett: hazavezette az Úr... Ma egyre kevesebbet mondjuk. Templomon kívül ugyan mikor hallottuk: „Istennek legyen hála”? A mai ember úgy gondolja, amit elért, azt maga érte el, s a Teremtőt „szidja”, ha valami nem úgy alakult, ahogy szerette volna. Egyre kevesebbet ejtjük ki: „Köszönöm.” Ha megtesszük is, nincs mögötte melegség és szeretet. Az emberi érzelmek elapadtak. Levelek, telefonszámok asztalunkon, de nincs időnk a kedves hívásokra válaszolni, és nincs idő a találkozásokra. A hála egyúttal áldozat is, a legbensőnkből jövő őszinte üzenet. És erre csak alázatos ember képes, a mostani, erőszakra épülő világ legszívesebben eltiporja a jókat. Mégis. Egy nap elteltével, hogy újra együtt a család, tányérunk mellett ott a fehér kenyér, mondjuk ki: Istennek legyen hála.

* * *

Árvízi képek. Valami emlékező műsor, és újra látom a szívszorító felvételeket. Az elöntött falvakat, a tengerként zúduló patakokat, a megroppant házakat. A reménytelen és elkeseredett életeket. Idős férfi ül a csónak orrában, és keseregve, el-elcsukló hangon panaszolja: „Mindenünk elveszett!” Sötét kendős felesége mosolyog: „Itt van velünk Tacsika.” És öleli, szorítja magához reszkető kiskutyáját.

* * *

Kenyérsütés. Kis dunántúli falu, fiatal asszonyok. A legidősebb vezetésével kenyeret dagasztanak. Először és kíváncsian, vajon sikerül-e? S ha nem, mit szól a férfinépség? De nincs semmi probléma, néhány perc múlva megérzik a mozdulatot, a ritmus erejét. Szinte él a kezükben a szép és ősi munka. Nem kell tanulni, a végén már mindenki örömmel és verejtékező homlokkal csinálja. Ősmesterség ez, olyan gyönyörűséges, mint a gyermekekkel való foglalatosság. Csodálatos mozdulattal veszik kézbe a csecsemőt, óvják és ringatják, hunyt szemmel vágyakozva, hogy egyszer Isten őket is megajándékozza.

* * *

Thoreau emléke. Valaki emlegeti az író, költő maga ácsolta ágyát, a naplóitól súlyos polcokat. Sokan őrültnek tartották, pedig az elbeszéléseiből inkább csendes menekülőnek tűnik, aki otthagyta a fojtogató, kalmár nagyvilágot. Ült a tiszta vizű tó partján, s megfigyeléseiről írta pontos jegyzetlapjait, ezt a kortalan, műfajtalan tudósítást az elviselhetetlen magányról.

* * *

Temetői rózsabokrok. Kigyúlva, lobogva elégtek mind a perzselő nyárban. Megtették kötelességüket. Valami titkos üzenettel voltak az arra tévedők felé. Aki tudta, megértette, aki nem, az észre sem vette ezt a gyönyörű virágbeszédet. Végsőt lobbannak a bíborszínűek is, hogy jövő ilyenkorig mély csöndbe merüljenek. Hű őrzők, hallgatnak halottaikkal együtt.

* * *

Gyönyörű erdélyi szavak. Búzásbesenyő, Boldogasszonytelke, Szentgerlice, Holdmézes, Szépkenyerűszentmárton... Vajon megvannak-e ezek a falvak? Mi pusztult el egészen? Mi csak félig? Házak, iskolák? A megszólalás joga megszületett, kezdődhetnek a próbák, le lehet porolni *Sütő András* és *Kányádi Sándor* könyveit. És Bécs, Párizs, Egyiptom után talán Nagyváradra, Marosvásárhelyre is ellátogatunk egyszer.

* * *

Szomszédok. A két öreg. Mennek a közeli kocsmába, hogy valamivel elüssék a délelőttöt. Az egyik majdnem vak, a másik vezeti. Barátját egy éve műtötték gégerákkal, néma. A vak kéri a söröket, amaz, a látó hordja az asztalokhoz a korsókat. Szánakozva nézik a társak, de ők nagyon jól érzik magukat: isznak, nevetnek, mesélik egymásnak az életüket, hogyan is volt ötven évvel ezelőtt.

* * *

J. S. Bach. Régi, kopott lemezekről szól ma este hozzám az örökifjú mester, az örvényes orgonamuzsika. Ez a zene nemcsak hangjegyekből, de számjegyekből is épül: egytől a végtelenig. Mintha a templomban szundikáló fáradt nénikék, a tiszta arcú gyermekek is bujdosnának a zengésben, és az égiek is. Csillagkottafejek kelnének életre ebben a véget nem érő istendicséretben.

* * *

Hajnali ébredés. Ma, amikor fölnyitottam a szememet, ki tudja, hányadszor, a boldog meglepetés nyilallt belém. Élek! Isten új napot, új örömet és gondot adott. S ahogy a függönyt lassan elhúztam, a fölragyogó fény volt a másik csoda. Süt a nap. Szép idő lesz. Előttem a minden és a semmi, ami élet és halál között feszül.

* * *

Trianon emléke. Baráti társaságban a magyar tragédiát idézzük. Gyertyát gyújtunk, és a házigazda a legjobb vörösborát bontja föl. Hosszú órák után a képzőművész *Zoli* szól közbe: lehessen Trianonról beszélni. El lehessen végre mondani az igazat, úgy, hogy senkit ne bántson meg. A nagyhatalmak adásvétele volt a békediktátum. Végtelen mohó étvággyal estek neki Magyarországnak a szomszédos kis népek.

* * *

Molnár Edit. A jeles fotóművész születésnapja. Az emlékezés megfiatalítja fáradt arcát. Nagy művész, kivételes megfigyelő, aki mindig ráhangolódott a megörökített költő, író életére. Ráérzett örömükre és bánatukra, a teremtés gyötrelmére. A mindennapok ünnepe és közvetlensége ott van remek képein. Felkészült mindenkiből, elolvasta műveiket, és úgy ment vendégségbe. *Illyés* nem sok embert engedett a közelébe, neki sikerült. *Nagy László* kevés beszédű volt, de Edit őt is megnyerte, s Iszkázon napokig együtt voltak, megszületett az egyik legszebb fotó: a költő segít édesanyjának a gombot fölvarrni. És a többi remeklés: *Kós Károly, Sütő András, Juhász Ferenc, Pilinszky... Kondor Béla* is csodálatos, ahogy a hatalmas angyal alatt töpreng. A vallomás búcsúszava: „Hűséges voltam hozzájuk!” Hűséges és rajongó, a szép szolgálója egész életében.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Mesélő naplók

Sok szempontból különleges templom a siófoki – 1985-ben, még a pártállami időkben maga a helyi tanácselnök kínálta fel az evangélikusoknak a városi tanács egyik telkét, amelyen *Józsa Márton* nyugdíjas, helyettesítő lelkész vezetésével, *Makovecz Imre* tervei alapján, a finnországi Oulu lutheránusainak nyolckamionnyi faadományából épült az 1990. június 30-án felszentelt lelki hajlék.

Különleges ez a templom azért is, mert Józsa Márton eredetileg csak egy tizenegy hónapos helyettesítő

Józsa Márton naplóírás közben

időszakot vállalt el, amíg keresztfia – az akkor még segédlelkész *Fabiny Tamás* – ösztöndíjjal az Egyesült Államokban tanult. Közben érkezett a városi tanács felajánlása, így a gyülekezetépítés templomépítéssé bővült, a helyettesítés közel egy évre tervezett időszaka megnyúlt, mivel az ösztöndíj leteltével Fabiny Tamás kőbányai lelkész lett – Józsa Márton pedig a gyülekezettel tovább építette az Úr hajlékát.

Különleges ez a templom azért is, mert Makovecz Imre előtte még sosem tervezett templomépületet. És azért is, mert a hozzá való nyolckamionnyi faanyagot – amely a Szovjetunión, Lengyelországon és Csehszlovákián keresztül, sokszor hóval, jéggel borított utakon érkezett – a finnek ingyen, adományként küldték.

A különleges templom elkészültekor, 1990-ben különleges könyvet vehettek kezükbe a siófoki hívek: Fabiny Tamás a keresztapjával a reggelizőasztalnál folytatott beszélgetéseit magnóra rögzítette, majd az így kialakult életrajzot egybeszerkesztette a templomépítésről született lelkészi feljegyzésekkel. A kiadvány – Makovecz Imre előszavával – *...hogy néki szent házat építs...” – Józsa Márton és a siófoki templom* címmel jelent meg magánkiadásban.

A kötet második, bővített kiadásának megjelentetését a Luther Kiadó a templom felszentelésének huszadik évfordulójára időzítette.

Mire az olvasó a templomépítés öt – olykor az Állami Egyházügyi Hivatallal és egyéb hatóságokkal

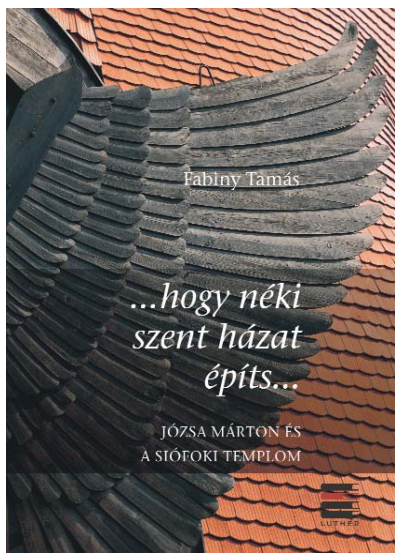

vívott küzdelmekkel tarkított – évének a végére ér, kirajzolódik előtte az Isten ügyéért a legnehezebb időszakokban is bátran kiálló, az ötvenes évek ébredési mozgalmaihoz tartozó lelkipásztor élettörténete is. (A párhuzamosan futó szálak elkülönítését eltérő betűváltozat segíti.) Az élvezetes stílusban megírt kötet emellett remek történelmi és egyháztörténeti betekintést is nyújt – az erdélyi születésű, a történelmi Magyarország több pontján is szolgált lelkész életpályáján át – az 1917-től (Józsa Márton születési éve) 1990-ig terjedő időszakba.

■ Boda Zsuzsa

Fabiny Tamás: ...hogy néki szent házat építs... – Józsa Márton és a siófoki templom. 2., bővített kiadás. Luther Kiadó, Budapest, 2010. Ára 1980 forint. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

Részlet a könyvből

Végül is mutatta (ti. a tanácselnök) a rekonstrukciós tervet, láttam rajta a parkot is, amit a valóságban akkor még egyáltalán nem ismertem, s láttam, hogy be van rajzolva oda: „ev. templom” és „ev. paplak”. Erre aztán elmondtam, hogy engem az 50-es években majdnem lefejeztek egy templom miatt Tokorcson, most meg szóhoz sem jutok, hogy itt maga a tanácselnök helyez elém egy tervet, hogy építsük föl.

– Más idők, más emberek – válaszolta röviden. Majd elmagyaráztam, hogy az evangélikus gyülekezetnek úgyis már régi terve, hogy templomot építsen. Kiderült, hogy ezt a város is szívesen venné, már csak az idegenforgalmi szempontok miatt is. Lényegében ez volt a beszélgetésünk, s megígértem, hogy Káldynak ezt jelenteni fogom. Az elnök még elmondta egy finnországi élményét, felidézve hivatalos oului útját. Egy delegáció élén járt Siófok e testvérvárosában, s vacsora közben búcsúztak az ouluiaktól.

– Tudja, lelkész úr, nehéz ilyenkor a társalgás, mert más világ az, meg más a mienk. A polgármester mellett ültem, s látom, keresi a témát, hogy miről is ejthetnénk szót. Egyszer csak azt kérdi tőlem: „Hát a siófoki evangélikus gyülekezet hogy van?” Nem tudtam mit felelni, mert fogalmam sem volt, van-e egyáltalán. De a polgármester nem tudott más témára átváltani, mert most meg azt kérdezte: „Hát a templomuk legalább, az jó állapotban van?” Na, erre aztán válaszoltam, mert biztosan tudtam, hogy nincs templomuk. Miközben repültünk haza a küldöttséggel, mondom is a többieknek: „Látjátok, milyen jó pénzeket elteszünk mi a skandináv népektől, aztán az itteni evangélikusoknak meg még templomuk sincsen. Hát legyen templomuk!” (1985. október 31.)

Vitaindító gondolatok

▶ Cikkem aktualitását az adja, hogy néhány hónapja egy fórumon felmerült az *Új ének* című gyűjtemény ismételt kiadásának, illetve újabb énekek gyűjtésének (írásának) az igénye, és időről időre feléled a vita új zenéknek – elsősorban könnyűzenének – az istentiszteleteken való használatáról. Ettől függetlenül is már hosszabb ideje foglalkoztatnak egyházzenénkkel kapcsolatos kérdések, különösen *Klaus Douglass* könyvének *(Isten szeretetének ünnepe)* olvasása óta, amelyben a szerző az istentisztelet alapelemei közül elsőként tárgyalja a zenét. Úgy látom, hogy jelenleg eléggé eltérő vélemények csatáznak egymással, és néha szinte kaotikus elképzeléseket lehet olvasni. *(Az írást vitaindítóként közöljük. – A szerk.)*

Meg kell jegyeznem, hogy nem vagyok hivatásos zenész, így nem is kívánok rendet teremteni a káoszban (bár erre szükség lenne), de mint amatőr elég nagy gyakorlattal rendelkezem a hangszeres és énekes zenélés területén egyaránt, és egyházunk zenei életében is aktívan részt veszek. Véleményemet jelentősen befolyásolták egyházzenészeink írásai, nyilatkozatai. Én elsősorban nem szakmai kérdésekről, hanem praktikus tapasztalataimról és észrevételeimről szeretnék számot adni. Remélem, hogy tévedéseimet szakemberek helyesbítik majd.

Mivel szüleim már kiskoromban vasárnaponként templomba vittek, korán kezdtem az ismerkedést a gyülekezeti énekkel. A dallamok – különösen a liturgia dallamai – hamar megmaradtak a fülemben, és miután megtanultam szótagolva olvasni, kifejezetten szerettem az énekeskönyv használatával részt venni a gyülekezet éneklésében.

Mint zenét tanuló kisgyereknek hamar feltűntek a gyülekezeti ének ilyen sajátosságai:

– az éneket vezető orgona általában a gyülekezet éneke előtt volt néhány hanggal;

– azok is énekeltek, akiknek nem volt szép hangjuk, vagy nem tudtak tisztán énekelni;

– ha valaki nem bírta a magasságot vagy a mélységet, az oktávot váltott;

– volt, aki saját „költésű” kísérőszólamot énekelt.

Kissé hasonlított a cigányzene előadásához, ahol a prímás néha több hanggal is az énekes előtt, a cimbalmos kissé lemaradva játszott, az énekes pedig meglehetősen szabadon énekelt.

* * *

Az énekeskönyv, amelyet akkoriban használtunk (1950-es évek eleje), még egyáltalán nem tartalmazott kottát. Bár ez volt életemben az első énekeskönyv, túl sok emlékem nem maradt róla.

Első (és mindeddig utolsó) saját énekeskönyvemet 1958-ban kaptam, de ez már az 1955-ben jóváhagyott énekeskönyv volt (*Ordass Lajos* püspökségéhez köthető). Nagyon örültem neki: bibliapapíron, a kor lehetőségeihez képest szépen kiállított könyv. Örömömet némileg csökkentette az a tény, hogy számozása nem volt folyamatos (például a 7. ének után a 9. következett, a 19. után a 22. a kihagyott énekek miatt). Így az az érzésem támadt, hogy valami „nem teljes”, „nem végleges”, átmeneti vagy kísérleti énekeskönyvet tartok a kezemben. Ez így is volt, bár az újabb énekeskönyvre 1981-ig kellett várni.

Visszatérve az 1955-ös énekeskönyvre, érdemes elolvasnunk az előszóban az alkotók törekvéseit: „Elsősorban nem mai énekszerzők új énekeit vettük fel. Gyors áttekintés alapján is megfigyelhető, hogy főleg a reformáció korának gazdag tartalmú erőteljes koráljai, ezek között is Luther Márton eddig énekeskönyvünkben nem szereplő énekei részesültek előnyben. (...) A megszeretett új énekek közül a templomi éneklés szempontjából is megfelelő énekeket válogattuk ki, és arra igyekeztünk, hogy bevezetésükkel ne idézzünk elő törést a kialakult koráléneklésben.”

Figyelemre méltó az a hagyománytisztelet, amely ebből az előszóból kitűnik. Hittanórán, konfirmációi oktatáson és bibliaórákon rendszeresen *tanultuk* az énekeket. Külön gondot fordítottunk az úgynevezett „új rész” énekeire (701-től számozódtak, és kottát is közöltek hozzájuk). Újdonság volt a ritmikus éneklés a korábbi „kiegyenlített” énekléssel szemben. A régi énekeket a megszokott „kiegyenlített” módon énekeltük továbbra is, az újakat viszont ritmikusan, a leírt kottának megfelelően.

* * *

Az 1981-ben megjelent énekeskönyv a mai napig nem nőtt a szívemhez, ezért nem is vásároltam meg. A legfőbb problémám vele kapcsolatban az, hogy megváltoztatták olyan énekek szövegét (és sokszor a dallamát is), amelyeket gyerekkoromban kívülről (nagy erőfeszítések árán) megtanultam. Néha szinte idegennek kezdtem érezni magam a templomban, ahol korábban otthon voltam. Ez persze legalább részben összefügg a másik kifogásommal, hogy a korábban „kiegyenlített” módon énekelt énekeket is ritmikusan kezdtük énekelni.

Az alkotók ezúttal így foglalták össze törekvéseiket: „Az énekanyag összeállításában korszerűségre törekedtünk. Az énekanyagot több stílusból válogattuk össze. Az énekeket rövidítettük, tömörítettük.” Szembeötlő az ökumené hangsúlyozása, a hagyományokkal (például: kiegyenlített éneklés) való tudatos szakítás. A sokszínűségre való túlzott törekvés, az „új” erőltetésének eredményeként bizony nagyon gyenge énekek is (szövegek és dallamok is) bekerültek.

Még egy problémám van ezzel az énekeskönyvvel: nagyon sok – a kiadás idején még – élő szerző művét tartalmazza. A szerzők egy része ráadásul tagja volt a különböző szerkesztőbizottságoknak. Jobban tetszik református testvéreink mértéktartása, akik énekeskönyvükben csak régebbi szerzők műveit gyűjtötték össze, és tetszik az előző énekeskönyvünk összeállítóinak törekvése: a hagyomány tisztelete.

A gyülekezeti ének keletkezésének természetes útját így képzelem el: a szerző – belső indíttatástól vezérelve – megírja, közreadja, megismerteti környezetével a művét, majd az elterjed, és amikor már országosan ismertté és kedveltté vált, akkor bekerül egy gyűjteménybe. A szerző „rangja” nem garancia az ének elterjedésére (gondoljunk az *Erős vár a mi Istenünk József Attila* által írt szövegére – 256. ének –, amely ismereteim szerint nem vált közkedveltté).

Jó ötletnek tartom viszont azt, hogy nemcsak istentiszteleti énekeket tartalmaz az énekeskönyv, hanem alkalmi (bibliaórai) énekeket is. Itt azonban nem tartom szerencsésnek a spirituálék szerepeltetését. A spirituálé éneklése olyan – gyülekezeti tagjaink többsége számára idegen – énekkultúrát igényel, amelyet csak szakértelemmel lehet elsajátítani, tehát legfeljebb kórusoknak, énekegyütteseknek érdemes velük foglalkozni.

* * *

Úgy gondolom, hogy a ritmikus éneklésre való áttérés nem volt szerencsés lépés annak ellenére, hogy a külföldi divatot követtük. A jó cigányzenész a szó szoros értelmében vett „cigányzenén” kívül (magyar nóta, népdal, cigánydal) szinte mindent eljátszik, és van egy sajátos integráló képessége: „saját képére és hasonlatosságára” formálja a műveket. Így amikor *Mozartot, Brahmsot* vagy *Hacsaturjánt* játszik, az nem Mozart, Brahms vagy Hacsaturján zenéje, hanem igazi cigányzene: más a tempó, a ritmus, a hangszerelés, a harmonizálás, sőt olykor a dallam is.

Ehhez hasonlóan alakultak ki egyházi énekeink is kocsmai dalokból, madrigálokból, gregorián himnuszokból stb. Gyülekezeti énekként már nem kocsmai dalt, madrigált vagy gregorián himnuszokat énekelünk, hanem lutheránus gyülekezeti énekeket: más a szöveg, a tempó, a ritmus, a hangszerelés és harmonizálás, sőt olykor a dallam is. Átalakultak az eredeti művek: *gyülekezeti énekké értek.* A kialakult korálkultúra magába integrálta a sokféle forrásból származó anyagot. Ezért nincs értelme visszatérni az „eredetihez”, hiszen továbbra sem kocsmai dalt, madrigált stb. szeretnénk énekelni, hanem gyülekezeti énekeket.

Egyházzenénk virágkora *Johann Sebastian Bach* idejére esik, és abban az időben a „kiegyenlített” éneklés gyakorlatát követték, ugyanis addigra „értek be” ezek az énekek. Ez a mód erőt sugároz, és a közösséget erősíti.

Fontos megemlítenünk egy másik problémát is a ritmikus énekléssel kapcsolatban, mégpedig a prozódiai hibákat (a szövegbeli hangsúlyok nem esnek egybe a zenei hangsúlyokkal), amelyek egyik-másik (idegen nyelvről fordított) énekünket szinte alkalmatlanná teszik az áhítattal való éneklésre. Egy hagyománnyal való szakítás mindig kényes kérdés: többet nyerünk, vagy többet veszítünk vele? Azt hiszem, hogy koráléneklé-

Pusztuló gyülekezetek, kedvetlen lelkészek – épülő gyülekezetek, jókedvű lelkészek

Túl azon, hogy manapság nagyon sok minden pusztul Magyarországon, érnek minket különösen fájó hírek is. Nekem személy szerint például az fájó, amikor jelenleg azok az egyházak és gyülekezeteik is foszladoznak, amelyeket a több évtizedes kommunista diktatúra nem tudott kikezdeni.

Mit lehet itt tenni? Ki-ki vérmérséklete szerint áll a munkához. Mert egy-egy közösség, csoport vagy éppen gyülekezet összetartása bizony munka! A lustábbak az isteni gondviselésben reménykednek, a rátermettebbek pedig mindennap megtalálják magát a segítségnyújtó isteni kezet – és megragadják.

Soltvadkert erdélyi testvértelepülése a Szilágy megyében található Sarmaság. A községben néhány évvel ezelőtt — a már meglévők mellé — újabb református gyülekezet alakult: a bányatelepi. A kezdetben szükségimatermekben vagy más templomokban összegyűlő családok úgy döntöttek, hogy templomot építenek. Az új épületet 2009 nyarán adták át. Az itt szolgáló lelkész azonban azóta is naponta épít: magát a gyülekezetet. Ennek egyik formája a családlátogatás. Lássuk *Lucza István* tiszteletes úr módszerét!

– Fontos, hogy minden családot évente meglátogasson a lelkész. Ők ezt tudják és várják. A látogatási napra időpontot egyeztetek, és elmegyünk ketten az egyik presbiterrel. Hogy miért megyünk ketten? Fontos, hogy mindig legyen tanúm a be-

Lucza István református lelkész

szélgetésről. Nyolc év után minden családot ismerek. Ismerem a gyerekeiket, tudom, ki hol van, mit dolgozik. Mert általában azzal kezdődik a beszélgetés, hogy rákérdezek mindenkire. Hogy vannak a családtagok, hogy vészelte át azt a betegséget, hogy sikerült a gyereknek az egyetem, iskola… megpróbálom elindítani a beszélgetést.

– Van erre jegyzete, vagy tudja már fejből, ki hogy áll? Háromszáz család él a bányatelepen.

– Háromszáz család nem olyan sok. Ennyit meg lehet jegyezni. A válaszok sokszor az embertől függenek – van, aki szűkszavú, van, aki bőbeszédűbb. Egy jó fél óra után a családi élet témaköre kimerül. És akkor tudom, hogy ha többet ülök, akkor feszültté válik a társalgás. A beszélgetés második része következik: igét olvasok, majd elköszönök szépen.

– Tehát igeolvasás van?

– Igen, igeolvasás mindig van.

– Az igét családonként választja, vagy van egy állandó, „éves látogatási ige”?

– Van egy kijelölt ige, minden évben másik, azt olvasom mindenütt. Nagyon ritkán olvasok mást, amikor például egy bizonyos ige annyira rátalál a helyzetre. Ami a beszélgetés hosszát illeti, itt is lehetnek különbségek. Van olyan hely, ahova bemegyek, felteszek egy kérdést, és másfél órát beszélnek ők. Megnyílnak az emberek, és létrejön egy közvetlen kapcsolat. Sokan alig várják, hogy menjek és elbeszélgessek. A legtöbb helyről úgy jövök ki, hogy „tiszteletes úr, jövőre is várjuk”.

– Sok lelkész nem tartja fontosnak a családlátogatást. Mi az, ami miatt Ön nagyon értékesnek tartja ezt a fajta lelkigondozást?

– Ő eljön templomba, eljön bibliaórára, de a legszemélyesebb s a legmélyebb kapcsolat köztem és az emberek között a családlátogatáskor van. Akkor tényleg úgy ülök, nem mint lelkész, hanem mint barát, akinek mindent el lehet mondani. Van, ahol tudok segíteni, tudok úgymond recepteket adni, van, ahol nem tudok, és lehet, hogy nem is kell, csak egyszerűen meghallgatom.

A sarmasági bányatelepi református templom

– A családok között hány olyan van, amely úgymond kallódó lenne, akár lelkészlátogatás nélkül, akár lelkészlátogatással, és mennyit tud esetleg így visszahozni, hát így mondom: „az igaz ösvényre” vagy „a jó oldalra”?

– Mindig azt mondom, hogy azok, akiket meglátogatok, egy hónapig biztos járnak a templomba; látom, hogy ahol voltam az azelőtti héten, most itt van Jani bá', Maris néni, akik amúgy nem szoktak járni. Tehát ez mindig fellendíti őket egy ideig, persze aztán elmaradnak. Nem is ez a lényege, hanem az, hogy Isten engem küld, és én elmegyek… A világ ezerfelé akarja szétszedni ezt a társadalmat. Teremtsünk benne rendet – valamennyire!

■ Ifj. Káposzta Lajos

k a gyülekezeti énekről

si kultúránkkal szakítva negatív a mérleg. Nem tetszik az sem, ha a kántor – szakítva a hagyományokkal – stílusban oda nem illő harmóniákkal kíséri az éneket.

* * *

Klaus Douglass az egyházzene megújításának sajátos módját ajánlja föntebb már említett, *Isten szeretetének ünnepe* című könyvében, de meggyőződésem, hogy rossz tanácsadókhoz fordult, és az ajánlott mód – legalábbis Magyarországon – nem a kívánt hatást érné el. Egy fejezetnek ezt a címet adta: *A könnyűzene védelmében.* Itt az *Apácashow* című filmet szinte követendő példának állítja elénk. Úgy tárgyalja, mintha egy megtörtént esemény dokumentumfilmje lenne, és nem egy hollywoodi, kitalált mese. Azt sugallja, mintha bármelyik gyülekezeti kórusból kis gyakorlással olyan profi együttest lehetne kovácsolni, mint amilyen a filmben látható.

Douglass az egyházzenét híveket csábító „csaléteknek” tekinti, és ilyen „alkotó munkára” bátorít mindenkit: „Próbálja meg egyszer zenében kifejezni a legbelsőbb érzéseit.” (61. oldal) Másutt: „Próbálják meg többszólamúvá írni az énekeiket…” (63. oldal) Mintha a versírást, zeneszerzést nem kellene tanulni, mintha arra bárki képes lenne.

A dilettantizmus biztos ismérve, ha valaki nincs tisztában saját korlátaival. Számomra riasztóan hatnak Douglass ötletei, aki ilyen dilettantizmusra bátorít: „…írassunk a gyülekezetben élő, jó verbális képességekkel megáldott hívekkel bibliailag megalapozott szövegeket. (…) Ösztönözzük a gyülekezet zenei vénájú tagjait arra, hogy ezeket a szövegeket vagy éppen bibliai szövegeket megzenésítsék szép, fülbemászó dallamokkal és ritmusokkal. Idővel minden egészséges gyülekezetnek ki kellene alakítania saját énekeit.” (64. oldal)

Douglass-szel szemben azzal az egyházzenészünkkel értek egyet, aki azt mondja, hogy a gyülekezeti ének nem zenei produkció, és nem a hívek csábítására szolgál, hanem közös imádság. Nem hallgatni kell, hanem részt kell venni benne. Nem gyönyörködtetés a célja, hanem közösségteremtés. Ezért az is énekelhet, akinek nincsen szép énekhangja, vagy csak hamisan tud énekelni. Itt a „hallgatóság” nem a gyülekezet, hanem az Úristen, aki megbocsátja a hamis hangokat is, ha szívből jönnek. Isten szótárában a „hamis” képmutatót jelent.

Énekelni persze csak olyasmit lehet, amit megtanultunk: tanulni és tanítani kell a gyülekezeti énekeket (de nem az istentiszteleten).

* * *

Úgy gondolom, hogy énekeskönyvünk kiadása óta elég jelentős idő telt el (egy rendszerváltással is súlyosbítva), ráadásul a könyv a sok vitát kiváltó „Káldy-korszak” szüleménye, hibái mára már kiderültek. Itt lenne az ideje újragondolni az énekeskönyv ügyét, és új énekeskönyvet kellene kiadni (nem tőlem származik az ötlet).

Hogyan képzelem el ezek után egy újabb énekeskönyv összeállítását? Nos, elsősorban a címére lennék tekintettel: *Evangélikus* énekeskönyv.

Kezdeném a lutheránus korálok minél teljesebb gyűjteményével. Egyházzenészeink egybehangzó véleménye szerint egyházzenénknek ez a legértékesebb része. Nem hagynám ki azokat a korálokat sem, amelyeket gyakorlatilag már senki sem énekel: legyen összegyűjtve ez a kincsünk egy mindenki által könnyen hozzáférhető helyen! Református testvéreink énekeskönyve is legdrágább zenei kincsükkel – a százötven zsoltárral – kezdődik. A Bach korában használt formát tartom követendőnek. *A korálok lutheránus identitástudatunkat erősítik, tagadhatatlan a felekezeti jellegük.*

Összegyűjteném magyar lutheránus elődeink énekeit elsősorban a magyarországi reformáció idejéből. *Legyünk magyar lutheránusok!*

Merítenék az új magyar „termésből” és testvéregyházaink gyülekezeti énekeiből is (elsősorban finnek, németek, svédek), de nem azokat az énekeket, amelyeken még meg sem száradt a nyomdafesték, hanem csak azokat, amelyeknek már volt idejük gyülekezeti énekké érni. Mindenképpen bevenném azokat az énekeket, amelyeket gyülekezeteink már a sajátjuknak éreznek.

A bibliaórai részből kihagynám a spirituálékat, megtartanám a kánonokat, és belevennék olyan egyszerű kórusműveket is, amelyeket kevés felkészültséggel is élményt jelentő módon tudnának előadni bibliaórát látogató híveink. Az igényesebb együtt éneklés tartalmasabb együttlétet eredményezhet. Nyújtsunk ehhez is segítséget!

Az első két pontban említetteket megőrzendőnek tartom mindaddig, amíg csak lesznek magyar evangélikusok.

* * *

Az *Új ének* című gyűjteménnyel kapcsolatban a legnagyobb problémának azt érzem, hogy sokan *énekeskönyvünk alternatívájának tekintik.* Vettem már részt olyan istentiszteleten, olvastam olyan liturgiákat, amelyek kizárólag ezt használták. A 2008-as Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó füzetében énekeskönyvünket teljesen elfelejtették (ez nemcsak engem zavart, hanem a találkozón részt vevő fiatalok egy részét is).

Én abba a korosztályba tartozom, amelyik a könnyűzenét templomi használatra méltatlannak tartja (könnyűzenei produkciókat látva úgy gondolom, hogy a könnyűzene a nép által igényelt „kenyér és cirkusz” – *panem et circenses* – közül az utóbbihoz áll közelebb), mivel azonban megpróbálok toleráns maradni (sok kedves testvérem lelkesedik az egyházi könnyűzenéért), nem utasítom el teljesen ezt a műfajt. De le szeretném szögezni, hogy ezek az énekek nem (lutheránus) gyülekezeti énekek, hanem alkalmi énekek, így (lutheránus) templomi használatra nem valók (színvonaluk is sok esetben legalábbis vitatható). Nem hordoznak semmilyen felekezeti jelleget (nagyon kevés kivételtől eltekintve), *identitástudatunkat elbizonytalanítják.* Bibliaórákon, kirándulásokon és egyéb nem templomi alkalmakon *a korálok mellett juthatnak szerephez,* mint fiatalabb éveimben a kánonok.

A 21. században az énekek közreadásának természetes módja az internet, ahonnan a kottát (hangzó anyaggal együtt) le lehet tölteni. Ez nem kerül semmibe sem. Felesleges az egyház pénzén kiadni bizonytalan jövőjű énekeket. Az internetes terjesztéssel szemben ugyan néhányan jogi aggályokat fogalmaztak meg (szerzői jog), de ha valóban akarjuk, akkor meg lehet találni a legális formát (ha a szerzőket nem anyagi előnyök motiválják). Komolyzenei kottához már jutottam ilyen módon.

A gyülekezeti ének megújítására törekvők gyakran hangoztatják, hogy énekeink messze esnek a mai kor ízlésvilágától, fiataljaink nem érzik őket magukénak. Azt elfelejtik ilyenkor, hogy a könnyűzene is sokféle irányzatból áll, és hogy az is megosztja fiataljainkat. Nem látok semmiféle felekezeti sajátságot az általam hallott művekben, és így természetesen arról sem lehet beszélni, hogy elkezdődött volna a könnyűzenei művek gyülekezeti énekek közé történő integrálódása. Úgy gondolom, hogy az ízlést formálni kell, a gyülekezeti énekeket tanítani.

Fiataljaink népdalokat és magyar nótákat se énekelnek (ellentétben szüleink generációjával), mert nem tanulták és nem szerették meg őket. Jobb megoldásnak és fontosabbnak tartom gyermekeink tanítgatását és értékeinkkel való megismertetését annál, hogy mi alkalmazkodjunk gyatrább zenei képzettségükhöz (nem az ő hibájuk, hogy kevesebb az énekóra).

Ha a gyülekezeti éneket valóban imádságnak tekintjük, akkor jó, ha kívülről tudjuk őket. Hallottam olyan gyülekezetről, ahol ezt megpróbálják megvalósítani. *A gyülekezeti ének – történelmi egyházak esetén – nem ízlés kérdése, hanem felekezeti adottság!*

Végül: vegyük figyelembe nemzeti sajátosságainkat! Közismert, hogy külföldön éveken át sikerrel futó tévéműsorok Magyarországon néhány hét alatt megbuktak. A külföldön sikeres Tamás-miséről is hallottam, hogy nálunk nem hozta meg a várt sikert. Nálunk – magyar lutheránusoknál – az identitástudat erősítése sokkal fontosabb, mint például a finneknél vagy a németeknél, mert szórványban élünk. A korálok lutheránus elődeinkkel való rokonságunkat hangsúlyozzák, a könnyűzene a Hit Gyülekezetéhez és más szektákhoz tesz hasonlóvá.

Ha valaki azt kérdezné tőlem, hogy lehet-e Magyarországon istentiszteletet tartani könnyűzenével, akkor azt válaszolnám, hogy igen, lehet, de akkor az nem evangélikus istentisztelet. Történelmi egyház tagjának lenni – többek között – azt is jelenti, hogy hűségesek vagyunk eleinktől ránk maradt örökségünkhöz. Egyházunk egyik legfontosabb hagyománya a korál és a koráléneklés kultúrája. Az ezekkel való szakítás – evangélikus identitásunk feladása, a magyar lutheránus egyház megosztása és gyengítése.

■ Herényi István

Szurkolónemzet a magyar

▶ A dél-afrikai világbajnokságon ugyan nem szurkol egyik csapatnak sem, de – a többséggel ellentétben – nem brazil–spanyol, hanem angol–argentin döntőt vár. *Novotny Zoltán* sportriporter, szerkesztő, a Protestáns Újságírók Szövetségének elnöke. Jellegzetes hangját, tiszta beszédét bárki felismeri. Szerinte a magyar sportkedvelő nép, de kevesen végeznek sporttevékenységet, a többség inkább szurkol. Aranytollas újságíró, az idén hetvenéves.

– 1963 óta vagyok hivatalosan a Magyar Rádiónál, mely valóban az első és egyetlen munkahelyem. Világéletemben sportriporter voltam a rádióban, annak ellenére, hogy rengeteg más műsort is készítettem. Riporterként ismertek meg, sok magyar sikernek lehettem krónikása. Ha győzelemről, pozitív eredményről beszélünk, arra az emberek odafigyelnek. Ha optimista vagyok, azt mondom, hogy harminc éven felül mindenki megismer az országban a hangomról. Ha pesszimista, akkor ugyanez igaz, csak negyven éven felül. De kétségtelen, hogy sok helyen megfordultam már a fővárosban és vidéken, és ha arcról nem is ismernek meg, akkor is kimondják, hogy ez az a hang… és nem bírják nem megkérdezni, hogy „ugye a rádióból ismerem?”

Tehát az eltöltött idő, az elvégzett munka és a hang a legfontosabb. Illetve az összes műsoromban – a *Kincskeresőtől* kezdve a *Szívküldin* át a sportműsorokig – mindenütt próbáltam alkotni, valamiféle többletet létrehozni. Ismeretterjesztést, művelődéstörténetet, kultúrát becsempészni az adott témáról – erre vagyok igazán büszke. Annak idején a Calypso rádióban minden pénteken idéztem *Márai Sándortól,* ami akkoriban még nem volt divat. Külön örömömre szolgál, hogy voltak olyanok, akik a Márai-passzusok miatt várták a péntek délutánt. Ugyancsak lényeges és érdekes nálam Budapest szeretete, ennek köszönhetően minden alkalommal készültem valami Budapestről szóló érdekességgel.

– A jól ismert orgánumot kapta? Képezte? Ápolja?

– Velem született adottság, ebben az értelemben: kaptam. A jó Isten ezzel a hanggal megajándékozott. Kétségtelen, hogy vigyázok rá, bár nem viszem túlzásba. Például nem kiabálok – csak amikor közvetítek –, és képtelen vagyok túl hideget inni, illetve nem dohányzom. Érdekes történet, hogy – mint minden gyerek – kipróbáltam én is a cigarettát. Édesanyám épp tisztította a zakómat, mikor a zsebemben dohánymaradékot talált, meglepetésemre azt mondta: ha úgy gondolom, csináljam. Megengedték, és attól kezdve nem volt érdekes. Azóta se dohányzom.

– Nemcsak a hangi adottság, de a választékos, izgalmas, jól érthető kifejezésmód teszi élvezetessé a sportközvetítéseit.

– Feltehetően a környezetem is szépen beszélhetett, de tudatosan is figyelek a beszédtechnikára, a helyes kiejtésre, a jó hangsúlyozásra. Tehát maga az orgánum adottság, de a helyes beszédtechnika tudatos törekvés. Igaz, hogy a sportközvetítésekben nagyon nehéz erre odafigyelni, és sok beszédhiba fellelhető benne. De a legfontosabb ott is, hogy érthető legyen, amit mondunk.

– Ezek szerint a sportriporter részben közművelő és pedagógus is?

– Ez bizonyos értelemben kötelesség. A magyar nemzet iránt. Ha én beszélhetek másoknak, akkor ezt úgy kell tennem, hogy egyrészt megértsék, másrészt példaértékűnek tartsák, harmadrészt – ahogy egy jó tanárt is – kövessék. Vénségem miatt engem is elértek a díjak, sok-sok kitüntetést kaptam, de különösen büszke vagyok a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Kodály Zoltán Közművelődésért Díjára. Teljesen mindegy, hogy ezt miért adták, én úgy fogom fel, hogy a művelődésért végzett munkámon van a hangsúly.

– Sport és politika. Milyen körülmények között zajlottak a sportesemények és tudósításaik 1989 előtt?

– Vastagon benne van a politika a sportban, sport a politikában – de mégsem közvetlenül. 1989 előtt sem jelentett semmi gondot, hogy szakmailag megfelelően dolgozzam – mivel a sportban a szakmaiság politikamentes. Ha a hátteret nézzük, ott is ki lehetett mondani nagyjából mindent, de nem állíthatom, hogy nem voltak ütközések. A legelső tudósításom végén, mely egy Tatabánya–Csepel labdarúgómérkőzés volt, odajött hozzám a Csepel edzője és szakosztályvezetője, és közölte, hogy félrevezettem a rádióhallgatók milliós táborát. A Vörös Csepel ellen beszéltem azzal, amikor azt mondtam, hogy a Tatabánya győzelme – az egygólos különbség – nem fejezte ki kellően azt, ami a két csapat közötti valódi eltérés volt. De előfordult olyan is, hogy egy Újpest–Komló mérkőzés közvetítése után – melyet kacagva, fölényesen hét-kettőre nyert az Újpest – telefonált a Belügyminisztérium egyik illetékese, hogy ezt a mérkőzést az Újpest ellen közvetítettem. *Szepesi György,* akkori főnököm mosolygott az ügyön, és megvédett.

– Világéletében sportriporter szeretett volna lenni?

– Gyerekkoromban a rádió mint monopólium létezett, és én ugyan nem emlékszem, de szüleim mondták, hogy már *Pluhár István* közvetítése alatt én is „közvetítettem”, azaz kommentáltam az eseményeket a szobában ülve. Természetesen Szepesi György is hatott rám, és a gyerekkori barátaimmal közösen közvetítettünk gombfocit, lábteniszt, fejelést és futballmérkőzést is. Ez már az az időszak volt, amikor valóban szerettem volna rádiós riporter lenni. Tovább öregedvén elképzelhetetlennek tartottam, hogy a rádióba be lehet kerülni, így a bölcsészkarra jelentkeztem magyar–történelem szakra. Életem alakulásában apámon és anyámon kívül hatással volt rám *Bene Eszter,* aki hatéves koromtól tízéves koromig volt a tanító nénim. Ő volt az, aki nagykőrösi születésűként Budapest szeretetére nevelt. Olyan feladatokat adott, hogy dolgozzuk fel háromfős csoportokban Budapest egy-egy kerületének hely- és kultúrtörténetét. Mi hárman: *Stanzel,* a pék fia, *Beringer,* a kocsmáros fia és *Novotny,* a cipőfelsőrész-készítő fia például megkaptuk Óbudát. Későbbi osztályfőnököm velem olvastatta föl az irodalmi szemelvényeket, vagy ha lyukas óra volt, engem állított ki az osztály elé, hogy tartsam szóval a társaságot. Ötven percet végigbeszélhettem, egyrészt az olvasmányélményeimről, másrészt elmagyaráztam a srácoknak, hogy *Iharos* hogyan javított világcsúcsot tízezer méteren; vagy a válogatott mérkőzésen hogy vertük meg a csehszlovákokat. Azt, hogy belőlem „beszélő ember” lett, bizonyos értelemben *Duday Gedeonné* osztályfőnökömnek köszönthetem. A gimnáziumi történelemtanárom pedig személyes példájával, erkölcsi tartásával vezetett a történelem felé, bár a számok és nevek gyerekkorom óta ragadtak rám.

A bölcsészkari évek vége felé szomszédasszonyom egyszer csak azt mondta: „Gyerekkorodtól kezdve, egész életedben a sportot szeretted, értesz hozzá, tudsz beszélni róla, közvetítettél, hát miért nem mész a rádióba?” Bármily hihetetlen, de így kezdődött, így kerültem be a rádióba, 1963-ban. (…)

– Hogyan zajlik a felkészülés egy-egy verseny színvonalas és érdekes közvetítésére, tudósítására?

– Olvasni kell rengeteget – nemcsak sporttémában, hanem bármit. A legelegánsabb szépirodalmat, de detektívregényt, útleírást is. Jómagam nagyon szeretem a verseket. Ugyan a verseknek a sportközvetítésben nagy hasznát nem veszem, de ezekből valami nélkülözhetetlenül fontos ránk ragad: üzenet, gondolatiság vagy egy-egy szó.

FOTÓ: MÁTHÉ ZOLTÁN

Ötéves koromtól jártam apámmal labdarúgó-mérkőzésekre. Nyolcéves koromtól pedig barátokkal bármilyen sportmérkőzésre elmentünk. Akkor a magyar sportélet aranykorát élte, ennek politikai oka is volt. Egyfelől, hogy a két világháború közt eredményt elért és még aktív sportolók csak úgy tudtak fennmaradni – illetve a „deklasszált elem” megbélyegzésből kikerülni –, hogy eredményeket értek el. Másrészről a Rákosi-korszak azzal akarta bizonyítani a szocializmus magasabbrendűségét, hogy megmutatja, milyen erős a magyar sport. Emiatt az élsportolóknak a jó eredmény eléréséért a lehetőségekhez mérten minden feltételt megadtak. Én pedig mint érdeklődő ezeknek a versenyeknek országos bajnokságaira, hazai nemzetközi versenyeire rendszeresen kijártam. Másfelől jómagam is fociztam, kosárlabdáztam, és közben megismertem az „öltözőszagot”. (…)

– Az épp zajló futball-világbajnokság idején szinte megszállottan drukkolunk a választott csapatnak a készülékek mellől. Az életben vajon miért nem drukkolunk saját vagy választott csapatunknak, közösségünknek?

– *Spiro Agnew,* az Egyesült Államok egykori elnöke mondta, hogy a sport a társadalmat összetartó néhány ragasztócsepp egyike. Közösségformáló erő, a csoporthoz tartozás pedig azonosulást is jelent. Szét kell választani sajnos a sportolót a szurkolótól. Magyarországot sportnemzetnek tartjuk, de ez ironikus állítás, hiszen a lakosság hét-kilenc százaléka végez valamilyen sporttevékenységet. Tehát nem sportolók vagyunk, hanem szurkolók. Akár tagadjuk, akár nem, érdekel bennünket a sport, és a legkisebb magyar sikernek is nagyon tudunk örülni. Akár egy iskolai sportversenyen való részvétel is fontos, mert a valahová, egy közösséghez, házhoz, utcához, településhez, országhoz tartozást jelöli. Ha közösség tagjaként éli át valaki a sikert, ott rendjén vannak a dolgok.

Bár ezen a területen mindig megvoltak az ellentétek, ellenfelek, akár ellenségek, de ez többnyire csak a pályára és a mérkőzés idejére szorítkozott. Szomorú, hogy mára ez tettlegességig fajult, embereket elválasztó zónákat kell létrehozni, és hihetetlen biztonsági erőket kell bevetni. Labdarúgásban a Ferencváros–Újpest-meccseket tartják a legvadabbnak, de velem még soha nem fordult elő, hogy akármelyikükkel is problémám lett volna a játék után.

– Egerszegi Krisztina egyik olimpiai úszása megjelenik Mándy Iván Ottlik átszól című novellájában. „Bekapcsoltam a tévét. És láttam azt a lányt, ahogy úszott. Zavartalanul, természetesen. Hiszen nem is tehetett mást. Ezt bízta rá az Isten.” Novotny Zoltánra mit bízott az Isten?

– Ottlikról az ötvenes–hatvanas évek furcsasága jut eszembe. Egyetemistaként a Széchényi Könyvtárban ültem, és vártam a kikért könyvemet. Egyszer csak meghozta egy kék köpenyes bácsi, letette, elolvastam, és visszaadtam. Évek múltak el, mikor kiderült, hogy a kék köpenyes bácsi *Ottlik Géza* volt. Egerszegi Krisztina pedig maga a tünemény, a kislányból nővé formálódását lehetett követni a három olimpián keresztül. Nem véletlenül kiáltották ki a magyar sportújságírók „Krisztina királynővé”– a csúcsponton hagyta abba, mára háromgyermekes anya. Az ő eredményeihez nemcsak a szorgalma járult hozzá, hanem az adottsága, tehetsége is. Olyan csontozata van, hogy úgy tud fölfeküdni a vízre, ahogyan mások nem.

Hogy mit bízott rám az Isten? Dolgoztam televízióban, újságíróként és rádióban, de elsődlegesen azt gondolom, hogy a sportriporterséget bízta rám. Ezen belül is elsősorban a közvetítést és a tudósítást. Attól tartok, hogy Mándynak igaza van, ha magamra vonatkoztatom:„nem tehettem mást”.

– „És megszólalt a zene. Az uszodák, a pályák, a lélek zenéje” – szintén Mándy írja novellájában a győzelem utáni öröm hangjairól. Minden alkalommal ilyen bizsergető érzés, ahogy felcsendül a „pályák zenéje”?

– A közönség morajánál, elismerésénél, a „Szép volt, fiúk!”-nál nincs szebb hang. Ez már valóban zene. Kérdezték tőlem, hogy amikor magyar versenyző nemzetközi versenyt nyert, meghatódtam-e valaha is. Szégyenkezve vallottam be, hogy nem fordult ilyen elő, mert akkor még maga a verseny az érdekes számomra. De amikor az eredményhirdetés pillanata elérkezik, feláll a dobogóra, két-három nyelven bemondják a nevét és országát, eléneklik a magyar himnuszt, akkor bizony előfordult, hogy elcsuklott a hangom, és könny szökött a szemembe. De ez megint azt jelenti, hogy tartozom valakihez.

– Hány közvetítést, tudósítást tud maga mögött?

– Tizenegy olimpián vettem részt, tizenkilenc magyar győzelmet közvetítettem, és jóval többet láttam. De olykor egy kerületi esemény közvetítése is felér az olimpiával, hiszen ha valaki a legjobbat kihozza magából, azt dicsérni kell.

– A Protestáns Újságírók Szövetségének elnöke 2004 óta, a Deák téri evangélikus gyülekezet presbitere. Mit jelent az életében a hit?

– Látványosan sohasem vallottam meg a hitemet, de biztos vagyok benne, hogy valaki fogja a kezem, vezet, segít, velem van és megfenyít, átérzi a gondjaimat. Megkereszteltek, 1954-ben konfirmáltam, 1963-ban templomi esküvőm volt. Gyerekkoromban édesanyám magyarul tanított imádkozni, nősülésem után feleségemmel folytattam a gyakorlati hitéletet. Végzem és élem a magam feladatát, életét, de a hit látványos megvallása nem az én stílusom.

– És a Prúsz? Fontos a szerepvállalás?

– A Protestáns Újságírók Szövetsége hat esztendővel ezelőtt alakult meg református, evangélikus, baptista és metodista újságírókból a négy egyház támogatásával. A szövetség létrejöttekor három célt tűztünk ki. Az egyik, hogy a világi sajtóban megtaláljuk az egyházi ügyek iránt fogékony újságírókat. A másik, hogy az egyházi személyek több szerepet vállaljanak a világi médiában. A harmadik célunk pedig, hogy a meglévő egyházi sajtót – beleértve az egyszerű hírleveleket is – színvonalasabbá tegyük. Fontos, hogy legyenek médiaműhelyeink, és segítsük az ismert és kevésbé ismert munkatársainkat is.

Az előírt közgyűléseken kívül konferenciákat tartunk, és minden évben legalább egyszer protestáns médiaműhelyt. Kiadtunk könyvet is, utóbbit *Harangbongás* címmel a protestáns tollforgatók antológiájaként. Együttműködünk a Magyar Katolikus Újságírók Szövetségével is, velük is megállapítottuk, hogy minden eszmeiség csak valós közösségekben tud megerősödni. (…)

– Többször említette már, hogy a Magyar Rádió egyetlen munkahelyként, felesége pedig örök társként áll ön mellett.

– Teljesen rendszertelen az időbeosztásunk, sokat dolgoztunk vidéken, külföldön és éjszaka, a világbajnokságok, olimpiák pedig több hétig, hónapig is tartanak. A feleségem támogatása leginkább a hosszú távollétek elviseléséhez kellett, melyeket ő angyali nyugalommal és türelemmel viselt, és ahol tudott, segített, támaszom volt – ahogy én is neki.

– Hozzájárult-e a sportriporteri pályához a saját, gyakorló sporttevékenység?

– Legelőször természetesen fociztam, aztán kosárlabdáztam, majd következett a tenisz. Focistaként az újságírók válogatottjában is játszottam. Mostanában pedig – Karinthy szavaival élve – belekapaszkodom egy nagy darab vízbe, és addig húzódzkodom benne, míg a végére nem érek. *Gyarmathy Dezső* olimpiai bajnok egyszer látta ezt, és megjegyezte: „Szépen úszol! Csak nem haladsz!” Novotny Zoltán tehát prédikál a sportról, a sport hasznáról, szeretné is ezt megvalósítani, de nem mindig sikerül. Bár sokak szerint még így is jó példával járok elöl.

■ Szikora Réka

Az interjú teljes szövege elolvasható a Nagyítás című hetilap 2010. június 23-ai számának 5–6. oldalán

Ima árvíz alatt, után

Uram, te szóltál, és *„fölfakadt ezen a napon a nagy mélység minden forrása, és megnyíltak az ég csatornái”.* Borsodban tomboltak a vizek. Elvittek ezer meg ezer történetet, élményt, emléket. Sírtak a házak, a fák, az utak, nyögtek a bútorok, az éj leple alatt titokban rogytak össze az otthonok, s a szomszédban az emeleteken rekedt emberek rettegve zokogtak fel a kitörölhetetlen hangok súlya alatt. Ott jártam és kiáltottam, *„segíts meg, Istenem, mert nyakamig érnek a vizek! Feneketlen iszapba süllyedtem, nincs hol megállnom. Örvénylő vizekbe estem, elsodort az ár.”* Bele kellett néznem az ottaniak szemébe, és látnom kellett a tekintetekben, hogy *„már-már életemet fenyegette a víz, mélység és örvény vett körül, hínár fonódott a fejemre”.*

Akkor délelőtt te telefont küldtél, s döntöttem, lázasan pakoltam, indultam, hittem, kértem és reménykedtem, hogy oda vezetsz, Uram, ahova mennem kell, ahol *„biztossá teszed lépteimet, és nem inognak bokáim.”* Kértelek, hogy *„te erősíts engem!”* Te adj erőt, hogy tudjam csinálni, emelni, rakni, vinni, odaadni, újra és újra.

És te megáldottál, erőt adtál nap mint nap, küldted a te áldásodat. Adtad Edelényben, Barcikán, Szendrőládon, Szendrőben, Meszesen, Felsőzsolcán, Bőcsre igyekezve és a többi helyeken. Küldted traktorok pótkocsiján ülve, katonai teherautóban izgulva, markoló lapátjában állva, zuhogó esőben és rekkenő hőségben. Nap mint nap bizonyítottad, hogy *„elég neked az én kegyelmem”,* amikor azt hittük, már nincs remény, amikor azt hittük reggel, hogy nincs mit vinnünk, te délre már segélyhegyeket adtál, hogy vihessük, adhassuk és tehessük.

„Szevasz, lelkész úr!”-ral, „Szevasz, főhadnagy!”-gyal nap mint nap köszönő kitelepített, reménytelen-reménykedő emberekkel.

Segíteni induló, platón ülő egyetemi docenssel, vállalkozóval, főmérnökkel, beosztottal, kétkezi munkással, messziről érkező és helyben élő testvérekkel. Arc nélküli angyalokkal, akik csak telefonon szóltak, hogy küldenek, adnak, átutalnak, eljuttatnak. És arccal rendelkező örömhírhozókkal, aki hoztak, adtak, tettek, cselekedtek. Élelmiszerrel, tisztítószerrel, pénzzel, két kézzel. Fillérekkel és hatalmas tonnákkal.

Uram, nincs baj, nagyon sok jó ember van ebben az országban! Itt Trianon napján s a következő napokban nem volt szétszóratás, egymásnak feszülés, gyűlölet, itt és most összefogás volt, köszönés volt, integetés volt, tegezés volt, mi éreztük, érezhettük, hogy a *„szeretet soha el nem múlik”.*

Most kimosakodom. Hét nap harc után újra itthon, a koszos uniformis a mosógépben, én a hintaszékben ülve, csendben, most még magamban. Most kicsomagolok. Már nem lázasan, inkább lassan. Nézve, bámulva egy-egy képet, elgondolkodva és imádkozva.

Kérlek, Uram, hogy ne hagyd őket magukra! Azokat, akik most is ott vannak poshadó és bűzös vízben az összeomlott ház romjain a reménytelennek tűnő jövővel. Támassz újra angyalokat, segítőket, örömhírhozókat. Olyan hatalmasokat – politikusokat, biztosítókat, adakozókat, két kézzel segítőket –, akik eszközök lehetnek a te reményteljes jövődben. Akik tudnak segíteni, hogy újra legyen mosolygó ház, otthon, s legyen benne ezer és ezer történet, vidáman nevető bútorok, és az udvarokon emberek üljenek, húsokat süssenek, jó borokat igyanak, és a rettegés után újra vidám énekeket énekeljenek, és érezzék, hogy az *„Isten szeret”.*

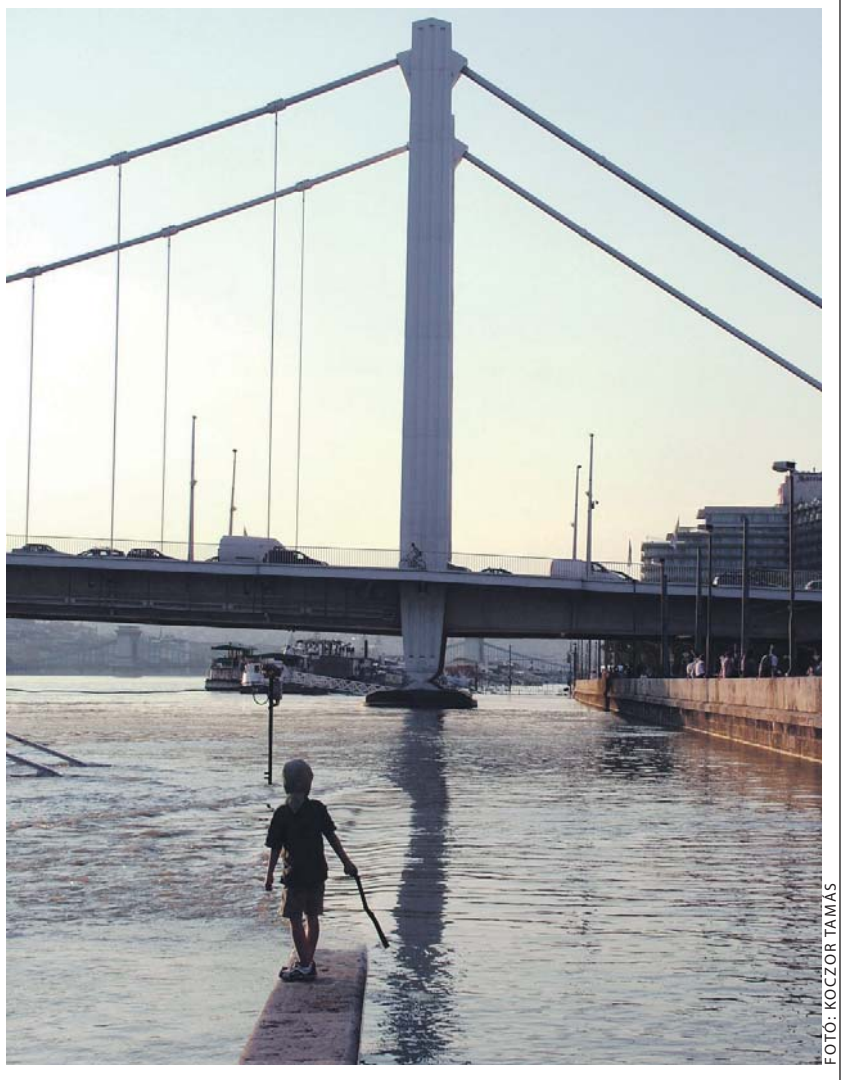

FOTÓ: KOCZOR TAMÁS

Uram, jó embereket ismerhettem meg! Méltónak tartottál arra, hogy *„Krisztus jó katonáival”* küzdhettem. Katonaként, igazi harcosokkal. Önkéntesekkel, hivatásosokkal, állandókkal, ideiglenesekkel, egyenruhásokkal, civilekkel. Percről percre tenni akaró lelkészekkel, presbiterekkel, egyháztagokkal; erős főtisztekkel és honvédekkel, rendőrökkel, tűzoltókkal, katasztrófavédelmisekkel, szervező és könnyező polgármesterekkel;

Vigyázz ránk, Urunk!

Ámen.

■ Sajtos Szilárd

főhadnagy, református tábori lelkész

Forrás: www.jobbadni.hu – a Magyar Református Szeretetszolgálat honlapja

Fohász

Nem az a lényeg, hogy mennyit teszünk, hanem hogy *mit* teszünk. Jézus nem azt mondta, hogy szeressétek az egész világot, hanem azt, hogy *„szeresd felebarátodat”.* A fizikai éhség mellett nagyon valóságos a szeretet utáni éhség, hogy szeretve legyünk és szeressünk.

Így hát, Uram, kérlek, hogyha túlságosan erősnek érzem magam, juttasd eszembe, hogy az ember igazi nagysága térden állva látszik meg.

Ha úgy gondolnám, hogy igaz vagyok, juttasd eszembe, hányszor voltam igazságtalan.

Hogyha sokat beszélek, nekem szól a mondásod, *„beszédetek legyen igen-igen, nem-nem”.*

Hogyha befutottnak képzelem magam, ébressz rá, hogy tovább kell mennem.

Ha azt gondolnám, hogy minden rendben, ébressz rá: vársz rám, hogy megbocsáss.

Hogyha kritizálok, másokat megszólok, juttasd eszembe az irányomban tanúsított türelmedet.

Magányomban juttasd eszembe, hogy én milyen sokszor megfeledkeztem rólad.

Ha irigység ütné fel a fejét, segíts, hogy gondoljak a tőled kapott ajándékokra.

Kiábrándultságomban tudatosuljon, hogy te vagy a vigasztalásom.

Hogyha túl sokat kérnék, jusson eszembe, hogy csak te tudod, mi válik javamra.

Ha ábrándozom, emlékeztess ígéreteidre.

Hogyha távol éreznélek magamtól, emlékeztess, hogy mindig velem vagy.

Bűneimben juttasd eszembe, hogy minden megtérőt szeretettel fogadsz.

Hogyha félek mások ítéletétől, jusson eszembe: te azt akarod, hogy szabad legyek.

Ha azt hinném, hogy mindennek vége, gondoljak arra, hogy te mit éreztél a kereszten.

Hogyha túlzottan fontos lennék önmagamnak, emlékeztess, hogy te a kicsit és a gyengét szereted.

Hogyha fáradt vagyok, emlékeztess annak a fájdalmára, aki már hiába vár.

Hogyha meginogna a hitem, juttasd eszembe, hogy imádkoznom kell.

Ha a környezetem arra biztatna, hogy hamis isteneknek hódoljak, jusson eszembe, hogy te vagy az én Uram, Istenem.

Hogyha meg akarnám menteni kényelmes életvitelemet, emlékeztess az értem hozott keresztáldozatodra.

■ Ismeretlen szerző

Jegyeket, bérleteket!

Ronda, esős, júniusi őszben utazott a zsúfolt hetes buszon. Kinézett az ablakon, a semmiről gondolkodott. Aztán a tennivalókat szedte össze: csekkbefizetés, ebédfőzés, takarítás, óvoda. Elmélázott, belefér-e még az idejébe egy kávé, amikor idegen hang ébresztette fel gondolataiból:

– Jegyeket, bérleteket kérem!

Az ellenőr messzebb állt. Remélte, hátha megússza a táskában bányászást, ha észre sem veszi a karszalagost. De ezúttal nem úszta meg, piros esőkabátja alól nagy munkával előkereste táskáját, tárcáját, bérletét. Ezzel megvolna, vissza a kávéhoz.

Az ablaknál ülő fiatalember újságját összehajtogatva mutatta a bérletét.

– Ez a bérlet lejárt már, uram – figyelt fel újra az ellenőr hangjára.

Valóban, a fiatalember elismerte, hogy ezt elnézte. Az ellenőr tájékoztatta, milyen lehetőségei vannak a szabadulásra, például bemutathatja a központban az új bérletet, vagy ha van nála egy jegy, akkor esetleg megúszhatja. Láthatólag nem volt jegye, hiszen mindig bérlettel jár, csak éppen elmélázott néhány napja.

A piros esőkabátos jól hallotta mindezt. Tárcájában kutatva talált egy jegyet, és szó nélkül átnyújtotta a bajban lévőnek. A fiatalember értetlenül nézett rá, ezzel a helyzettel nem tudott mit kezdeni.

– Most már van jegye – így a piros kabátos.

– Kezet csókolhat a hölgynek – szólt az ellenőr, és kettétépte a jegyet.

– Nincs nálam pénz – mondta zavartan a férfi.

– Nem baj, nem számít – válaszolta a piros.

A fiatalember nem tudta, mit tegyen, beszélgessen-e, hálát adjon-e. Zavartan üldögélt tovább, de már nem olvasott. A következő megállónál a piros elköszönt, és további jó utat kívánt.

Derült lélekkel sétált hazafelé az esőben, örült, hogy segíthetett valakinek. Már nem a kávé járt a fejében, hanem ez a férfi. A kis hálátlan átadhatta volna a helyét. Elmosolyodott.

■ – mamaszek –

HETI ÚTRAVALÓ

„Kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8)

Szentháromság ünnepe után az ötödik héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben Isten tanúságtételre hív; ezáltal is „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére eljusson.” (1Tim 2,4; LK) „Mert nap és pajzs az Úristen, kegyelmet és dicsőséget ád az Úr (…). Seregeknek Ura, boldog, aki benned bízik.” (GyLK 726,12.13) Jézusban jött el az üdvösség e világba. Erről tehetnek bizonyságot Isten gyermekei, mert *„ti vagytok a tanúim – így szól az Úr –, és szolgáim, akiket kiválasztottam…”* (Ézs 43,10) „A próféták és az apostolok szavaiban Isten beszél hozzánk. Teljes bizonyossággal állítjuk azért, hogy az igében Isten működik, s az igehirdetés Isten módja s szerszáma önmaga megismertetésére.” *(Dr. Luther)* Péter csodálatos halfogása Jézus eszköze volt, hogy elhívja a missziói szolgálatra: *„Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!”* (Lk 5,10) Pált a damaszkuszi országúton hívta el Jézus, hogy a pogányok apostolává tegye, s a kereszt igéjét, a megfeszített Krisztust hirdesse, mert úgy *„tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket”* (1Kor 1,21). Nyilvános tanító és gyógyító szolgálata kezdetén Jézus *„Istenhez imádkozva virrasztotta át az éjszakát. Amikor megvirradt, odahívta tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, akiket apostoloknak is nevezett”* (Lk 6,12–13). Isten házában, Bételben másodszor is megjelent Jákóbnak atyái Istene, s megáldotta. *„…Izráel lesz a neved. (…) Én vagyok a mindenható Isten! (…) Neked adom azt a földet, melyet Ábrahámnak és Izsáknak adtam…”* (1Móz 35,10.11.12) Prófétáját is elhívta „emberhalásznak” az Úr: *„Emberfia, elküldelek téged Izráel fiaihoz, a lázadó néphez (…). Hirdesd nekik az én igéimet, akár hallgatnak rá, akár nem törődnek vele…”* (Ez 2,3.7) A pogányokból lett keresztények körülmetélését elutasítva ez Péter utolsó szava a jeruzsálemi apostoli gyűlésen Lukács második könyve szerint: *„Ellenben abban hiszünk, hogy mi is az Úr Jézus kegyelme által üdvözülünk. Éppen úgy, mint ők.”* (ApCsel 15,11) E döntésének egyedüli alapja Jézus megbocsátó szeretete és közbenjáró imádsága volt: *„Simon, Simon, íme, a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait.”* (Lk 22,31–32) Mit tesz a másik oszlop-apostol? Pál azért futhat mennyei polgárként e földi életútján, mert megragadta és elhívta őt is az Úr a missziói szolgálatra; *„futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért”* (Fil 3,14). Ám futásunk közben mi se tévesszük szemünk elől heti igénk tanítását a megigazulásról: örökkévaló életünk Isten ingyen kegyelmi ajándéka, *„nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék”* (Ef 2,9). „Akiben szilárd hit él, / Kiben munkás a szeretet, / (…) Az fut Jézus nyomdokán / A valódi cél után. // Adj erőt hát, Istenem, / Hogy hitben végig megálljak, / (…) Hűséggel keresve itt / Az új élet útjait!” (EÉ 453,2.3) Ámen.

■ Garai András

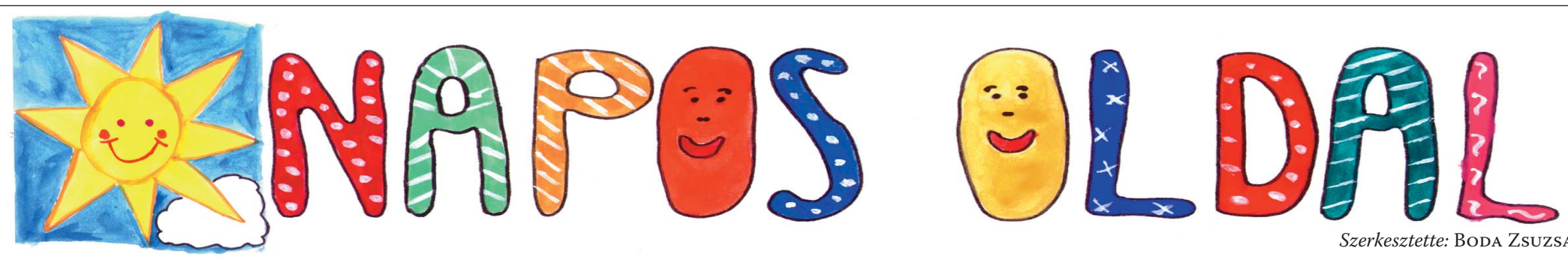

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

HUMORZSÁK

– Anyu, ebből a levesből tíz tányérral kellett volna főznöd!
– Miért, annyira ízlik?
– Nem, de akkor épp eltaláltad volna, mennyi só kell bele!

* * *

Mi az abszolút butaság?
Mikor a hajóskapitány leszól a fűtőnek:
– Görbe fát tégy a tűzre, mert fordulunk.
A fűtő visszakérdez:
– Jobbra vagy balra?

* * *

– Milyen szobák vannak a pók lakásában?
– ???
– Csupa hálószoba.

* * *

Hazamegy Pistike a focimeccsről, és büszkén újságolja:
– Képzeld, apa, két gólt is rúgtam!
– Nagyszerű! És mennyi lett a végeredmény?
– 1 : 1.

* * *

Az első osztályban a tanító néni megkérdezi:
– Mit mond a tehén?
– Múúú.
– Mit mond a macska?
– Miáúúú.
– Mit mond az egér?
– Klikk!

* * *

Józsi bácsi felmutatja a vonatjegyét a kalauznak, mire az:
– De hiszen ez gyerekjegy!
– Na, látja, most derül ki, hogy milyen nagy késésben van ez a vonat!

* * *

Mi az abszolút képtelenség? Csigaházban csigalépcső.

Szófejtő rejtvény

▶ **Az egyes meghatározások helyes beírásával egy olyan szót kaptok, amely Isten teremtett világában nagyon fontos szerepet kap napjainkban.**

1. Hulladéktároló edény más néven
2. A bolygó, amelyen élünk
3. A műanyaghulladékot ilyen színű edénybe gyűjtjük a szelektív hulladékgyűjtő kukáknál
4. A legfényesebb csillag
5. A legmelegebb évszak
6. Válogatás idegen szóval
7. Szerves háztartási hulladék más szóval
8. A fehér üveget ilyen színű edénybe gyűjtjük a szelektív hulladékgyűjtő kukáknál
9. Nagy méretű tárolóedény
10. Itt választják szét a különféle anyagokat
11. A fa „bőre”
12. Ital palackban
13. A zsákos, kukás gyűjtési eljárás más néven
14. Feleslegessé vált, kidobásra szánt anyag
15. Energiatároló, veszélyes hulladék
16. Az a hulladék, amely szelektív gyűjtés nélkül nem érték

(Forrás: Csomagolási hulladékok szelektív gyűjtése otthonunkban – Feladatgyűjtemény általános iskolások számára. ÖKO-Pannon Kht., Budapest)

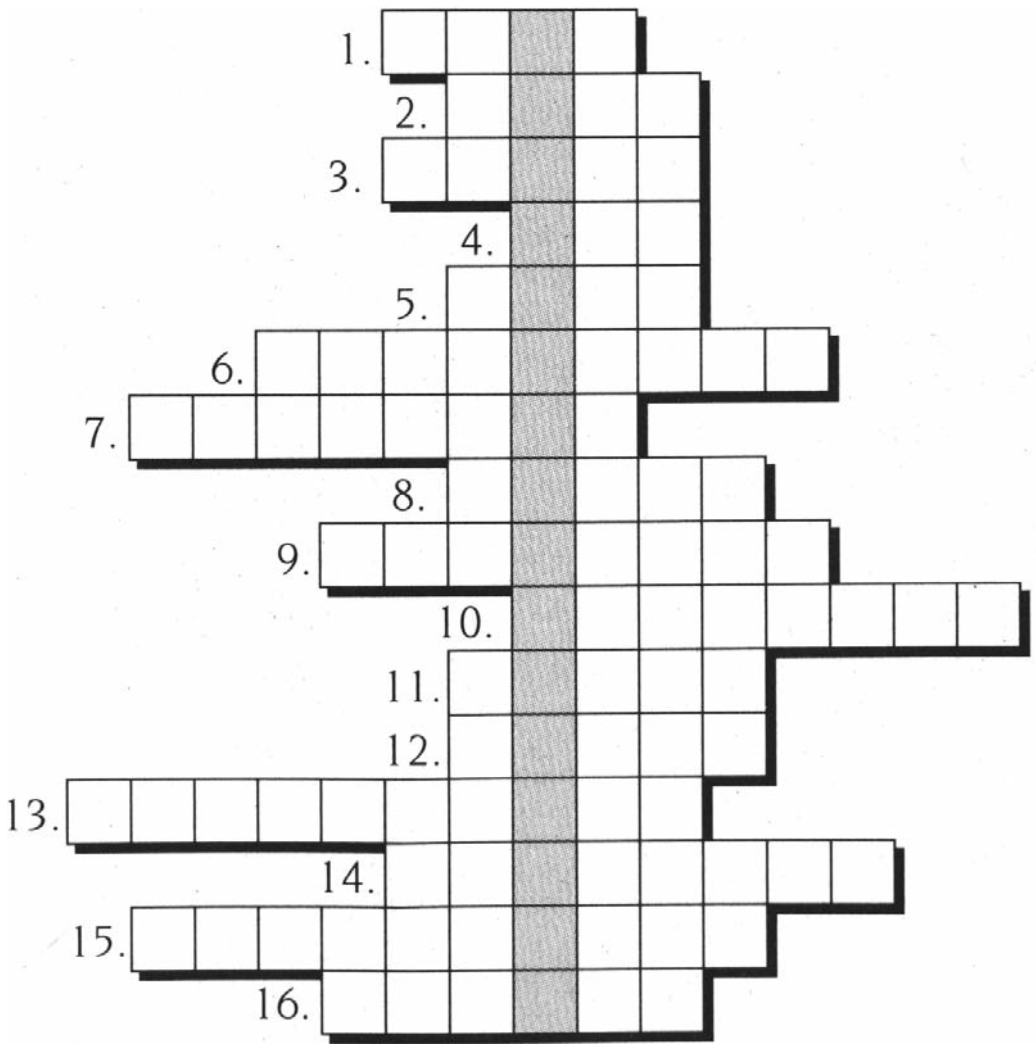

(Megfejtések: 1. kuka, 2. Föld, 3. sárga, 4. Nap, 5. nyár, 6. szelekció, 7. komposzt, 8. fehér, 9. konténer, 10. válogató, 11. kéreg, 12. üdítő, 13. házhoz menő, 14. hulladék, 15. szárazelem, 16. szemét)

Mózes

Mózes édesanyja már nem tudta tovább rejtegetni otthon a kisfiút, ezért betette őt egy kosárba, és a sás közé rejtette. Itt talált rá a fáraó lánya, akinek annyira megtetszett, hogy elhatározta, a fiaként fogja felnevelni.

Keressétek meg a két kép közötti hat különbséget!

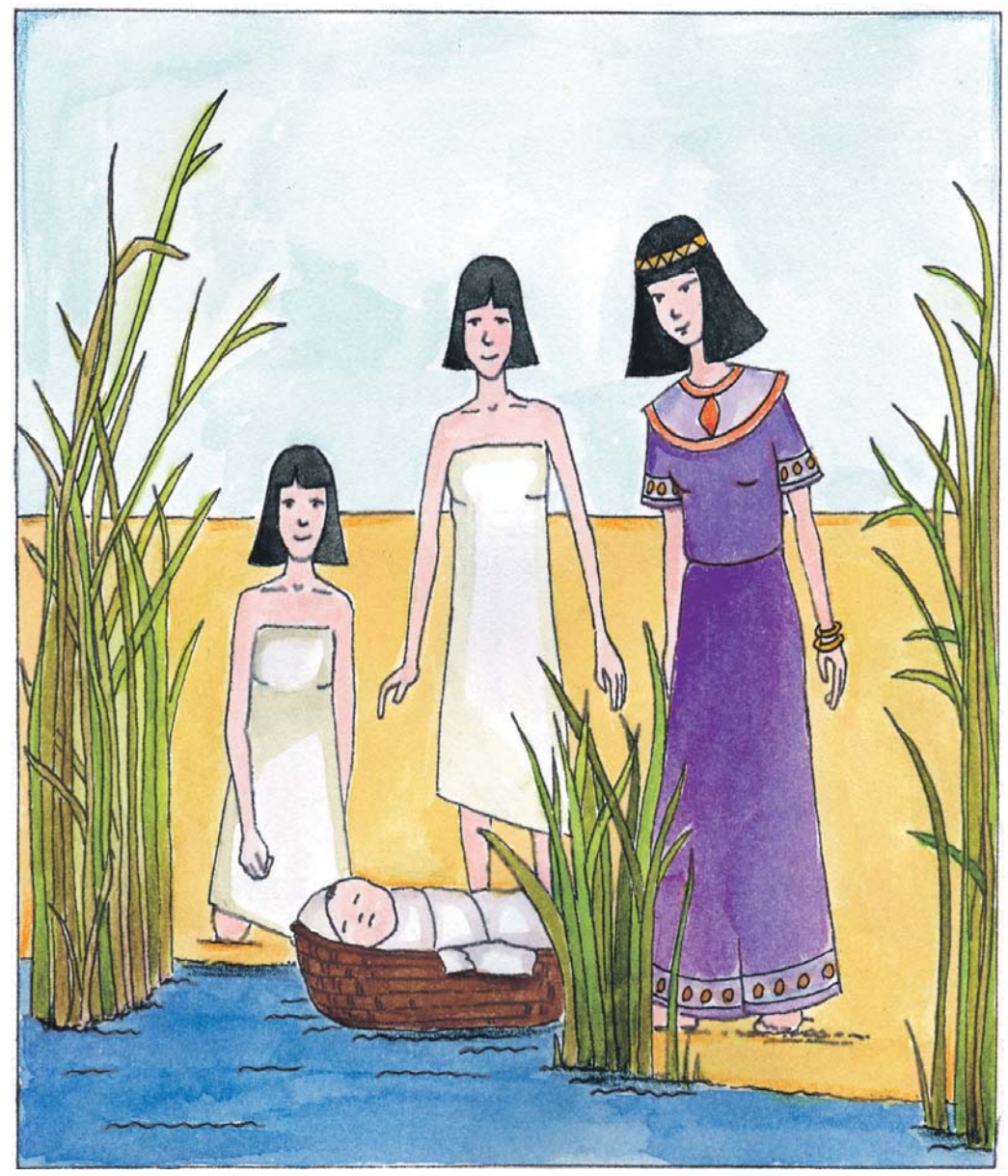

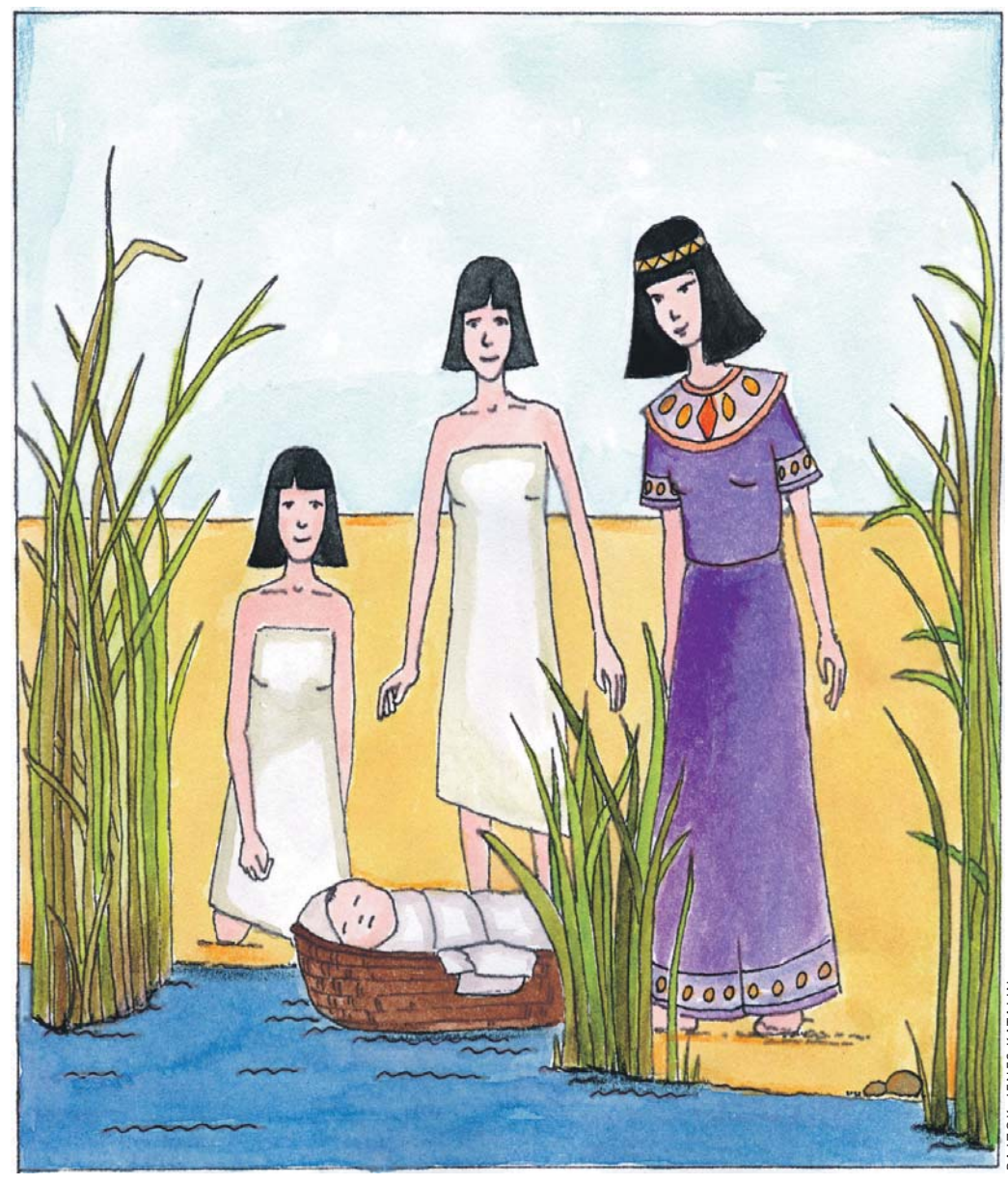

RAJZOK: JENES KATALIN

PRESBITERPORTRÉ

Aki lutheránusként a pápa programját szervezte

Beszélgetés Bedecs Márta püspökihivatal-vezetővel

Presbiteri oldalunkon korábban is megszólaltattuk már egyházunk egy-egy presbiterét. Ez alkalommal a Győri Evangélikus Egyházközség tagjával, a nádorvárosi körzet jegyzőjével, *Bedecs Mártával* beszélgettünk, aki egyúttal – nem is mellesleg – a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalának vezetője is.

– 1944-ben születtem Győrben, evangélikus iparos családban. Anyai nagyapám a hegyeshalmi német ajkú evangélikus gyülekezet presbitere volt. A háború után egész rokonságomat kitelepítették Ausztriába, így a nagyszüleimmel csak 1956-ban – a forradalom előtt – találkozhattam először itthon. Apai nagyapám a csikvándi evangélikus gyülekezet presbitere volt. Sajnos ő korán meghalt, de a csikvándi rokonsághoz, a templomhoz és a gyermekkoromban ott szolgáló *Németh Géza* lelkészhez és családjához sok emlékem fűződik. Egész életemre szóló példa volt számomra édesapám becsületessége és az, ahogyan vállalta és továbbadta hitét a legnehezebb kommunista időkben is; hasonlóképpen édesanyám mély hite és áldozatvállalása édesapám hosszú betegsége alatt.

– A szülői példa hogyan kamatozott az ön életében?

– A győr-nádorvárosi gyülekezetben konfirmáltam 1956-ban. Lelkészem *Kovács Géza* bácsi volt. Konfirmációi igeként a közismert mondatot kaptam, és igyekeztem mindig is e szerint élni: *„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját!”* (Jel 2,10) A későbbiekben *Ittzés Gábor* lelkész szeretete kísérte családunk életét. Egy testvérem van, *Zoltán,* akinek két fia az én keresztgyermekem. Természetesen ők is a gyülekezet tagjai. Sógornőm a nádorvárosi lelkészi hivatalban dolgozik.

– Merre vezetett az útja az általános iskola után?

– Győrben, a közgazdasági technikum ipari tagozatán érettségiztem. Sajnos édesapám betegsége miatt – ugyanis én ápoltam őt haláláig – és anyagi okokból sem tanulhattam akkor tovább, ezért később, munka mellett szereztem felsőfokú külkereskedelmi képesítést. Első munkahelyem a híres győri Magyar Vagon- és Gépgyár volt, a külkereskedelmi főosztályon, majd a kereskedelmi igazgatóságon dolgoztam, értékesítési területen, irodavezetőként közel három évtizeden át. Négyszáz dolgozó munkájának koordinálásáért voltam felelős.

– A gyár akkoriban a szocialista ipar egyik bástyája volt. Hívő és hitvalló emberként hogyan tudott itt érvényesülni?

A SZERZŐ FELVÉTELE

– Soha nem voltam párttag. Mindig nyíltan vállaltam kereszténységemet, vállaltam, hogy templomba járok, akkor is, amikor ebből hátrányom származhatott volna. Igaz, sokkal többet kellett dolgoznom, hogy elismerjenek, de úgy érzem, mindig tiszteltek, megbecsültek és elismertek. Visszatekintve munkahelyeimre egyébként mindig olyan helyre kerültem, ahol úttörő munkát kellett végezni.

– A gyárból egy újabb, Győrben formálódó nagy projekthez hívták.

– A rendszerváltás után, 1991-ben az országban elsőként megalakult Győri Ipari Parkba hívtak dolgozni, ahol rövid idő után az iroda vezetője lettem, és a terület értékesítéséért, a befektetők kereséséért voltam felelős. Ez új kihívást jelentett számomra, hiszen ezen a területen nem lehetett korábbi tapasztalatokra támaszkodni. Ez a feladat sem volt könnyű, de a már korábban megszerzett rutin, a jó emberi kapcsolatok sokat segítettek. Munkám során mindenütt a szeretet, a tolerancia és az emberekre való odafigyelés volt az irányadó számomra. 1996-ban a parkban miséző *II. János Pál* pápa programjának megszervezésében is részt vettem.

– Miként került a püspöki hivatalba?

– Röviddel azután, hogy nyugdíjba vonultam, megkeresett *Ittzés János* püspök úr azzal, hogy – miután *Dombi Éva* kolléganőm szülési szabadságra ment – vállalnám-e a hivatal vezetését. Édesanyám akkor már nyolcvanhat éves volt, ezért gondolkodási időt kértem. Elvállaltam, és immár negyedik éve dolgozom itt. Hivatali munkám kezdetekor sok segítséget kaptam az országos irodában dolgozó munkatársaktól. Szívesen jövök mindennap a hivatalba, mert itt is egymást segítő, szeretetteljes közösséget találtam.

– Említette, hogy a győri egyházközség nádorvárosi templomába jár. Úgy tudom, nem csak jegyzőként tevékenykedik…

– A győri gyülekezetnek 2000 óta presbitere vagyok. Ezenkívül ha bármilyen feladatra felkérnek, szívesen vállalom. Tagja vagyok a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ igazgatótanácsának a nádorvárosi gyülekezet delegáltjaként. Annak ellenére vállaltam ezt a megbízatást, hogy sajnos nincs gyermekem, de szívügyem az oktatás. Énekelek a nádorvárosi énekkarban. A jó közösség és a zene segít a kikapcsolódásban. Megalakulásától kezdve részt veszek a püspöki hivatalban működő Luther olvasókör alkalmain. Jó elmélyülni Luther tanításaiban. Öröm számomra, hogy az aktív munka mellett módom van a nádorvárosi bibliaórákra is járni…

■ Menyes Gyula

Jubileum és búcsúzás

A pécsi evangélikus gyülekezet június 27-én hálaadó istentisztelet keretében mondott köszönetet *Varsányi Ferenc* huszonöt éves szolgálatáért. A lelkészt köszöntötte *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke, illetve a pécsi római katolikus, görög katolikus és református testvérgyülekezet képviselői. Az alkalom egyben búcsú-istentisztelet is volt, mivel Varsányi Ferenc július 1-jétől a Dunaharaszti Evangélikus Egyházközségben folytatja szolgálatát.

■ Lénárt Péter *felvétele*

Móri kertavató

Gyermekkorom színhelyén harangok érces hangja szólított az istentiszteletre. A körbefutó karzattal épített templomunk igére áhítozó emberekkel volt tele. Képzeletemben sokáig így élt az Isten háza.

Ma szórványban élek, nem hallom templomom harangjainak hangját. Egy-egy kis templom vagy imaház láttán *D. Kapi Béla* (1879–1957) püspöknek egy megsárgult jegyzőkönyvben fellelt szavai jutnak eszembe, amelyek Lenti templomának avatásakor hangzottak el 1932-ben: *„Kicsiny, új templomunk emberi szemekkel könnyen megmérhető, mindössze néhány méter. Szelíd boltozata, egyszerű oltára, minden dísz nélküli, fehér falai vannak, de mégis ugyanaz a hivatása, ami a legdíszesebb, márványfalú, hatalmas kupolájú dómnak…”* Szavainak igazságát sokszor megtapasztaltam.

Különleges hasonlóságot, folytonosságot, egyszerűséget is sugalltak számomra Kapi püspök szavai június 27-én Móron, s nagy lelki békességet adtak egy kedves esemény alkalmából. Nem templomot avattak, nem püspök végezte a szertartást, harang helyett kis csengő hívogatott – mégis. Mivel a templomépítés csak dédelgetett vágya a móri evangélikusoknak, ezért nagy örömük volt – ebben osztozhattam velük –, hogy fehér falú imaházuk szakértelemmel parkosított kertjét felavathatta *Kapi Zoltán* pusztavám–móri lelkész, a hajdani püspök unokája.

Mór a 16. században a környék legnépesebb települése volt. Lakói – evangélikus, majd református prédikátorok vezetése mellett – korán a reformáció hívei lettek. A falu a török hódoltság első évtizedeiben elnéptelenedett. A 17. században elsőként letelepülők magyar reformátusok voltak, majd az 1697-től 1750-ig tartó betelepítés során német nemzetiségű katolikusok érkeztek. Az új betelepítés és az ellenreformáció következtében jelentősen megváltozott a felekezeti arány. Egy 1745-ből származó vizsgálat 738 katolikus, 25 református, 7 evangélikus, 7 vegyes és 5 izraelita családot említ Mórról.

A 19. század végén az evangélikusok 60-an voltak, s szoros kapcsolatban álltak a helyi református egyházzal. 1900-ban közös református–evangélikus olvasókör alakult. Az első evangélikus konfirmációt a móri református templomban tartották. Az 1940-ben kiadott egyházegyetemi névtárban a település 158 evangélikussal szerepel Pusztavám szórványai között, de valójában már fiókegyházként működött. Az 1948-as kitelepítés és a társadalmi változások következtében a szervezett közösségi élet megszűnt.

Az új rendszer s az iparosodás hatására a lakosság száma megnövekedett. A közeli Bakonycsernyéről, Nagyvelegről és Pusztavámról – de az ország távoli területeiről is – egyre több evangélikus került Mórra, akik Pusztavám szórványaként részesültek lelkigondozásban. Az ipari centrumban az átlagosnál is élesebben ható politikai viszonyok hosszú ideig nem voltak kedvezőek a hitélet szervezett vallásos keretek közötti gyakorlásához. Az evangélikus közösség gyülekezetté alakulására csak a körülmények megváltozása után – a település várossá nyilvánítását (1985) követő évben –, 1986-ban került sor. A felismerés *Puskás János* pusztavámi lelkész érdeme.

Kapi Zoltán avatóbeszédet mond

Kül- és belföldi támogatással megvásárolták, majd rendbe tették a város központjában lévő, korábban ügyvédi munkaközösség céljára használt épületet, amely azóta imaházul szolgál. Az első istentiszteletet 1986. október 5-én tartották. A rendszeres vasár- és ünnepnapi istentiszteleteken kívül itt folynak a bibliaórák, a hittanórák, a konfirmációi oktatások, s itt kapnak helyet a különféle egyházi rendezvények. A gyülekezet a szomszédos Pusztavám filiája. Puskás János nyugdíjba vonulása (1995) óta *Kapi Zoltán* a gyülekezetek megválasztott lelkipásztora.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A kert birtokbavétele…

A 2001-ben tartott népszámlálás szerint több mint félezer evangélikus él a városban, de az egyházi nyilvántartásban számuk alig haladja meg a 250-et. Az egyházfenntartói járulékot fizetők száma 100 körül van. A hívek mielőbb szeretnék megismerni és közösségbe vonni valamennyi evangélikus testvérüket. A gyülekezeti közösségépítő alkalmaknak immár a város közepén lévő, kitűnő adottságokkal rendelkező parkosított kert is helyszíne lehet.

A június 27-ei vasárnap délután tartott kertavató ünnepségen s a gyülekezet napi és soron következő feladatainak megbeszélésére is alkalmat adó bográcsos szeretetvendégségen ötvenen vettek részt, majd a felnőttek és gyermekek egyaránt nagy lelkesedéssel vették birtokukba a sokszínű virágoktól pompázó kertet.

■ Dr. Jáni János

„Ne szégyelld hát a mi Urunkról szóló bizonyságtételt, se engem, az ő foglyát, hanem szenvedj velem együtt az evangéliumért, Isten ereje által.” (2Tim 1,8) Isten iránti hálával tudatom, hogy július 10-én, szombaton 15 órakor a patvarci evangélikus templomban *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke lelkésszé szentel. Az ünnepi istentiszteletre és az azt követő fogadásra szeretettel meghívom.

Chikán Katalin

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9) Isten iránti hálával tudatom, hogy július 10-én 11 órakor a mohácsi evangélikus templomban *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke lelkésszé avat. Szeretettel hívom Önt és családját az ünnepi istentiszteletre.

Unyi Anikó

„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendeltetek titeket arra, hogy elmenjetek, és gyümölcsöt teremjetek.” (Jn 15,16a) Isten iránti hálával és örömmel hívom meg Önt és kedves családját július 11-én, vasárnap 16 órakor a nyíregyházi evangélikus Nagytemplomba, ahol *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke lelkésszé avat. Kérem, hogy jelenlétével tisztelje meg ezt a számomra megismételhetetlen alkalmat. Erős vár a mi Istenünk!

Asztalos Richárd

„Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket.” (Mk 2,17) Istennek hálát adva tudatom, hogy július 10-én, szombaton délelőtt 10 órakor a győrsági evangélikus templomban ünnepi istentisztelet keretében *Ittzés János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke lelkésszé szentel. Szeretettel várom Önt és kedves családját erre az ünnepre és az azt követő szeretetvendégségre.

Pongrácz Máté

„…akik az Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott.” (Róm 8,24) Isten iránti hálával tudatom, hogy július 10-én, szombaton délelőtt 10 órakor a szügyi evangélikus templomban *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke lelkésszé avat. Szeretettel várom Önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre.

Török Anett

„Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje.” (1Kor 1,18) Isten iránti hálával tudatom, hogy július 10-én, szombaton 15 óra 30 perckor a soproni evangélikus templomban *Ittzés János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke lelkésszé szentel. Szeretettel várom Önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre.

Weltler Gábor

Istentiszteleti rend • 2010. július 4.

Szentháromság ünnepe után 5. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 5,1–11; 1Pt 3,8–15. Alapige: Ézs 43,10–15. Énekek: 467., 284.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) dr. Böröcz Enikő; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12. (úrv.).

Istentiszteleti rend • 2010. július 4. – Balaton

Badacsonytomaj de. 9.; **Balatonalmádi** (Bajcsy-Zs. u. 5.) du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonfűzfő (református templom)** du. fél 3.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 11.; **Felsődörgicse** de. 11.; **Fonyód** de. fél 10.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kőröshegy (református templom)** du. fél 3.; **Kötcse** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nemesleányfalu** du. 2.; **Révfülöp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sümeg** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Veszprém** de. 10.; **Zamárdi (Aradi utcai imaház)** du. 4.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK
Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Tárnokréti nyolcszáz éves

Nagyszabású, egész napos rendezvénysorozattal emlékezett meg a Győr-Mosoni Egyházmegye területén fekvő Tárnokréti arról, hogy nyolcszáz évvel ezelőtt említették először írásos formában a település nevét. A falu egykor virágzó evangélikus község volt. Az 1914-es népszámlálás adatai szerint 527 lakosa volt Tárnokrétinek, közülük 513 volt evangélikus. 1940-ben még ennél is többen, 540-en laktak a faluban, szinte csak evangélikusok. Jelenleg már csak 214-en lakják a községet, közülük a legutóbbi népszámlálás alkalmával 151-en vallották magukat evangélikusnak. A nyolcszázadik évforduló mellett egy másik jubileumot is ünnepeltek, mégpedig azt, hogy 225 éve épült fel a falu evangélikus temploma. Az ünnepségen a helybélieken kívül nagyon sok Tárnokrétiből elszármazott vendég is részt vett.

Az elmúlt szombaton délelőtt felharsanó vadászkürtök jelezték a tárnokrétieknek, hogy megkezdődtek a község fennállásának nyolcszázadik évfordulója tiszteletére szervezett rendezvények. A helyi vadászház udvarán emeltek kopjafát az 1946 óta működő Tóközi Vadásztársaság alapító tagjainak emlékére, akik közül már csak ketten vannak életben. *Varga Lászlónak,* a vadásztársaság elnökének emlékező szavai után *Tubán József* csornai lelkész áldotta meg a kopjafát.

FOTÓ: NAGY FERENC

Ezt követően úrvacsorás istentiszteletre hívta az ünneplőket a 225 éves templom harangja. Az igehirdetés szolgálatát *Ittzés János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke végezte. A liturgiai szolgálatban *Kiss Miklós,* a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese, *Koháry Ferenc* lébényi lelkész és Tubán József vett részt. Ittzés János Lk 19,37–40 alapján prédikálva arra figyelmeztette az igehallgató egykori és mai tárnokrétieket, hogy a szívekben hitből, békességből, szeretetből fakadó minőségi forradalomnak kell megtörténnie ahhoz, hogy egymásra figyelve és vigyázva a lehangoló statisztikai folyamat ellenére kibontakozhasson a jövő.

Az istentisztelettel még nem értek véget a jubileumi ünnepség rendezvényei, mert a népes gyülekezet ezután együtt vonult át a falu központjában felállított emlékfalhoz, amelyre a falu pecsétjét, egy Kőrösi Csoma Sándor-idézetet, valamint a két világháború hősi halottainak neveit vésték fel. *Jankovits Ferencné* polgármester asszony köszöntötte a megjelenteket, majd *Ivanics Ferenc* országgyűlési képviselő leleplezte az emlékfalat, amelyet ezután Kiss Miklós esperes áldott meg.

Ezután már falunapjelleget öltöttek az események. A csornai evangélikus gyülekezet zenekarának, a Metamorfózisnak a hangversenye mellett alternatív programok közül válogathattak a résztvevők. Néprajzi kiállítás, kemenceépítés, fazekas- és tűzzsonglőr-bemutató, kézművesfoglalkozások és különféle kulturális programok szórakoztatták a megjelenteket. Végül este tábortűz zárta a rendezvénysorozatot.

Jankovits Ferencné polgármester rövid értékelésében annak a reménységének adott hangot, hogy bár a statisztikai adatok azt mutatják, hogy fogy a község lakossága, nagyfokú az elöregedés, nincs a településnek óvodája és iskolája, mégis lehet jövője a falunak és az evangélikus gyülekezetnek, talán még újabb nyolcszáz évig. Ezt a reménységet erősíti, hogy az utóbbi időben nyolc-tíz fiatal család telepedett le a faluban, akik csendre és nyugalomra vágytak.

■ K. M.

HIRDETÉS

„Közös asztal” cigánytábor

Helyszín: Szentetornya (Orosháza). Időpont: július 30. – augusztus 3. Jelentkezők köre: cigány vagy a cigányság felé elhivatottságot érző felnőttek. Program: áhítatok, bibliakörök, a cigányság kultúrájával kapcsolatos előadások, kézműveskedés, kirándulás, *Amaro Del* zenekar (Kárpátalja). Elhelyezés: tábori körülmények – tömegszállás, matracokkal (ágyneműről, ágyneműhuzatról mindenki maga gondoskodik).

Jelentkezés, érdeklődés: *Bakay Péternél* (pbakay@gmail.com, 20/824-5742). Jelentkezési határidő: július 12. Részvételi díj nincs, azoktól, akik megtehetik, támogató adományt elfogadunk. (A tábor részletes programja megtalálható az orosházi gyülekezeti honlapon: oroshaza.lutheran.hu – Linkek – oroshaza-leanyegyhazak.lutheran.hu – „Közös asztal” tábor.)

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület 2010. évi *nyári konferenciáját* július 8. és 11. között rendezi a Béthel Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). A konferencia csütörtökön 10 órától vasárnap 13 óráig tart. Téma: *„Légy békekövet!” – Megbékélés, kiengesztelődés, békesség egymással, önmagunkkal.*

A konferencián vendégszolgálatot vállaltak: *Gáncs Péter* püspök, *Jean-Claude Masumbuko Leya* kongói külmissziói lelkész, *Orbán Attila* lelkész, *Szirmai Zoltán* nyugalmazott esperes, *Vári Krisztina* lelkész, *dr. Fischl Vilmos* lelkész.

Lehetőséget kínálunk gyermekes családok részvételére: a felnőttprogramokkal párhuzamosan gyermekfoglalkozások lesznek a külmissziói ifjúsági és gyermektábor keretében, amelyet július 7-én délutántól 13-án délig tartunk. Téma: *„Légy örömmondó!”*

Jelentkezni postai úton, telefonon vagy e-mailben lehet a következő elérhetőségeken: Evangélikus Külmissziói Egyesület: 1085 Budapest, Üllői út 24.; *Szirmai Zoltánné* szervezőtitkár: 20/620-2789, margit.szirmai@lutheran.hu; *B. Pintér Márta* lelkészi elnök: 20/824-2791, marta.pinter@lutheran.hu. Az ifjúsági táborra *Gaál János* ifjúsági felelősnél: 20/824-5541, gaal.janos@gmail.com.

Jelentkezési határidő: július 5.

Részvételi díj felnőttek részére 10 000 forint + 500 forint ágyneműhasználat, gyermekeknek július 7-től 13-ig (a teljes időtartamra) tízéves kor alatt 9 000 forint, tízéves kor felett 18 000 forint.

A támogatásra szorulókat bátorítjuk, hogy jelentkezéskor jelezzék, ha hozzájárulást kérnek.

Szirmai Zoltánné szervezőtitkár

HIRDETÉS

KÖZLEMÉNY

A Déli Evangélikus Egyházkerületben a püspöki titkári feladatokat július 1-jétől *Wiszkidenszky András* látja el. Elérhetőségei a következők: mobil (flottás): 20/620-2966, e-mail: andras.wiszkidenszky@lutheran.hu.

A kerület korábbi püspöki titkára, *Smidéliusz András* gyülekezeti lelkészként folytatja szolgálatát.

HIRDETÉS

A Páratlanklub következő alkalmát július 6-án, kedden 18 órai kezdettel tartjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának földszinti termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). Vendégünk *Jean-Claude Masumbuko Leya,* a Kongói Evangélikus Egyház külügyi referense lesz. Minden 25–50 év közötti egyedülállót – nemre, felekezetre való tekintet nélkül – sok szeretettel várunk. Az alkalomról érdeklődni a 20/824-2791-es mobilszámon, valamint a marta.pinter@lutheran.hu e-mail címen lehet.

A Páratlanklub ötletgazdái és a Magyarországi Evangélikus Egyház Női Missziója

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

Linkek és ingerek

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Az internet tette ismertté a hypertext fogalmát, amely lényegét tekintve olyan dokumentumokat jelent, amelyeket nem kell lineárisan olvasni, hanem a bennük lévő linkeknek köszönhetően ugrálni lehet az egyes tartalmi egységek között, sőt a világhálóra vetítve a különböző honlapok között is ez a működési mechanizmus érvényesül.

Az információ szervezésének ez a lehetősége szinte magával hozta azt az elvárást, hogy az on-line média híranyagait is el kell látni a háttérinformációkra mutató linkekkel. Így például egy „híres ember" említése esetén a vele foglalkozó Wikipédia-szócikkre vagy egy új elmélet bemutatásakor a pró és kontra érveket felvonultató oldalakra kell közvetlenül irányítani az olvasót.

Működését tekintve a linkek rendszere nagyon hasonlít a könyvekben használatos lábjegyzetekéhez, hiszen valójában ott is az történik, hogy az eredeti környezetből kiemelve plusz információkhoz lehet hozzájutni. És éppen a lábjegyzetekkel mutatott hasonlóság miatt érdekes megvizsgálni a linkek szerepét az internetes dokumentumokban. A legtöbb embert ugyanis zavarják a lábjegyzetek. Mivel megakasztják az olvasás menetét, nehezíthetik a megértés folyamatát, ugyanakkor ha kihagyja őket az olvasó, akkor állandó frusztráció éri, hogy valami fontosról esetleg lemaradt. Ilyen állapotban olvasni pedig szintén nem segíti elő a tartalom leghatékonyabb befogadását.

Újabban egyes kutatások eredményei éppen arra mutatnak, hogy bár linkeken keresztül gyorsan bővíthető a horizontális tudás, de az ismeretek mélyebb elsajátításának képessége ezzel párhuzamosan csökken. Egyesek egyenesen azt állítják, hogy ezáltal a rövid távú memória kapacitása is csökken.

Nyugodtan mondhatni, hogy az átlagos internetező a „Google-generáció" tagja: több területet átfogó, de jobbára felszínes ismeretei vannak – a részleteket tekintve már kevésbé van képben, viszont mindig magabiztosan használja az internetes keresőket. Bár a pszichológia hároméves kor körüli időpontra teszi azt a fázist, amikor egy kisgyermek agyának szerkezete teljesen kialakul, memóriánk megváltozott használatának hatására ez is módosulhat.

Hozzájárulhat ehhez az, hogy a webkettő révén folyamatos ingerek érik az agyat. Aki aktív Facebook- és Twitter-felhasználó, akár pár másodpercenként is kaphat új impulzusokat, amelyeket az agyának fel kell dolgoznia. Aki pedig emellett állandóan nyitva tartja e-mail postafiókját, folyamatosan chatel, esetleg RSS-olvasójában percre pontosan követi az új cikkeket, akár a teljes napját is ki tudja tölteni az őt érő információk megértésével és rendszerezésével. Ráadásul a függőség létrejötte orvosi indokokkal is magyarázható, ugyanis a folyamatos váltogatás az on-line felületek között és az ezekhez kapcsolódó interakciók mind a szervezet dopamintermelését serkentik, erről pedig idővel egyre nehezebb lesz lemondani.

Hosszú távon mindez mélyreható következményekkel jár, világunk alapvető működésére – az oktatási rendszerektől a mindennapos munka jellegéig – van befolyással.

Modern társadalmunk a javak szűkösségére épül. Azért nincsen mindenkinek Ferrarija vagy aranyból készített fürdőkádja, mert az erőforrások csak korlátozott mennyiségben lelhetők fel, így bárkinek nem állnak rendelkezésére. A mostani információdömping azonban pontosan ennek az ellentéte, ugyanis ebből a jóságból jelenleg jóval több keletkezik, mint amennyit el tudnánk fogyasztani. És éppen mi magunk váltunk a „szűk keresztmetszetté", amelyen nem fér át az információmennyiség.

A kérdés, hogy vajon mindenki felszállna-e egy őrült sebességgel száguldó vonatra, amelyről nem lehet leszállni. Felkészültünk-e arra, hogy a közösségi internet alapjaiban változtathatja meg más emberekkel alkotott hálózatainkat? Egyáltalán fújhat-e a Szentlélek a wifin keresztül? A Szélrózsa találkozó péntek délutáni kisszínpados beszélgetésén *(http://www.szelrozsatalalkozo.hu/?q=node/155)* minden bizonnyal ezekről is szó lesz.

■ Nagy Bence

EVÉL&LEVÉL

Mítoszképzés: az anti-Krisztus újkori megjelenése – Hozzászólás Schmidt Józsefné olvasói leveléhez

Teológuskoromban, a hetvenes években érdekes újdonságnak számított, hogy számos afroamerikai gyülekezetben a kereszten függő Jézust *négerként* ábrázolták. Emlékszem, hogy viszonylag népes évfolyamomban egyedül én ütköztem meg ezen. Bár megértettem a polgárjogi mozgalomban részt vevő színes bőrű amerikaiak szándékát, az ilyen ábrázolással egyetérteni mégsem tudtam. A *Schmidt Józsefné* levelében (*Megtapasztalásom és ijedelmem, Evangélikus Élet,* június 27., 15. o.) leírt eset – meglátásom szerint – akkori aggodalmaimat igazolja.

A néger Jézust ábrázoló feszületek alkotói a hetvenes években azt a hitüket fejezték ki, hogy Jézus szolidáris a másodrangú állampolgárként kezelt afroamerikaiak szenvedésével. Ez rendben is lenne, csak a kifejezés módja problémás. Jézus ugyanis történelmi személyként öltött testet, történetesen fehér emberként. Ez nem mond ellene annak, hogy ő a színes bőrűek Megváltója is. Ám ha ezt az igazságot egy művész olyan módon akarja kifejezni, hogy Jézust színes bőrűként ábrázolja, akkor – szándékán kívül – hozzájárul Jézus történelmi személyből mitologikus figurává való átváltoztatásához, ami beláthatatlan következményekkel jár.

A „Jézus, a pártus herceg", illetve a „magyar Jézus" elmélet kiötlői sem mást tesznek: a történelmi személyként testet öltött Jézust *mitologikus figurává alakítják,* és adott esetben a magyar nemzeti mitológia részévé próbálják tenni. Ez nemcsak veszélyes, de kimeríti az újszövetségi szóhasználatba János apostol által bevezetett *anti-Krisztus* fogalmát. Hiszen az anti-Krisztus nem Krisztustagadót jelent, hanem Krisztus *„anti"* változatát: olyan valakit, akit bár Krisztusnak mondanak, tartalmában mindenben a krisztusi ellentétét képviseli.

Nézzük a leglényegesebb kérdést, a bűn megoldásának kérdését. Az *Újszövetség* tanúsága szerint Jézus a bűn egyetlen lehetséges – ha tetszik, krisztusi – megoldásaként a bűnbocsánatot hirdeti. Ezzel szemben *Badiny Jós Ferenc Jézus, a pártus herceg* című könyvében többször is leírja, hogy a bűnt *nem megbocsátani, hanem jóvátenni* kell. Így változtatja Jézust egy megbocsátást nem ismerő kereszténység mitologikus megváltójává, valójában igazi anti-Krisztussá.

Amikor ehhez Jézus – Mária révén való – zsidó származásának tagadása is párosul, a megbocsátást nem ismerő anti-Krisztussá tett Jézus mitologizált figurája alkalmas eszköze lesz a bűnét jóvá tenni nem akaró „Krisztus-gyilkos" zsidóság elleni – egyelőre csak – szellemi hadjáratnak.

Badiny könyvében rendre „bizonyos forrásokra" hivatkozik, amelyeket soha nem jelöl meg, amikor Jézusnak a pártus *Adiabene* uralkodócsaládból való hercegi származását állítja. Igaz, hogy nekem csak a világhálón volt alkalmam az Adiabene névnek utánanézni, de ott csak azt találtam, hogy az ókori Pártiának volt egy Adiabene nevű tartománya. Semmi több. Kíváncsian várom, hogy a pártus Jézus elmélet képviselői „bizonyos forrásaikat" pontosabban megjelöljék. Mert ők tartoznak az újszövetségi hagyománnyal szöges ellentétben álló tételük bizonyításával, és nem a kétezer éves hagyomány ápolóit terheli bármilyen bizonyítás kötelezettsége.

Véghelyi Antal
lelkész (Budapest)

EVÉL&LEVÉL

„Szószékről ezt még soha nem hallottam"

Kedves *Ribár János!* A június 20-i *Evangélikus Életben* megjelent cikkét (*Vasárnapok ünnep nélkül?,* 1. o.) elolvasva alig akartam elhinni, hogy valóban az öné ez az erősen negatív hangvételű írás. Korábbi cikkei nem ilyenek voltak. Vajon mi lehetett a célja ezzel a depressziót árasztó írással? Lebilincselő, szellemes stílusával fölrázni a közömbösségbe süllyedt olvasókat? Pozitív szándékot szeretnék fölfedezni benne, egyelőre nem sikerül. Negatívumok hangoztatásával hogyan lehetne pozitív eredményt elérni? Közben keresem azokat a mondatokat, amelyeket el tudok fogadni igaznak – de azonnal melléjük kívánkozik az ellenkezőjük is.

Igaz, hogy a közömbösség fájdalmasan van jelen egyházunkban, de nem igaz, hogy ez általánosan jellemző, hogy létezne tipikusan „evangélikus közömbösség". Igaz, hogy nem mindig izgalmas a prédikáció, de nem igaz, hogy akkor már hatástalan, és nem is volt érdemes meghallgatni. Igaz, hogy sokan vallásos megszokásból járnak templomba, de nem igaz, hogy a rendszeresen templomba járók mind ilyenek. Cikkének van egy ilyen mondata: „…azt mondjuk […], nem a hit a döntő, hanem az engedelmesség: amit az egyház mond, azt be kell tartani." Nem fontos a hit? Szószékről ezt még soha nem hallottam. És arról a „köztes állapotról" sem, amelynek az ecsetelésére többször is visszatér, amikor „Jézus távol, és Lélek nincs".

Igaz, hogy nem éljük át a Lélek sodró erejű kiáradását, de lelkiállapotunk miért hasonlítana az első tanítványokéhoz, akiktől a mennybemenetel és pünkösd között tíz napig valóban távol volt Jézus, és Lélek még nem volt? Ők hittek az ígéretben, vártak, és csendben imádkoztak. Nem kellene nekünk is ezt csinálnunk?

Mi ugyan nem várhatunk egy újabb pünkösdöt, nincs is rá szükség. A Szentlélek az első pünkösd óta folyamatosan működik. Magára vessen, aki nem tapasztalja meg. Mert most is vannak élő, gyarapodó gyülekezetek, amint a cikke szomszédságában megjelent beszámoló (Ménfőcsanak) is tanúsítja. Tehát a sok negatív általánosítás mellett vegyük észre az előremutató, fölemelő történéseket is.

Cikke végén van egy nagyon jó, megszívlelendő pozitívum: „…hozzatok ti egy belső döntést a szívetekben, hogy készek vagytok fogadni a Szentlelket." Valóban, mindnyájunknak erre van szükségünk, közömbösöknek, depressziósoknak, a hívőknek, mindig, újra és újra. Adjunk hát hálát boldogan a Szentlélek megtapasztalt munkájáért.

Kedves Ribár János! Várom további cikkeit.

Laborczi Zoltánné *(Budapest)*

Fogságban – mégis szabadon!

Szentháromság ünnepe után a második vasárnap nyolcan látogatást tettünk a váci börtönben. Hárman szolgálattal készültek, öten érdeklődőként vettünk részt a délelőtti istentiszteleten. *Csuka Tamásné* református börtönlelkész vezetésével jutottunk el a kultúrterembe, ahol *Lajossal,* egy bent lakó, ott szolgáló testvérrel együtt imádkoztunk az alkalomért.

A terem hamarosan megtelt az érkező, bennünket kézfogással és „Áldás, békesség" üdvözléssel köszöntő rabokkal, mintegy ötven-hatvan fővel. Isten dicsőítésével (ötven perc!) kezdődött az alkalom, az általuk folyamatosan kért dalok éneklésével. A tisztán zengő férfikórus éneke betöltötte a termet, lebontotta a bennünket körülvevő rácsokat, falakat, zárt ajtókat, és nem volt más, mint az Úr Lelkének jelenlétében átélt szabadság, öröm, békesség. Fantasztikus és egyben megható volt átélni az élő gyülekezeti közösségbe tartozást, függetlenül attól, hogy ki honnan érkezett a terembe – egyek voltunk Isten Szentlelke által.

Szeverényi János evangélikus országos missziói lelkész gitárral kísért éneke után *Banka Gabriella* színművész adta elő mély átéléssel *Babits Mihály Jónás könyve* című művét. Közben létrejött az előadó és a hallgatóság közti kapcsolat, a lélektől lélekig ható érintés feszültsége.

A missziói lelkész vezetésével két dalt énekeltek közösen az egybegyűltek, majd Szeverényi János igeszolgálata következett Mt 22,1–10 alapján. A Szentlélek vezetése által hirdetett üzenet a szív mélységéig hatolva hol könnyeket, hol mosolyt fakasztott az arcokon személyes megszólításával.

FOTÓ: SZEVERÉNYI JÁNOS

Dobó László, a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet tagja *Böjte Csaba* erdélyi ferences szerzetes egy írását olvasta fel, majd az egyik bentlakó tett bizonyságot Jézus Krisztusról mint Szabadítójáról, Megváltójáról. Döbbenetes volt felismerni az élő Úr cselekvését a szívekben, tapasztalni a mindeneket átölelő, megújító Isten szeretetét. Az ő igéje *„élő és ható",* elvégzi a szívcserét, a szabadítást bűneink fogságából, ahogyan erről bizonyságot tett a börtön egyik lakója, aki alig várja, hogy új életét családja körében is megélhesse.

A közös búcsúzó ének *(Áldásoddal megyünk innen el…)* után volt lehetőség az egyénenkénti kézfogással, áldáskívánással történő elköszönésre.

A fogvatartottakkal való találkozás után Csuka Tamásné lelkésznő irodájában további történeteket hallhattunk a börtönből hívőként szabadultak életéről. Az így megszabadult léleknek teljesen természetes, hogy az utcán talált négymillió (!) forintot nem teszi zsebre, hálát adva az Úrnak érte, hanem imádság után visszaadja jogos tulajdonosának – ez történt négy hitre jutott cigány testvérünkkel.

Este tudtuk meg, hogy a délutáni bibliaórán egy „terrorista" adta át életét Megváltójának, és nyolcan tettek tanúságot Jézus Krisztus szeretetéről.

A váci fegyházban részesei lehettünk az ébredésnek: gyilkosok, betörők, pedofilok, homoszexuálisok, drogosok térnek meg, kapnak új életet.

Istennek legyen hála ezért a délelőttért, amiért erősödhettünk hitünkben a gyülekezeti közösség hite által, akik külső fogságuk ellenére mégis Isten gyermekeinek szabadságában élnek!

Lassú Tamásné *(Várpalota)*

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Felvétel a Luther Otthon – Szakkollégiumba a 2010/2011-es tanévre

A Luther Otthon – Szakkollégium felvételt hirdet Budapesten felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatóknak a 2010/2011-es tanévtől. A jelentkezési laphoz mellékelni kell lelkészi ajánlást és kézzel írott önéletrajzot. *A kitöltött felvételi jelentkezési lap beérkezési határideje augusztus 3., 23 óra 59 perc. A jelentkezési lapot elektronikusan a felveteli@lutherotthon.hu címen és postai úton a Luther Otthon – Szakkollégium, 1138 Budapest, Vizafogó u. 2–4. címen várjuk.* A felvételi tábor – amelynek része a szóbeli felvételi – augusztus 6. és 8. között lesz. Bővebb információ *Juhász Balázstól* kapható a j.balukapitany@gmail.com címen vagy a 70/948-1890-es telefonszámon. A felvételi lap letölthető a *www.lutherotthon.hu* címen.

HIRDETÉS

Fogadóórámat minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Eladó hazai biomandulabél 3000 Ft/kg, pirított mandulabél 6000 Ft/kg + áfa + postaköltség. 30/985-8122.

evangelikus.hu

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 4-étől július 11-éig

VASÁRNAP

7.00 / Rádió C (Budapest)
Lelki szósz (evangélikus félóra)
10.25 / m1
Evangélikus magazin
21.00 / m1
6 : 3, avagy játszd újra, Tutti! (magyar vígjáték, 1998) (90')
A híres meccs kezdőrúgása előtt megjelenik egy férfi. Nem tudni, honnan jött, de elrontja a szurkolás örömét, mert előre bemondja a gólokat. Magát így is nevezi: Tutti. Helén, a kitelepítésből éppen visszatért és utcaseprői munkakört betöltő hölgy veszi pártfogásába a különös urat. Helén és Tutti együtt végigszáguldják az angol–magyar mérkőzés Szepesi-féle közvetítésének másfél óráját. Azonban az államvédelem is felfigyelt a fickóra, ezért menekülniük kell.

HÉTFŐ

8.15 / Duna Tv
Isten kezében (26')
11.30 / TV2
Telitalálat (magyar játékfilm, 2003) (90')
11.34 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórája
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Dietrich Buxtehude
Zarándokok városa, Lübeck
21.35 / Bartók rádió
Bach: c-moll triószonáta a Musicalisches Opferből, BWV. 1079. No. 8.
23.35 / Duna Tv
Múlt idő '90
A hiszékenység vámszedői… Piramisjátékok kicsiknek és nagyoknak a 90-es években

KEDD

10.00 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne:
Telemann: Du aber, Daniel, gehe hin – kantáta
11.05 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
20.30 / Duna Tv
Vámmentes házasság (magyar–finn filmdráma, 1980) (96')
21.00 / PAX
Luther Omnibusz 2005 (útifilm) (57')
21.00 / Filmmúzeum
Két félidő a pokolban (fekete-fehér magyar játékfilm, 1961) (122')
1.25 / TV2
Chico (német–horvát–magyar–chilei kalandfilm, 2001) (110')

SZERDA

13.00 / PAX
Felekezetközi zsoltárolvasás
Nemeshegyi Péter jezsuita szerzetes, Schweitzer József nyugalmazott főrabbi és Hafenscher Károly evangélikus lelkész beszélgetése
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…"
A református egyház félórája
14.00 / M. Katolikus rádió
„Valaki ír a kezeddel…"
Sík Sándor versei
16.05 / Hír Tv
Ősök tere
19.35 / Bartók rádió
A Concerto Budapest Brahms-hangversenye
22.35 / Duna Tv
Noora (iráni filmdráma, 2003) (84')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
11.20 / m2
Van öt perce? Bach: Máté-passió – nyitó kórus
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Dietrich Buxtehude
„Ó, boldog órák!"
17.30 / PAX
Lélek és építészet (portréfilm) (19')
Benczúr László portréja
19.45 / Kossuth rádió
Daloló vizek. Dévai Nagy Kamilla lemezéről
21.00 / m1
A vágyakozás napjai (fekete-fehér magyar játékfilm, 2009) (104')
21.00 / Duna Tv
Az elszánt diplomata (német–angol filmdráma, 2005) (129')

PÉNTEK

13.45 / m2
Magyar elsők (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (15')
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő
Gondolatok az időről
19.00 / Duna Tv
Klímaválság (francia–japán dokumentumfilm, 2008) (52')
19.35 / Bartók rádió
Kapcsoljuk a fertődi Esterházy-kastélyt
A Budapesti Vonósok XVI. Haydn-fesztiválja
21.00 / m1
Schönbrunni koncert (90')
Nyáresti koncert a Bécsi Filharmonikusokkal a schönbrunni kastély parkjában
22.20 / M. Katolikus Rádió
A két középpont
Gyökössy Endre könyvéből Kékesi Enikő olvas fel

SZOMBAT

5.45 / m1
Hajnali gondolatok
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
Egy misszionárius Peruban
12.22 / Kossuth rádió
Történet, hangszerelve
15.30 / Hír Tv
Balaton Bike Fest
21.10 / PAX
Kitöltött űr (portréfilm) (33')
Szita István evangélikus lelkész
21.10 / Duna Tv
Fény az éjszakában (francia tévéfilm) (95')
1. rész
23.00 / m2
A vörös kakadu (német filmdráma, 2006) (128')
24.00 / Bartók rádió
Ars nova
Ősbemutatók hangfelvételei

VASÁRNAP

10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból
Igét hirdet: Bölcskei Gusztáv püspök
10.45 / m1
Református magazin
11.15 / m1
Bibliai jelenetek könyvkötéseken
15.05 / Bartók rádió
Beszélgetések az egyházzenéről
Magyar orgonaépítészet
1. rész
15.34 / M. Katolikus Rádió
Acapella
Kórusmuzsika
21.00 / Duna II. Autonómia
Ádám almái (dán–német vígjáték, 2005) (91')
21.15 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete
Nyolc évszázad kantátái, miséi, oratóriumai

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségeskedünk, de nem esünk kétségbe. 2Kor 4,8 (Jer 16,19a; Lk 5,1–11; 1Kor 1,18–25; Zsolt 73) Vannak országok, ahol ma is üldözik a keresztényeket, de a bátor, határozott, elhivatott tanítvány tudja, Isten országa a szorongatások, fenyegetések, félelmek, vereségek ellenére, láthatatlanul ugyan, de növekszik. Az élő Isten kétségeskedő, bizalmatlankodó és neki pimaszul hátat fordító gyermekei is megtérhetnek, és megújultan, megváltottan élhetnek egymásért.

Hétfő
Több jót teszek veletek, mint azelőtt. Akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr. Ez 36,11 (1Kor 1,5; Lk 6,12–19; Hós 11,1–11) A választottak sok jót tapasztaltak: Ábrahám elhívásától kezdve az egyiptomi szabadulás, a csodákkal teli vándorlás, az ígéret földjére való megérkezés számtalan öröme és bizonysága lehetett a szívükben, emlékezetükben, vallomásukban. Az *Újszövetség* Jézusra tekintő népe sem panaszkodhat, mert századok és ezredévek alatt Isten népe mindig újra átélhette és átélheti a megmenekülés, a kegyelem, az ígéretek ajándékait.

Kedd
Valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre. Jn 1,16 (Jer 3,23b; 1Móz 35,1–5a.9–15; Hós 12,1–11) Először karácsonyi hangulat melegít át, majd színdarabok jutnak eszembe, látom a darabokat játszó kisgyerekeket, amikor ezt a mondatot olvasom. A kegyelemnek sokféle „illata" járja át életünket. A Király bevonulása Jeruzsálembe és a szívünkbe, a fojtott hangulatú, de örök nyugalmat hordozó utolsó vacsora, a fájdalmak férfija, a feltámadott Jézus vár minket kegyelmével ma és minden napon a világ végezetéig.

Szerda
Igyekezzetek még jobban megerősíteni elhívatásotokat és kiválasztásotokat, mert ha ezt teszitek, nem fogtok megbotlani soha. És így dicsőségesen fogtok bemenni a mi Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus örök országába. 2Pt 1,10–11 (Dán 2,44; Ez 2,3–8a; Hós 13,1–14) Az iskolák ugyan bezártak nyárra, de a legjobb tanmenet áll előttünk, minden pedagógusnak és diáknak – „Isten iskolájában". Tágíthatjuk a kört, mert Péter apostol mondata a legtökéletesebb út mindenkinek: betegnek és orvosnak, dolgozónak és nyugdíjasnak, fiatalnak és öregnek, férfinak és nőnek, kutatónak és szemlélődőnek egyaránt.

Csütörtök
Nem fogyott el az Úr irgalma: minden reggel megújul. JSir 3,22–23 (Lk 1,50; ApCsel 15,4–12; Hós 14,2–20) Ha pazarolunk, üres lesz a pénztárcánk, és felkopik az állunk, ha pocsékoljuk a vizet, az energiát, elfogy! Ha könnyelműen mérgezzük a környezetünket, „mi isszuk meg a levét". A veszélyeztetett állatok kipusztulása, a védett növények eltűnése is ellenünk szól. Mégis biztatást kapunk: az Úr irgalmát mindig és mindenhol megtapasztalhatjuk.

Péntek
A pap ajkai őrzik az Isten ismeretét, és tanítást várnak szájából, hiszen az Úr követe ő! Mal 2,7 (1Pt 4,11; Lk 22,31–34; Jn 4,1–14) Isten bocsánatára szorulunk, mert nem mindig és nem mindnyájan őriztük, hirdettük az Úr ismeretét! Tanítással is adósok maradtunk sok várakozónak! Következtében sem képviseltük hiba nélkül a Teremtőt, Megváltót, Megszentelőt! Uram, irgalmazz nekünk!

Szombat
Jézus így szólt: „Boldogok vagytok, szegények, mert tiétek az Isten országa." Lk 6,20 (Zsolt 9,10; Fil 3,12–16; Jn 4,15–26) Földünkön ma is rengetegen élnek leigázva, kizsákmányolva, legyalázva, eltiporva, testi vagy lelki fogságban. A bűnök és vétkek bilincsei nem is láthatók, talán mi magunk se vesszük észre, amikor valami elveszi az időnket, az erőnket, és uralkodik perceink és dolgaink fölött. Isten most hív magához, biztat, hogy Jézus Krisztusban megadta számunkra a menekülési útvonalat, igéjében, szentségeiben megtaláljuk mindazt, amire szükségünk van.

■ Smidéliuszné Drobina Erzsébet

HIRDETÉS

Példázatok – novellaíró-pályázat

Az *Evangélikus Élet* szerkesztősége novellaíró-pályázatot hirdet *Példázatok* címmel. A pályaművek tematikailag Jézus bármely példázatához kapcsolódhatnak. Egy pályázó legfeljebb három írást küldhet be, amelyek terjedelme egyenként maximum 4500 karakter lehet szóközökkel együtt.

A beküldési határidő: 2010. augusztus 1., éjfél. A pályázat nyitott, nem jeligés. A beküldési cím: evelet@lutheran.hu.

Az első három helyezettet tíz-, hét- és ötezer forintos könyvvásárlási utalvánnyal jutalmazzuk, amely a Luther Kiadó könyvesboltjában vásárolható le. A beérkezett pályaművekből az *Evangélikus Élet* augusztus 22–29-ei lapszámában válogatást közlünk.

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 210274